

TAALERI OYJ

**TILINPÄÄTÖS JA
TOIMINTAKERTOMUS**

2016

TAALERI

ELÄMÄ ON RIKKAUS.

SISÄLLYSLUETTELO

Taaleri-konserni 1.1.–31.12.2016	2
Taaleri lyhyesti	3
Toimitusjohtaja Juhani Elomaan katsaus	4
Hallituksen toimintakertomus	5
Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	22
Konsernitilinpäätös	
Konsernin tuloslaskelma	27
Konsernin tase	28
Konsernin rahavirtalaskelma	29
Konsernin oman pääoman muutokset	30
Segmenttikohtaiset tiedot	31
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	33
Emoyhtiön tilinpäätös	
Emoyhtiön tuloslaskelma	91
Emoyhtiön tase	92
Emoyhtiön rahoituslaskelma	93
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	94
Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	106
Tytäryhtiöt ja osakkuusyhtiöt	107
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset	108
Tilinpäätösmerkintä	108
Tilintarkastuskertomus	109

TAALERI-KONSERNI 1.1.-31.12.2016

- Konzernin liikevaihto kasvoi 3,7 prosenttia 60,6 milj. euroon (1-12/2015: 58,4 milj. euroa).
- Konzernin hallinnoitavat varat kasvoivat 22,7 prosenttia 4,8 miljardiin euroon (3,9).
- Konzernin liikevoitto oli 16,3 milj. euroa (47,4). Vertailuvuoden 2015 tulokseen sisältyi Garantia-hankinnasta 27,3 milj. euron negatiivisen liikearvon tuloutus.
- Konzernin operatiivinen liikevoitto oli 16,3 milj. euroa (20,1). Vertailukelpoisuuteen vaikuttaa vuoden 2016 alkuvuoden kulut mm. brändiuudistuksesta, pörssilistautumisesta sekä Finsilvan myynnistä yhteensä 2,5 milj. euroa.
- Tulos / osake oli 0,45 euroa (1,53) ja operatiivinen tulos / osake 0,45 euroa (0,55).
- Hallitus esittää jaettavaksi osinkoa 0,22 euroa osakkeelta.
- Yhtiö toteutti mittavan brändimuutoksen ja muutti nimensä Taaleritehdas Oyj:stä Taaleri Oyj:ksi tammi-kuussa 2016.

Konsernin taloudellisten tavoitteiden toteuma	Vuosi 2016	Vuosi 2015	2016 tavoite
Operatiivinen liikevoitto, milj. euroa	16,3	20,1	-
Operatiivinen liikevoitto, %	27,0	34,4	> 15,0
Operatiivinen tulos verojen jälkeen, milj. euroa	12,8	16,8	-
Operatiivinen oman pääoman tuotto, %	13,4	24,9	> 15,0*
Omavaraisuus, %	44,0	44,8	> 30,0
Ryhmän vakavaraisuus, %	268,9	259,2	> 150,0

* pitkällä aikajänteellä

Varainhoito-segmentin liikevaihto oli 37,1 milj. euroa. Varainhoidon liikevoitto oli 6,2 milj. euroa vastaten 17 prosenttia liikevaihdosta. Varainhoito jatkoi panostusta liiketoiminnan kasvuun ja tulokseen sisältyi ylimääräisiä kuluja mm. brändiuudistuksesta ja ICT-järjestelmien kehityksestä. Varainhoito-segmentin henkilöstö- ja hallintokulujen kasvu pysähtyi toisen vuosipuoliskon aikana. Asiakasmäärä kasvoi vuoden 2016 aikana yhteensä 3 900 asiakkaaseen ja hallinnoitava varallisuus 23 prosenttia 4,7 miljardiin euroon.

Rahoitus-segmentin maksutulo kasvoi 22 prosenttia 12,2 milj. euroon. Liikevaihto oli 12,3 milj. euroa koostuen takausvakuutustoiminnan nettotuotoista 8,7 milj. euroa ja sijoitustoiminnan toteutuneista nettotuotoista 3,6 milj. euroa. Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoin oli 5,8 prosenttia. Garantian takauskanta kasvoi 13 prosenttia ja oli vuoden 2016 lopussa 1,3 miljardia euroa. Korvauskulut pysyivät alhaisella tasolla.

Energia-segmentti, jolla Taaleri laajentaa toimintaansa energiasektorilla merkittävästi, perustettiin kesällä 2016. Energia-segmentin tulos oli 0,9 milj. euroa tappiolla uusien rekrytointien ja liiketoiminnan käynnistämiseen liittyvien kulujen vuoksi.

Muu liiketoiminta koostuu Taaleri Oyj:stä, Taaleri Sijoitus-konsernista sekä osakkuusyhtiöistä Fellow Finances ja Indereksestä. Taaleri Sijoitus Oy irtautui alkuvuoden 2016 aikana omistuksistaan Finsilvassa ja Havuz Holdingissa.

TAALERI LYHYESTI

Taaleri on finanssitalo, jonka emoyhtiö Taaleri Oyj:n osake on listattu Nasdaq Helsinki Oy:n ylläpitämälle pörs-silistalle. Taaleri-konserni koostuu kolmesta liiketoiminta-alueesta: Varainhoito, Rahoitus ja Energia. Taalerin palvelut on suunnattu institutionaalisille sijoittajille, yrityksille sekä yksityishenkilöille. Konsernin liiketoiminnalli-set tytäryhtiöt ovat: Taaleri Varainhoito Oy ja sen tytäryhtiöt, Taaleri Pääomarahastot Oy-konserni, Taaleri Si-joitus Oy-konserni, Taaleri Energia Oy sekä Vakuutusosakeyhtiö Garantia. Lisäksi Taalerilla on osakkuusyh-tiöt Fellow Finance Oyj, joka tarjoaa vertaislainapalveluja, sekä Inderes Oy, joka tuottaa analyysejä ja media-sisältöjä sijoittajille.

Taalerilla oli joulukuun 2016 lopussa hallinnoitavia varoja 4,8 miljardia euroa ja varainhoidon asiakkaita 3 900. Taaleri Oyj:llä on noin 2 700 osakkeenomistajaa. Taalerin toiminta on Finanssivalvonnan valvomaa.

Lisää tietoa yrityksestämme ja palveluistamme: www.taaleri.com

TOIMITUSJOHTAJA JUHANI ELOMAAN KATSAUS

Vuosi 2016 sisälsi runsaasti sekä yhtiön sisäisiä että toimintaympäristön muutoksia tai niiden odotusta. Toimintaympäristön jännitteet, Brexit-äänestys ja Yhdysvaltain presidentinvaalit, aiheuttivat paljon epävarmuutta, mutta välittömät markkinavaikutukset olivat odotettua pienempiä ja lyhytaikaisia. Pitkän aikavälin vaikutukset jäävät arvioitaviksi.

Taaleri-konsernin taloudellinen tulos oli hyvällä tasolla. Liikevoittoprosentti oli 27 prosenttia. Markkinatilannetta vaivasi hermostuneisuus mikä vaikutti asiakkaiden sijoitustoiminnalliseen aktiviteettiin ja sitä kautta heikensivät jatkuvia tuottoja. Sitä vastoin myyntivoitot ja sijoitusvarallisuuden myönteinen kehitys kohensivat tilikauden tulosta. Kustannusrakenteen tehostaminen jatkuu edelleen.

Taalerin hallinnoima varallisuus nousi vuodessa 3,9 miljardista eurosta 4,8 miljardiin euroon. Hoidettava varallisuus kasvaa edelleen hyvällä 20 prosentin vauhdilla. Nopeinta kasvu on pääomarahastoissa, joissa hallinnoitava varallisuus kasvoi yli 40 prosenttia. Kesäkuussa perustimme maailman ensimmäisen kiertotalouteen sijoittavan pääomarahaston sekä loppuvuonna aurinko- ja tuulivoimarahaston ja kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja tuottavan yhteiskunnallisen asuntorahaston.

Myös Taalerin osake- ja korkosijoitusrahastot ovat edelleen merkittävässä roolissa, ja ne menestyivät viime vuonna erinomaisesti. Varainhoidon jatkuvat tuotot ovat pysyneet edellisvuoden tasolla. Pääomarahastojen hankkeiden myyntejä kirjattiin viime vuodelle edellisvuotta vähemmän. Sen sijaan keväällä 2016 Taalerin sijoitusyhtiö myi osuutensa metsää omistavasta Finsilvasta Eteralle, mistä kirjasimme merkittävän myyntivoiton.

Takausvakuutuksia myyvän Garantian viime vuosi oli ensimmäinen kokonainen tilikausi osana Taaleri-konsernia. Luottoluokitusyhtiö Standard&Poors vahvisti Garantian luottoluokituksen itsenäisenä yhtiönä elokuussa A- (stable outlook). Garantian vakuutustekninen maksutulo kääntyi 22 prosentin kasvuun, joka on yhtiölle merkittävä suunnan muutos. Myös Garantian sijoitustoiminta onnistui viime vuonna hyvin tuottaen +5,8 prosenttia. Merkittäviä tapahtumia Taalerille olivat myös yhtiön listautuminen First North -markkinapaikalta Helsingin pörssilistalle keskisuureksi yhtiöksi noin 230 miljoonan euron markkina-arvolla sekä Energia-liiketoimintasegmentin perustaminen. Vuoden 2016 lopussa suunnattiin instituutioille 35 miljoonan euron joukkovelkakirjalaina, joka ylimerkittiin.

Juhani Elomaa
Toimitusjohtaja
Taaleri Oyj

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 1.1.2016–31.12.2016

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Pörssivuosi 2016 oli hyvin kaksijakoinen. Vuoden alkupuolella pelot Kiinan kasvun pysähtymisestä, raaka-aineiden hintojen voimakas lasku ja teollisuuden aktiviteetin hidastuminen hermostuttivat sijoittajia. Toisella vuosipuoliskolla vahvistuva talousdata, raaka-aineiden hintojen palautuminen, tulosenusteiden nousu ja odotukset kevyemmästä finanssipolitiikasta Yhdysvalloissa ruokkivat sijoittajien riskinottohalukkuutta. Paikallisessa valuutassa mitattuna Britannian osakemarkkinat (FTSE 100) nousivat eniten (+19 prosenttia) ja Yhdysvallat (S&P 500) kiilasi hopealle hieman yli 11 prosentin tuotolla ja pronssille kehittyvät markkinat 10 prosentin tuotolla. Valuuttaliikkeillä oli vuoden 2016 aikana suuri vaikutus euromääräisen sijoittajan ulkomailta saamiin tuottoihin. Yhdysvaltojen dollari vahvistui euroa vastaan noin 5 prosenttia ja Japanin jeni 8 prosenttia. Toisaalta Englannin punta heikkeni peräti 16 prosenttia, syöden lähes kaikki paikallisten markkinoiden tuomat positiiviset tuotot.

Yksittäisistä markkinatapahtumista Iso-Britannian kansanäänestys EU:ssa pysymisen puolesta ja Yhdysvaltojen presidentinvaalit saivat ylivoimaisesti eniten näkyvyyttä tiedotusvälineissä. Molempien osalta sekä äänestystulos, että sitä seurannut markkinareaktio tuli suurimmalle osalle talouden toimijoista yllätyksenä. Iso-Britannian EU-äänestyksen jälkeen, parin päivän hiljaiselon jälkeen, osakemarkkinat lähtivät vahvaan nousuun ja pitkät korot kääntyivät ylöspäin. Donaldin Trumpin valinnan jälkeen markkinoiden hiljaiseloa kesti ainoastaan pari tuntia. Maailman osakemarkkinat lähtivät vahvaan nousuun Yhdysvaltojen vetämänä. MSCI World osakeindeksi puhkaisi tiensä uusiin huippuihin jo joulukuun alkupuolella. Sijoitusvuodesta muodostui lopulta oikein hyvä, kun suuri osa riskisijoituksista niin korko kuin osakepuolellakin päättyi hyvin lähelle vuoden huippuja.

Markkinakehityksen näkökulmasta Brexit ja Yhdysvaltojen presidentinvaalit olivat mielestämme toissijaisia tapahtumia. Olennaisempaa oli raaka-aineiden hintojen palautuminen, globaalin teollisuuden ”minitaantumien” päättyminen, talousdatan laaja-alainen vahvistuminen sekä inflaatio-odotusten nousu. Edellisistä ja etenkin jälkimmäisestä tekijästä johtuen pitkät korot kääntyivät selvään nousuun sekä Yhdysvalloissa että euroalueella.

Toisella vuosipuoliskolla riskisijoitusten hintaliikkeiden kestävyttä päästiin testaamaan pitkästä ajasta nousvien korkojen ympäristössä. Osakemarkkinat pärjäsivät kokonaisuutena hyvin, mutta osakemarkkinoiden sisällä nähtiin voimakasta rotaatiota: arvoyhtiöt menestyivät kasvuyhtiöitä paremmin, defensiiviset markkinasegmentit jäivät jälkeen syklisemmistä ja pankkisektorin alituotto laajempiin markkinaindekseihin verrattuna saatiin vihdoin päätökseen.

Suomen talous palasi kasvu-uralle vuoden 2016 aikana erityisesti yksityisen kulutuksen ja rakennusinvestointien vetämänä. Tuotannolliset investoinnit kääntyivät kasvuun, mutta taso jäi edelleen vaatimattomaksi. Myös teollisuustuotannossa nähtiin käänne parempaan ja viime vuosien viennin supistuminen pysähtyi. Työttömyys laski ja kuluttajien luottamus tulevaisuuteen vahvistui.

TAALERIN LIIKETOIMINTA TILIKAUDELLE

Taaleri toteutti vuoden 2016 alussa mittavan brändiuudistuksen ja muutti nimensä samalla Taaleritehtaasta Taaleriksi. Yhtiö päätti helmikuussa hakea yhtiön osakkeen listausta pörssin pörssilistalle kolmen vuoden jälkeen Nasdaq Helsinki First North -markkinapaikalla ja siirtyi huhtikuun alussa pörssilistan keskisuurten yritysten joukkoon. Yhtiö sai lähes 1.000 uutta osakkeenomistajaa vuoden aikana.

Taaleri organisoivat vuoden 2016 aikana Varainhoito-segmentin toimintoja uudelleen ja johtaa liiketoimintaa Asiakkuudet ja Markkinat-toimintojen kautta. Jorma Alanne nimitettiin Varainhoito-segmentin johtajaksi ja hän vastaa samalla Markkinat-toiminnosta. Petri Lampinen puolestaan johtaa Asiakkuudet-toimintoa. Taaleri osti vuoden ensimmäisellä puoliskolla 40 prosentin vähemmistöosuuden analyysitalo Inderesissä sekä irtautui omistuksistaan Finsilvassa ja Havuz Holdingissä ja myi rakentamansa Biotehdas-rahaston Gasumille. Varainhoito-segmentin henkilöstö- ja hallintokulujen kasvu pysähtyi toisen vuosipuoliskon aikana.

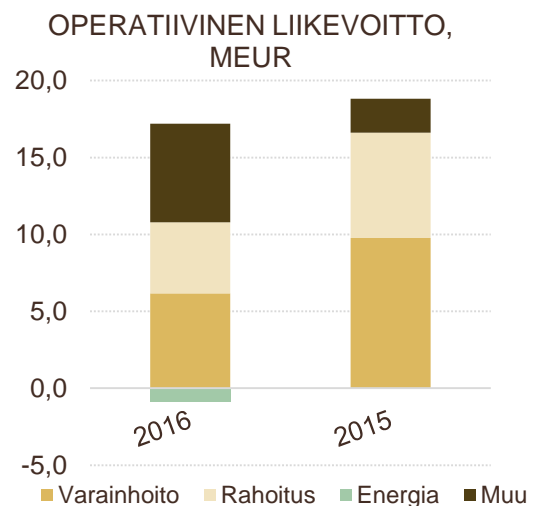
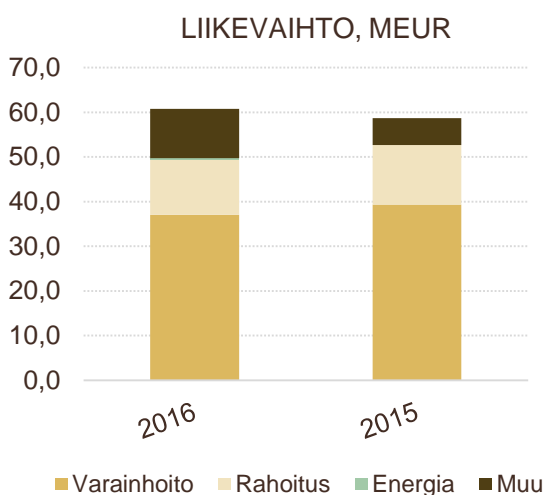
Vuoden 2016 toisella puoliskolla panostettiin Energia-liiketoiminnan ylösajoon ja solmittiin merkittäviä yhteistyösopimuksia ABB:n ja Wärtsilän kanssa. Energian tulevaisuuden kasvu muodostuu pääosin kansainvälisistä energiahankkeista ja kotimaassa panostetaan nykyisten tuulivoimahankkeiden operatiiviseen toimintaan.

Vuoden 2016 loppupuolella irtauduttiin muutamasta tuulivoimahankkeesta, perustettiin kansainvälinen Aurinkotuuli-rahasto, joka panostaa uusiutuvaan energiaan, sekä perustettiin kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja tuottava yhteiskunnallinen asuntorahasto. Vuoden 2016 lopussa suunnattiin Taaleri Oyj:n 35 miljoonan euron joukkovelkakirjalaina instituutioille, mikä ylimerkittiin.

Taaleri-konserni

Konsernin liikevaihto kasvoi 3,7 prosenttia 60,6 (58,4) milj. euroon. Konsernin jatkuvista tuotoista palkkiotuotot kasvoivat 4,5 prosenttia 33,2 (31,8) milj. euroon ja takausvakuutustoiminnan nettotuotot 36,1 prosenttia 8,7 (6,4) milj. euroon. Garantia sisältyy vertailukauteen 31.3.2015 alkaen, joka on huomioitava vertailtaessa koko tilikauden lukuja. Irtautuminen Finsilvasta tuotti konsernille 8,5 milj. euron myyntivoiton, mutta vähensi samalla yhtiön osinkotuottoja 1,3 (4,9) milj. euroon. Pääomarahastohankkeista kirjattiin 3,1 milj. euroa myyntivoittoja, kun vastaava luku oli 6,0 milj. euroa vuonna 2015. Vakuutustoiminnan sijoitustoiminnan toteutuneet nettotuotot olivat 3,6 (6,8) milj. euroa. Vakuutustoiminnan sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoin oli 5,8 prosenttia, kun vastaava vertailukelpoinen luku koko vuodelta 2015 oli 4,6 prosenttia.

Konsernin liikevoitto oli 16,3 (47,4) milj. euroa ja laski 65,5 prosenttia. Vertailuvuoden 2015 liikevoittoon vaikutti merkittävästi Garantian hankinnasta tuloutunut negatiivinen liikearvo 28,6 milj. euroa sekä hankintaan liittyvät kulut 1,3 milj. euroa. Tilikauden operatiivinen liikevoitto oli 16,3 milj. euroa ja laski 18,7 prosenttia (20,1 milj. euroa vuonna 2015 missä ei ole huomioitu Garantia-hankinnasta syntyviä kertaeriä). Alkuvuoden tulokseen sisältyi kuluja mm. brändiudistuksesta, pörssilistalle siirtymisestä sekä Finsilvan myynnistä yhteensä 2,5 milj. euroa.

Tilikauden 2016 tulos oli 12,8 (44,1) milj. euroa, mikä vastasi tilikauden operatiivista tulosta verojen jälkeen 12,8 (16,8) milj. euroa. Tilikauden laaja tulos vuodelta 2016 oli 15,8 (39,5) milj. euroa.

Taaleri johtaa ryhmää kolmen segmentin kautta: Varainhoito, Rahoitus ja Energia. Segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään ryhmässä "Muu liiketoiminta", joka sisältää emoyhtiö Taaleri Oyj:n konsernihallinnon sekä konsernin omat sijoitukset ja konsernin osuudet Fellow Finance Oyj:stä ja Inderes Oy:stä.

VARAINHOITO-SEGMENTIN TULOS JA RISKIASEMA

Taalerin Varainhoito-segmentti koostuu yksityisten ja yhteisöasiakkaiden varallisuuden hoidosta sekä monipuolisista sijoitustuotteista. Keskeiset Taalerin omat sijoitustuotteet kattavat osake- ja korkorahastot sekä pääomarahastot, jotka sijoittavat muun muassa metsään, kiinteistöihin, uusiutuvaan energiaan ja liiketoimintoihin.

Taalerin kanssa voi sijoittaa suoraan sellaisiin kohteisiin ja liiketoimintoihin, joihin yksityisten sijoittajien ja pienempien instituutioiden on muuten vaikea päästä mukaan. Taaleri haastaa vakiintuneet toimintamallit yhdistämällä pääoman, ideat ja yrittäjyyden. Yhtiö tarjoaa sijoitusmahdollisuuksien ohella markkinanäkemyksiä ja uusia oivalluksia.

Varainhoito-segmentti muodostuu sijoituspalveluyhtiö Taaleri Varainhoito Oy:stä ja sen tytäryhtiöistä¹ sekä Taaleri Pääomarahastot Oy -konsernista ja Taaleri Kapitaali Oy:stä. Taaleri Pääomarahastot Oy:llä on Finanssivalvonnan toimilupa toimia vaihtoehtorahastojen hoitajana. Taaleri tarjoaa varainhoitopalveluita myös Turkissa.

Varainhoito-segmentin tuotot laskivat 6 prosenttia katsauskaudella 37,1 (39,4) milj. euroon. Varainhoidon jatkuvat palkkiot laskivat 2 prosenttia 28,3 (28,8) milj. euroon. Laskun yhtenä syynä oli strukturoidusta sijoituksesta saatujen palkkioiden pienentyminen verrattuna edelliseen vuoteen. Toisaalta pääomarahastoista saadut jatkuvat palkkiotuotot kasvoivat 28 prosenttia. Tuottosidonnaiset palkkiot kasvoivat 29 prosenttia 5,8 (4,5) milj. euroon. Muut tuotot, mitkä koostuvat pääasiassa Pääomarahastojen kehittämien hankkeiden irtautumisista, laskivat 51 prosenttia 3,0 (6,1) milj. euroon. Varainhoidon liikevoitto laski kokonaisuudessaan 37 prosenttia 6,2 (9,8) milj. euroon, johon vaikutti pääomarahastohankkeiden irtautumisista saatujen tuottojen lasku sekä ylimääräiset kulut mm. brändiuudistuksesta ja ICT-järjestelmien kehityksestä. Tämän lisäksi oikaistiin tuotto-palkkioiden määrää pääomarahastojen osalta 1,1 milj. euroa toisen vuosipuoliskon aikana.

Tilikauden merkittäviin tapahtumiin kuului Taaleri Kaupan avaaminen keväällä ja sen yhteydessä kolmen uuden Omistajarahaston perustaminen. Pääomarahastopuolella merkittävimpiin tilikauden tapahtumiin kuului Taalerin hallinnoiman pääomarahaston omistaman Biotehdas-keijun myynti Gasumille sekä uusien pääomarahastojen Tuulitehdas III:en, Kiertotalouden, Aurinkotuulen, Vuokrakodin ja Tonttirahasto II:en avaaminen sijoittajille. Tuulitehdas III ja Kiertotalous -rahastot on suljettu tilikauden aikana ja muiden myynti jatkuu vuonna 2017.

Varainhoito jatkoi panostamista liiketoiminnan kasvuun ja IT-järjestelmien kehittämiseen, mutta sai vuoden toisella puoliskolla pysähdettyä Varainhoito-segmentin hallintokulujen kasvun. Kokoaikainen henkilöstö oli tilikauden aikana keskimäärin 123 (119). Tilikauden aikana perustettiin Taaleri Kapitaali Oy, joka ideoi ja toteuttaa Taalerin nykyisten ja uusien asiakkaitten pääomanhankintaan ja yritysjärjestelyihin liittyviä toimeksiantoja.

Varainhoidon hallinnoitavat varat kasvoivat 23 prosenttia 4,7 (3,8) miljardiin euroon. Omien pääomarahastojen hallinnoitava varallisuus kasvoi 41,1 prosenttia 880 (623) milj. euroon. Täyden valtakirjan varainhoidossa oleva varallisuus kasvoi 12,2 prosenttia 1,4 (1,3) miljardiin euroon, kun konsultatiivisessa varainhoidossa oleva varallisuus kasvoi 43,7 prosenttia 1,5 (1,1) miljardiin euroon. Omien sijoitusrahastojen hallinnoitava varallisuus pysyi vuoden 2015 lopun tasolla 857 (850) milj. eurossa hyvästä sijoitusmenestyksestä huolimatta.

Varainhoito	1-12/2016	1-12/2015	Muutos, %
milj. euroa			
Varainhoidon palkkiot	28,3	28,8	-1,6
Tuottosidonnaiset palkkiot	5,8	4,5	28,6
Muut tuotot	3,0	6,1	-51,2
Yhteensä	37,1	39,4	-5,8
Liikevoitto	6,2	9,8	-36,8
Kokoaikainen henkilöstö keskimäärin	123	119	3,4

¹ Taaleri Varainhoito Oy:n tytäryhtiöitä ovat: Taaleri Rahastoyhtiö Oy, Taaleri Portföy Yönetimi A.S., Kultataaleri Oy sekä Taaleri Veropalvelut Oy.

Hallinnoitavat varat	31.12.2016	31.12.2015	Muutos, %
milj. euroa			
Hallinnoitavat varat	4 678	3 800	23,1
Sijoitusrahastot	857	850	0,8
Pääomarahastot	880	623	41,1
Täyden valtakirjan varainhoito	1 431	1 275	12,2
Konsultatiivinen varainhoito	1 511	1 052	43,7

Segmentin kannalta merkittävimmät tulevat riskit ovat liiketoiminnan tuottojen kasvussa, joka on osittain riippuvainen ulkoisen toimintaympäristön muutoksista.

RAHOITUS-SEGMENTIN TULOS JA RISKIASEMA

Rahoitus-segmenttiin kuuluu Vakuutusosakeyhtiö Garantia 31.3.2015 alkaen. Osakkuusyhtiö Fellow Finance esitetään osana Muu liiketoiminta-segmenttiä ja vertailutiedot segmenttien osalta on korjattu vastaavasti. Katkauskauten vertailussa on huomioitava lyhyempi aikajakso vertailutiedoissa. Toiminnan kehitystä viime vuoden verrattuna kuvaa kappale ”Garantian tulos (FAS)”.

Garantia on takausvakuutuksiin erikoistunut vakuutusyhtiö, joka edistää rahoituksen saatavuutta ja pääomien tehokkaampaa käyttöä tarjoamalla takauspalveluita Suomessa toimiville yrityksille ja yhteistyökumppaneiden kautta kotitalouksille. Yhtiön päätuotteita ovat lainatakaukset, asuntolainatakaukset ja kaupalliset takaukset. Garantia on aktiivisesti mukana erilaisissa rahoitusjärjestelyissä ja kehittää uusia tuotteita asiakkaiden tarpeisiin. Yhtiön liiketoiminta jakaantuu vakuutustoimintaan ja sijoitustoimintaan.

Rahoitus-segmentin liikevaihto oli 12,3 miljoonaa euroa (31.3.–31.12.2015: 13,2) ja operatiivinen liikevoitto 4,6 (8,0) miljoonaa euroa vertailukautta alhaisempien tuloslaskelmaan kirjattujen sijoitusten nettotuottojen johdosta.

Takausvakuutuksen nettotuotot kasvoivat 36 prosenttia 8,7 (6,4) miljoonaan euroon vakuutusmaksutulon vahvan kasvun ja alhaisena pysyneiden korvauskulujen ansiosta. Vertailukelpoinen koko vuoden bruttomääräinen vakuutusmaksutulo kasvoi 22 prosenttia 12,2 (10,0) miljoonaan euroon, mutta vakuutusmaksutuotot laskivat vakuutusmaksuvastuun muutoksen johdosta 10,4 (11,0) miljoonaan euroon. Vakuutusmaksuvastuun muutos oli seurausta vahvasta maksutulon kasvusta. Sijoitustoiminnan tuloslaskelmaan kirjatut toteutuneet nettotuotot laskivat 3,6 (6,1) miljoonaan euroon.

Rahoitus-segmentin tulos ennen veroja käyvin arvo oli 7,7 (29,6) miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan käyvän arvon muutokset olivat 3,1 (-5,7) milj. euroa, eli Garantian sijoitustoiminta tuotti Taaleri-konsernille yhteensä 6,7 (0,4) milj. euroa. Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvo oli 5,8 prosenttia. Rahoitus-segmentin vertailukauden tulokseen sisältyi 27,3 miljoonaa euroa Vakuutusosakeyhtiö Garantian yrityskauppaan liittyvää negatiivisen liikearvon tuloutusta, jota ei raportoida operatiivisessa liikevoitossa.

Rakentamisen vahva vire ja piristynyt asuntokauppa kasvattivat takauspalkkioita erityisesti kaupallisista takauksista ja asuntolainatakauksista. Yrityslainatakausten uusmyynti kääntyi selvään kasvuun, mutta matalasta korkotasosta huolimatta yrityslainatakausten kysyntä säilyi edelleen alhaisella tasolla. Takausvakuutuskanta kasvoi 13,3 prosenttia ja oli vuoden lopussa 1 320 (1 164) miljoonaa euroa. Takausvakuutuskannasta asuntolainatakausten osuus oli 35 (33) prosenttia, lainatakausten 31 (37) prosenttia, kaupallisten takausten 27 (22) prosenttia ja muiden takausten 7 (8) prosenttia.

Maksetut korvaukset pysyivät poikkeuksellisen alhaisella tasolla. Korvauskulut suhteessa takausvakuutuskaan olivat 0,09 (0,13) prosenttia. Liikekulujen kasvu oli seurausta panostuksista henkilöstöön, IT:hen, riskimallien kehittämiseen ja yritysilmeeeseen. Vuoden 2015 liikekuluihin sisältyy 1,0 milj. euron kulu Garantia hankinnan varainsiirtoverosta.

Rahoitus, milj. euroa	1-12/2016	4-12/2015	Muutos, %
Takausvakuutuksen nettotuotot	8,7	6,4	36,1
Sijoitustoiminnan nettotuotot	3,6	6,1	-40,4
Muu tuotto	-	0,7	
Yhteensä	12,3	13,2	-6,3
Operatiivinen liikevoitto ennen arvostuksia	4,6	8,0	-42,2
Operatiivinen tulos käyvin arvoin ennen veroja	7,7	2,4	227,2
Kokoaikainen henkilöstö keskimäärin	21	24	-12,5

	31.12.2016	31.12.2015	Muutos, %
Sijoitusomaisuus, käypä arvo	123,5	114,1	8,2
Takauskanta	1 320	1 164	13,3

Riskiasema

Rahoitus-liiketoiminnan keskeiset riskit ovat takausvakuutustoiminnan luottoriskit ja vastuuvelan katteena olevan sijoitusomaisuuden markkinariskit.

Takausvakuutustoiminnan riskiasema pysyi vuonna 2016 vakaana. Vakuutuskannan kasvu kohdistui hyvin hajaantuneeseen asuntolainatakauskantaan sekä lyhytaikaisiin, kattavan jälleenvakuutussuojan piirissä oleviin kaupallisiin takauksiin. Lainatakausten lyhenemisen seurauksena luottokelpoisuudeltaan investointitason vastuiden eli rating-luokkien AAA-BBB- -osuus takausvakuutuskannasta, pois lukien asuntolainatakaukset, jäännösarvotakaukset ja tuleva jälleenvakuutus, kuitenkin laski 21 (30) prosenttiin. Heikompien rating-luokkien C+ tai alle osuus pysyi alhaisena ja oli 2,8 (2,5) prosenttia. Takausvakuutuskannan merkittävimmät toimialat olivat rakentaminen 37 (33) prosenttia ja teollisuus 26 (33) prosenttia. Rakentamisen vastuista on jälleenvakuutettu 52 (58) prosenttia.

Osana Taaleri-konsernia Garantia kuuluu EU:n vakavaraisuusasetuksessa määritettyjen suurten asiakasriskien sääntelyn piiriin. Vuoden päättyessä Garantian suurin yksittäinen asiakasriski oli 38,9 (51,3) prosenttia Taaleri ryhmittymän omista varoista ja yhden (7) asiakaskokonaisuuden vastuut ylittivät lain edellyttämän 25 prosentin rajan. Finanssivalvonta hyväksyi Garantian laatiman päivitetyn toimenpidesuunnitelman vastuiden alentamiseksi lain edellyttämälle tasolle 30.10.2017 mennessä.

Sijoitustoiminnassa riskitasoa nostettiin maltillisesti, kun finanssisektorin korkosijoitusten osuutta alennettiin ja yrityssektorin korkosijoitusten sekä US-osakkeiden osuutta kasvatettiin tuottotason varmistamiseksi. Sijoituksista (ml. rahat ja pankkisaamiset) korkosijoitusten osuus oli 79 (82) prosenttia ja osakesijoitusten 18 (17) prosenttia. Korkosijoituksista pääosa on sijoitettuna luottokelpoisuudeltaan vahvojen suomalaisten ja pohjoismaisten yritysten ja luottolaitosten joukkovelkakirjalainoihin. Investointitasolle luokiteltujen korkosijoitusten (pl. korkorahastot) osuus oli 70 (78) prosenttia. Korkosijoitusten modifioitu duraatio oli 3,0 (2,5).

Luottoluokitus

Rahoitus-segmenttiin kuuluvalla Garantialla on Standard & Poor'sin luottoluokitus. Standard & Poor's Credit Market Services Ltd (S&P) vahvisti 1.12.2016 Garantian taloudellista vahvuutta kuvaavan luottoluokituksen A- ja muutti luokituksen näkymät negatiivisesta vakaiksi.

Takausvakuutusliiketoiminta

Tässä kappaleessa kuvataan lyhyesti Vakuutusosakeyhtiö Garantian keskeisimmät taloudelliset tiedot suomalaisen kirjanpitoikäntönnön (FAS) mukaisesti havainnollistamaan yhtiön operatiivista kehitystä vuoteen 2015 verrattuna. Garantia kuuluu Taaleri-konsernin rahoitussegmenttiin 31.3.2015 alkaen ja Garantian taloudelliset tiedot IFRS:n mukaan 31.3.2015 alkaen on esitetty rahoitus-segmentin alla.

Vakuutusosakeyhtiö Garantia (FAS)* milj. euroa	1- 12/2016	1- 12/2015	Muutos, %
Vakuutusmaksutulo	12,2	10,0	21,9
Muut erät**	-2,8	-0,2	
Vakuutusmaksutuotot	9,5	9,8	-3,9
Korvauskulut	-1,2	-1,5	-21,3
Liikekulut	-5,0	-4,8	3,9
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta	3,3	3,6	-7,1
Tasoitusmäärän muutos	1,2	-3,5	
Vakuutustekninen kate	4,5	0,0	
Sijoitustuotot ja -kulut	3,2	8,5	-62,0
Tulos ennen veroja	7,7	8,5	-9,5
Yhdistetty kulusuhde, %	64,9	63,7	
Vahinkosuhte, %	12,4	15,1	
Liikekulusuhde, %	52,5	48,5	
Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoin, %	5,8	4,6	
Solvenssisuhde (S2), %***	435,4	505,8	

* Tässä esitetyt luvut perustuvat Vakuutusosakeyhtiö Garantian FAS-tilinpäätökseen.

** Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksutulosta, vakuutusmaksuvastuun muutos, jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksuvastuun muutoksesta.

*** Solvenssi II -vakavaraisuussäännökset eivät olleet voimassa tilikaudella 2015, eivätkä ne kuulu 1.1.2016 voimaan tulleen Vakuutusyhtiölain mukaan lakisääteisen tilintarkastuksen piiriin

Garantian tulos (FAS)

Vakuutusmaksutulo kasvoi 22 prosenttia vertailukaudesta 12,2 miljoonaan euroon (10,0). Vakuutusmaksutuotot kuitenkin laskivat 9,5 (9,8) miljoonaan euroon vakuutusmaksuvastuun muutoksen johdosta. Vakuutusmaksuvastuun muutos oli seurausta vahvasta maksutulon kasvusta.

Maksetut korvaukset pysyivät poikkeuksellisen alhaisella tasolla. Vahinkosuhte oli 12,4 (15,1) prosenttia. Vuonna 2016 maksettiin korvauksia 1,2 (1,9) miljoonaa euroa, josta noin 72 prosenttia kohdistui asuntolainatakuuksiin, 15 prosenttia lainatakuuksiin ja 13 prosenttia kaupallisiin takauksiin. Liikekulut kasvoivat 3,9 prosenttia 5,0 (4,8) miljoonaan euroon. Panostukset henkilöstöön, IT:hen, riskimallien kehittämiseen ja yritysliikemiseen kasvattivat liikekuluja. Yhtiön liikekulusuhde oli 52,5 (48,5) prosenttia ja yhdistetty kulusuhde 64,9 (63,7) prosenttia.

Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta oli 3,3 miljoonaa euroa (3,6). Tasoitusmäärän muutos oli 1,2 (-3,5) miljoonaa euroa, jolloin vakuutustekninen kate kasvoi 4,5 miljoonaan euroon (0,06). Tasoitusmäärää koskeva sääntely muuttui 1.1.2016 voimaan tulleen vakuutusyhtiölain seurauksena ja Finanssivalvonta vahvisti Garantian tasoitusmäärän laskuperusteet 21.10.2016.

Sijoitustoiminnan tulokseen kirjatut nettotuotot olivat 3,2 (8,5) miljoonaa euroa. Sijoitusomaisuuden arvostuserot kasvoivat tilikaudella 6,7 milj. eurosta 9,9 milj. euroon. Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoin (pl. rahat ja

pankkisaamiset tase-erä sekä sijoituslajeille kohdistumattomat tuotot, kulut ja sijoitustoiminnan liikekulut) oli 5,8 (4,6) prosenttia. Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle käyvin arvoon oli 6,5 (5,2) miljoonaa euroa eli 5,4 (4,4) prosenttia. Sijoitustoiminnan sijoituskanta (ml. rahat ja pankkisaamiset) oli vuoden lopussa 127 (120) miljoonaa euroa.

ENERGIA-SEGMENTIN TULOS JA RISKIASEMA

Energia-segmentti on Taalerille uusi liiketoiminta-alue ja se aloitti toimintansa vuoden 2016 toisella vuosipuoliskolla. Konsernilla on olemassa olevaa osaamista uusiutuvasta energiasta, mitä hyödynnetään uudessa liiketoiminnassa. Energia-segmentin tavoitteena on kanavoida hallinnoitavia pääomia uusiutuvaan energiaan, kuten tuuli- ja aurinkovoimaan, mutta myös jo olemassa oleviin energialähteisiin ja -verkkoihin. Energia-segmentti koostuu Taaleri Energia Oy:stä sekä Taaleri Energia Operations Oy:stä.

Tavoitteena on, että energialiiketoiminta kansainvälistyy ja laajenee uusiin energiatuotannon muotoihin, kuten aurinkovoimaan. Energia-segmentin tavoitteena on kehittää, rakentaa, rahoittaa ja operoida kotimaisia ja kansainvälisiä energiahankkeita. Energia-segmentti tekee sijoituksia energiahankkeiden eri vaiheissa kotimaassa ja kansainvälisesti, lähinnä teollisen mittakaavan hankkeisiin. Tavoitteena on noudattaa laajaa hajautusta hankkeiden valinnassa. Energialiiketoimintaan kuuluu myös energiahankkeiden operointitoiminta, jonka tavoitteenaan tuottavan Yhtiölle vakaata ja pitkäaikaista kassavirtaa. Energia-segmentti toimii läheisessä yhteistyössä Varainhoito-segmentin kanssa. Pääomat sitoutuvat pääosin rahastojen kautta tehtäviin uusiin investointeihin.

Ensimmäiset yhteistyösopimukset solmittiin vuoden 2016 loppupuolella kansainvälisten toimijoiden kanssa.

Energia-segmentti, milj. euroa	1-12/2016	1-12/2015	Muutos, %
Liikevaihto	0,3	-	-
Liikevoitto	-0,9	-	-
Kokoaikainen henkilöstö, keskimäärin	4	-	-

MUU LIIKETOIMINTA

Muu liiketoiminta sisältää segmenttejä tukevat Taaleri Oyj:n konsernihallintotoiminnot sekä konsernin oman taseen sijoitukset, jotka toteutetaan Taaleri Sijoitus Oy:n kautta ja Taalerin osuudet Fellow Finance Oyj:stä ja Inderes Oy:stä.

Konsernin sijoitusyhtiö Taaleri Sijoitus Oy sijoittaa omasta taseestaan listaamattomiin ja listattuihin yrityksiin kansasijoittamisen periaattein. Taaleri Sijoitus Oy pyrkii tekemään pidempiaikaisia sijoituksia, joissa luodaan arvoa omistajuuden kautta Taalerille ja joissa yhdistyy yrittäjäyys, ideat ja pääoma. Suurin sijoitus, jonka Taaleri Sijoitus Oy on toteuttanut Metsärahasto II Ky:n kautta, oli tilikauden alussa 19,8 prosentin omistus Finsilva Oyj:ssä. Finsilva Oyj:n liiketoimintaa on puuntuottaminen ja puunmyynti. Taaleri Sijoitus myi Metsärahasto II Ky:n ja sen omistamat osakkeet Finsilva Oyj:ssä Eteralle maaliskuussa ja kauppa vahvistui huhtikuussa. Taaleri Sijoitus kirjasi myynnistä 8,5 milj. euron tuoton katsauskauden tulokseen, johon kohdistui kuluja 0,7 milj. euroa. Taaleri Sijoitus myi myös omistamansa osuuden Havuz Holdingissa, jolla ei ollut varsinaista tulosvaikutusta. Taaleri Sijoitus osti toukokuussa 40,0 prosentin osuuden analyysitalo Inderes Oy:stä.

Taaleri Sijoitus Oy:n tuotot vaihtelevat sen tekemien sijoitusten arvonmuutoksesta ja sijoitusten mahdollisesta irtautumisesta. Taaleri Sijoitus Oy:n tuotot ja tulos saattaa täten vaihdella merkittävästi katsauskausien välillä. Muun liiketoiminnan liikevaihto oli 11,0 (6,1) milj. euroa. Muun liiketoiminnan sijoitukset olivat yhteensä 10,3 (49,3) milj. euroa katsauskauden lopussa ja lainasaamiset 6,8 milj. euroa (9,2).

Fellow Finance puolestaan tarjoaa vertaislainapalvelua ja sen tuotot muodostuvat palkkiotuloista välitetyistä lainoista lainanhakijan ja sijoittajan välillä. Vertaislainapalvelua tarjoavasta Fellow Finance Oyj:stä tuli Taalerin

osakkuusyhtiö 26.5.2015. Samassa yhteydessä Fellow Finance osti Taalerilta ja Lainaamo Oy:n muilta osakkeenomistajilta Lainaamo Oy:n koko osakekannan. Lainaamo Oy, joka kuuluu Fellow Finance -konserniin, on suomalainen erityisrahoitusyhtiö, jonka tuotteina ovat pääasiassa kuluttajille suunnatut lainat.

Muu liiketoiminta, milj. euroa	1-12/2016	1-12/2015	Muutos, %
Liikevaihto	11,0	6,1	79,0
Liikevoitto	6,4	2,3	176,0
Sijoitusten käypä arvo	10,3	49,3	-79,2
Kokoaikainen henkilöstö, keskimäärin	18	23	-21,7

LOPETETTU LIIKETOIMINTA

Taalerin omistamat osakkeet tytäryhtiö Lainaamo Oy:ssä myytiin toukokuussa 2015. Rahoitusyhtiö Lainaamo Oy:n tuotetarjonta käsittää kulutusluotot kotitalouksille, yrityslainat pk-yrityksille, sijoituslainat sekä Takaamon vuokratarkaukset. Lainaamon lainakanta oli 20 milj. euroa, kun Taaleri irtautui omistuksesta. Lainaamon liikevaihto Taaleri-konsernissa 2015 oli 2,0 milj. euroa, mikä on esitetty tuloslaskelmassa lopetetuissa liiketoimissa.

TAALERIN TASE JA RAHOITUS

Taaleri-konsernin taseen loppusumma oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 213,3 (216,8) milj. euroa. Konsernin sijoitukset olivat yhteensä 135,1 (163,7) milj. euroa, vastaten 63,4 (75,5) prosenttia konsernin taseen loppusummasta.

Konsernin korollinen vieras pääoma oli 73,7 (75,1) milj. euroa, mikä koostui Taaleri Oyj:n liikkeeseenlaskemista jvk-lainoista 64,7 milj. euroa ja veloista luottolaitoksille 9,0 (14,9) milj. euroa sekä vuonna 2015 veloista yleisölle 30,3 milj. euroa. Vieras pääoma oli yhteensä 119,4 (119,7) milj. euroa. Oma pääoma oli tilikauden lopussa 93,9 (97,1) milj. euroa tilikauden lopussa.

Taaleri-konsernin omavaraisuusaste pysyi vahvana vuonna 2016 ja oli tilikauden lopussa 44,0 (44,8) prosenttia.

TAALERIN RISKIENHALLINTA JA RISKIASEMA

Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, arvioida, mitata, rajoittaa ja valvoa liiketoiminnoista aiheutuvia riskejä, jotka vaikuttavat konsernin strategian toteutumiseen. Riskienhallinnalla pyritään vähentämään ennakoimattomien riskien toteutumisen todennäköisyyttä, vaikutusta ja uhkaa Taaleri-konsernin liiketoiminnalle sekä tukemaan strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että toiminnassa noudatetaan Taaleri Oyj:n hallituksen hyväksymiä periaatteita. Taaleri-konsernin riskit on jaoteltu viiteen pääluokkaan, jotka ovat strateginen- ja liiketoimintariski, luottoriski, likviditeettiriski, markkinariski sekä operatiivinen riski (ml. compliance riski). Taalerin riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet on kuvattu tilinpäätöksen liitetiedossa 39.

Taaleri-konsernin riskinkantokyky muodostuu oikein optimoidusta pääomarakenteesta, liiketoimintojen kannattavuudesta ja laadullisista tekijöistä, joihin kuuluvat muun muassa luotettava hallinto, sisäinen valvonta ja ennakkoiva riskien- sekä vakavaraisuuden hallinta. Taaleri-konsernin suhtautuminen riskinottoon perustuu harkittuun riski/tuotto-ajatteluun. Konserni ei saa toiminnassaan ottaa sellaista riskiä, mikä vaarantaa konsernin omien varojen vakavaraisuussuhdeluvulle asetetun tavoitetason (1,5 kertaa omien varojen laskennallinen minimitaso lain minimille tai 1,1 kertaa omien varojen sisäiselle vaatimukselle).

Taalerin riskiasemassa tapahtunut keskeisin muutos oli Vakuutusosakeyhtiö Garantian hankinta vuonna 2015, ei pelkästään varsinaisen uuden liiketoiminnan takia vakuutussektorilla, vaan myös yhtiön suhteellisen isosta

taseesta verrattuna Taalerin aikaisempaan vähän varoja sitoneeseen liiketoimintaan. Garantian vakavaraisuus on vahva ja sen riskiasema on pysynyt vakaana. Garantian vahinkosuhte oli 12,4 prosenttia vuonna 2016 ja korvauskulut suhteessa takausvakuutuskantaan pysyivät alhaisella tasolla ja olivat 0,09 prosenttia. Garantian sijoituksista korkosijoitusten osuus oli 70 prosenttia. Standard & Poor's Credit Market Services Ltd (S&P) vahvisti 1.12.2016 Garantian taloudellista vahvuutta kuvaavan luottoluokituksen A- ja muutti luokituksen näkymät negatiivisesta vakaiksi.

Taalerin Varainhoito-segmentin suurimmat riskit koostuvat pääasiassa operatiivisista riskeistä sekä vähäisessä määrin luottoriskeistä. Taaleri altistuu jatkossa myös kansainvälisille riskeille Energia-segmentin myötä, kun Taaleri Energia Oy:n liiketoiminta lähtee varsinaisesti käyntiin. Muu liiketoiminta-segmentin merkittävimmät riskit koostuvat Taaleri Sijoitus Oy:n tekemistä pääomasijoituksista sekä Taaleri Oyj:n luottoriskeistä myönnettyistä lainoista ja luottolaitossuunnitelmista.

Taaleri kuuluu EU:n vakavaraisuusasetuksessa määritettyjen suurten asiakasriskien sääntelyn piiriin. Vuoden 2016 päättyessä Taalerin suurin yksittäinen asiakasriski oli 38,9 (57,9) prosenttia ryhmittymän omista varoista ja yhteensä yhden (kahdeksan) asiakaskokonaisuuden vastuut ylittivät lain edellyttämän 25 prosentin rajan. Garantiaan ei sovelleta vakuutusyhtiölain puitteissa maksimiasiakasriskisääntelyä, mutta kylläkin osana Taaleri-konsernia. Kyseiset takausvakuutusvastuut on kokonaisuudessaan myönnetty ennen omistusmuutosta, jolloin kyseinen sääntely ei koskenut vakuutusosakeyhtiötä. Finanssivalvonta hyväksyi Garantian laatiman päivitetyn toimenpidesuunnitelman vastuiden alentamiseksi lain edellyttämälle tasolle 30.10.2017 mennessä.

TAALERIN VAKAVARAISSUUS

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Taaleri-konserni muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (2004/699) annetun lain mukaisen rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) Vakuutusosakeyhtiö Garantian hankinnan seurauksena. Finanssivalvonta vahvisti Rava-ryhmittymän muodostumisen päätöksellään 23.10.2015.

Taaleri-konserni julkaisee RAVA-ryhmittymän omat varat ja vakavaraisuuden rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuussääntöjen mukaisesti. Taalerin RAVA-ryhmittymän omat varat 31.12.2016 olivat 84,7 (86,9) miljoonaa euroa omien varojen vähimmäisvaatimuksen ollessa 31,5 (33,5) miljoonaa euroa. Ryhmittymän vakavaraisuus on 53,2 (53,4) miljoonaa euroa ja vakavaraisuussuhdeluku 268,9 (259,2) prosenttia vähimmäisvaatimuksen ollessa 100 prosenttia. Alla olevassa taulukossa on myös esitetty Solvenssi I:n mukaan laskettuna RAVA-ryhmittymän vakavaraisuusvaatimus per 31.12.2015, mikä oli voimassa 31.12.2015. Solvenssi II -vakavaraisuussäännökset eivät olleet voimassa tilikaudella 2015, joten pääomavaatimukset eivät ole vertailukelpoisia.

Solvenssi II -säännökset kiristivät pääomavaatimuksia, joka heijastuu myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (2004/699) annetun lain mukaisen vakavaraisuuteen. Säännösmuutokset alensivat ryhmittymän vakavaraisuutta 53,6 milj. eurosta 53,4 milj. euroon ja vakavaraisuussuhdetta 469 prosentista 259 prosenttiin.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuus, 1 000 euroa	Solvenssi II 31.12.2016	Solvenssi II 31.12.2015	Solvenssi I (voimassa 31.12.2015) 31.12.2015
Taaleri-konsernin oma pääoma	93 850	97 060	97 060
Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	-2 513	-2 368	-2 368
Tasotusmäärä	-	-	-18 716
Vähemmistöosuus	-354	-2 119	-2 119
Suunniteltu varojenjakso	-6 237	-5 670	-5 670
Ryhmittymän omat varat yhteensä	84 746	86 903	68 187
Rahoitusliiketoiminnan omien varojen vaade	7 163	10 844	10 844
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade	24 357	22 678	3 700
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	31 520	33 522	14 544
Ryhmittymän vakavaraisuus	53 226	53 381	53 643
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde	268,9 %	259,2 %	468,8 %

Taaleri-konsernissa Solvenssi II mukainen vakavaraisuus määritetään ja raportoidaan Vakuutusosakeyhtiö Garantian lisäksi Taaleri Oyj:lle ja Garantialle yhdessä osana Rava-ryhmää. Taaleri soveltaa vakavaraisuuslaskennassaan standardimenetelmää. Emoyhtiö Taaleri Oyj:n ja tytäryhtiö Vakuutusosakeyhtiö Garantian vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR) oli 24,4 (22,7) milj. euroa. Taalerin oma varallisuus muodostuu kokonaisuudessaan rajoituksetta käytettävissä olevasta luokan 1 (Tier 1) omasta perusvarallisuudesta. Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaateen lopullinen määrä on edelleen Finanssivalvonnan arvioitavana. Toimivan johdon arvio on, että ryhmittymän vakavaraisuus säilyy vahvana mahdollisesta vakuutusriskin pääomavaatimuksen korotuksesta huolimatta.

Luottolaitoslain ja EU:n vakavaraisuusasetuksen mukainen vakavaraisuus (Basel III)

Taaleri-konsernissa luottolaitoslain (610/2014) ja EU:n vakavaraisuusasetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 575/2013) vakavaraisuus määritetään ja raportoidaan Rahoitussektorilla toimiville valvottaville. Taaleri soveltaa vakavaraisuuslaskennassa standardimenetelmää luottoriskin oman pääoman vaateen laskennassa ja perusmenetelmää operatiivisen riskin oman pääoman vaateen laskennassa. Taaleri-konsernin tavoite Rahoitussektorin vakavaraisuudelle on 12 prosenttia.

Fiva myönsi 23.10.2015 Taaleri Oyj:lle 31.12.2016 asti voimassa olevan poikkeusluvan, jonka perusteella Taalerille muodostuu vakavaraisuuslaskentaan liittyen uusi konsolidointiryhmä, johon ei lueta Taaleri Oyj:tä. Tämän johdosta konserni ei raportoi CRR:n mukaista vakavaraisuutta, ainoastaan Ravan mukaisen vakavaraisuusvaatimuksen.

Finanssivalvonta on 29.11.2016 myöntänyt Taaleri Oyj:lle luvan 1.1.2017 alkaen olla vähentämättä Garantiaan liittyvät omistuksensa sijoituspalveluyrityksen konsolidoidusta ydinpääomasta. Vähentämisen sijaan vakuutusyhtiösijoitukset tulee riskipainottaa CRR 49 artiklan 4. kohdan mukaisesti. Poikkeuslupa on voimassa 1.1.2017 alkaen 31.12.2018 saakka olettaen, että Yhtiö jatkuvasti täyttää poikkeusluvan edellytykset. Vähentämättä jättäminen koskee Garantian kirjanpidollista hankintamenoa 60 milj. euroa. Vakuutusyhtiösijoituksen kerryttämä tulosvaikutus ei myöskään sisälly sijoituspalveluyrityksen konsolidoituun ydinpääomaan. Käytettäessä vakuutusyhtiösijoituksen käsittelyssä poikkeusluvan sallimaa menetelmää, käsitellään vakuutusyhtiösijoitus riskipainotettuna eränä sijoituspalveluyrityksen konsolidoidussa vakavaraisuuslaskennassa. Sijoituspalveluyrityksen konsolidoitu ydinpääoma olisi negatiivinen 1.1.2017, mikäli poikkeuslupaa ei sovellettaisi, vaan vakuutusyhtiösijoitus vähennettäisiin ydinpääomasta. Yhtiö täyttää poikkeusluvan edellytykset 1.1.2017 tilanteessa ja katsoo, ettei se tarvitse uutta poikkeuslupaa tämän poikkeusluvan jälkeen.

Vakuutusyhtiölain mukainen vakavaraisuus (Solvenssi II)

Vakuutusyhtiöiden Solvenssi II -vakavaraisuusvaatimukset tulivat voimaan 1.1.2016. Solvenssi II:n tavoitteena on harmonisoitu, kokonaisvaltainen ja riskiperusteinen vakavaraisuuskehikko, joka edistää EU:n sisäistä kilpailua, pääomien tehokasta hyödyntämistä sekä yritysten omaa riskienhallintaa ja tätä kautta tehostaa vakuutettujen etujen turvaa.

Vakuutusosakeyhtiö Garantian oma perusvarallisuus 31.12.2016 oli 100,9 (96,1) ja ylitti selvästi 23,2 (19,0) vakavaraisuuspääomavaatimuksen. Garantian solvenssisuhde eli oman perusvarallisuuden suhde vakavaraisuuspääomavaatimukseen oli 435 prosenttia (506). Vakavaraisuuspääomavaatimuksen kasvu oli seurausta sijoituksiin liittyvän markkinariskin kasvusta. Garantian oma varallisuus muodostuu kokonaisuudessaan rajoituksetta käytettävissä olevasta luokan 1 (Tier 1) omasta perusvarallisuudesta. Garantia ei käytä vastaavuuskorjausta eikä volatiliteettikorjausta vastuvelan laskennassa. Garantia soveltaa vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskennassa standardikaavaa. Garantia ei sovelta vastuvelan tai markkinariskilaskennan siirtymäsäännöksiä. Garantian vakavaraisuuspääomavaatimuksen lopullinen määrä on edelleen Finanssivalvonnan arvioitavana. Toimivan johdon arvio on, että Garantian vakavaraisuus säilyy vahvana mahdollisesta vakuutusriskin pääomavaatimuksen korotuksesta huolimatta.

Solvenssi II -vakavaraisuussäännökset eivät olleet voimassa tilikaudella 2015, eivätkä ne kuulu 1.1.2016 voimaan tulleen vakuutusyhtiölain mukaan lakisääteisen tilintarkastuksen piiriin. Solvenssi II -vakavaraisuuslukuja ei ole tilintarkastettu.

YHTIÖKOKOUSTEN PÄÄTÖKSET

Taaleri Oyj:n ylimääräinen yhtiökokous 8.1.2016 päätti yhtiöjärjestyksen muuttamisesta ja osakesarjojen yhdistämisestä. Yhtiön A-sarjan osakkeet muunnettiin oikeuksiltaan B-sarjan osakkeita vastaaviksi osakkeiksi suhteella 1:1. Yhdistämisen jälkeen yhtiöllä on vain yksi osakesarja sekä kullakin osakkeella yksi ääni ja muutoin yhtäläiset oikeudet. Yhdistämisen jälkeen kaikki yhtiön 28 350 620 osaketta tulivat kaupankäynnin kohteeksi Nasdaq Helsinki Oy:n ylläpitämälle First North Finland -markkinapaikalle kaupankäyntitunnuksella TAALA. Samassa yhteydessä muutettiin yhtiön toiminimeksi Taaleri Oyj. Muutos liittyy Taaleri-konsernin laajempaan yritysilmeen muutokseen ja asteittaiseen kansainvälistymiseen.

Yhtiön ylimääräinen yhtiökokous valtuutti myös hallituksen päättämään yhteensä enintään 2 000 000 Yhtiön oman osakkeen hankkimisesta vapaalla omalla pääomalla yhdessä tai useammassa erässä. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöspäivämäärästä lukien ja se kumoaa yhtiökokouksen 20.3.2015 antaman yhtiön omien osakkeiden hankkimisvaltuutuksen. Osakkeita voidaan hankkia yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi, yrityskauppojen, investointien tai muiden yhtiön liiketoimintaan kuuluvien järjestelyjen rahoittamiseksi tai toteuttamiseksi tai käytettäväksi osana yhtiön kannustinjärjestelmää tai mitätöitäväksi, mikäli se on yhtiön ja osakkeenomistajien kannalta perusteltua.

Varsinainen yhtiökokous järjestettiin 7. huhtikuuta 2016, jossa päätettiin hyväksyä vuoden 2015 tilinpäätös ja myöntää hallitukselle ja toimitusjohtajalle vastuuvapaus vuodelta 2015. Yhtiökokouksessa päätettiin, että osinkoa jaetaan 0,14 euroa/osake ja palautetaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta 0,06 euroa/osake, yhteensä 5.661.124 euroa. Hallituksen jäsenet Peter Fagnäs, Esa Kiiskinen, Juha Laaksonen, Pertti Laine ja Vesa Puttonen valittiin uudelleen hallituksen jäseniksi ja uudeksi hallituksen jäseneksi valittiin Hanna Maria Sievinen. Tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy valittiin uudestaan tilintarkastajaksi, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Ulla Nykky.

Varsinainen yhtiökokous päätti, että hallitus valtuutetaan päättämään uusien osakkeiden antamisesta ja yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttamisesta seuraavin ehdoin:

- Hallitus voi antaa uusia osakkeita ja luovuttaa yhtiön hallussa olevia omia osakkeita yhteensä enintään 3 000 000 kappaletta.
- Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten esimerkiksi osakkeiden käyttäminen vastikkeena mahdollisissa yrityskaupoissa tai muissa yhtiön liiketoimintaan kuuluvissa järjestelyissä, tai investointien rahoittamiseksi tai osana yhtiön kannustejärjestelmää.
- Hallitus voi päättää myös maksuttomasta osakeannista yhtiölle itselleen.
- Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiön hallussa olevat omat osakkeet luovuttaa joko maksua vastaan tai maksutta. Suunnattu osakeanti voi olla maksuton vain, jos siihen on yhtiön kannalta ja sen kaikkien osakkeenomistajien etu huomioon ottaen erityisen painava taloudellinen syy.
- Hallitus päättää kaikista muista osakeanteihin ja osakkeiden luovutuksiin liittyvistä seikoista.
- Valtuutus on voimassa 7.4.2017 saakka.

Peter Fagnäs valittiin uudestaan hallituksen puheenjohtajaksi ja Juha Laaksonen varapuheenjohtajaksi. Hallitus päätti perustaa kaksi valiokuntaa: tarkastusvaliokunta ja palkitsemisvaliokunta. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Vesa Puttonen sekä muiksi jäseniksi Esa Kiiskinen ja Hanna Maria Sievinen. Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Peter Fagnäs sekä muiksi jäseniksi Juha Laaksonen ja Pertti Laine.

Osakkeet ja osakepääoma

Yhtiöllä oli katsauskauden alussa 13 637 049 A-osaketta ja 14 713 571 B-osaketta. Ylimääräinen yhtiökokous 8.1.2016 päätti yhdistää osakesarjat ilman erillistä korvausta. Osakkeet merkittiin kaupparekisteriin 28.1.2016 ja kaupankäynti yhdellä osakesarjalla alkoi 29.1.2016 Nasdaq Helsinki Oy:n ylläpitämällä First North Finland-markkinapaikalla. Yhdistymisen jälkeen Taalerin osakelukumäärä on 28 350 620. Yhtiön osakepääoma on säilynyt 125 000,00 eurossa.

Taaleri Oyj jätti 29.3.2016 listalleottihakemuksen Nasdaq Helsinki Oy:lle yhtiön osakkeiden ottamiseksi kaupankäynnin kohteeksi Helsingin pörssin pörssilistalle, minkä Finanssivalvonta ja pörssi hyväksyivät. Kaupankäynti yhtiön osakkeella alkoi pörssilistalla 1.4.2016. Siirtyminen pörssilistalle lisää sijoittajien läpinäkyvyyttä yhtiöstä ja nostaa yhtiön tiedonantovelvollisuutta.

Taalerin osakkeenomistajat ja omat osakkeet

Taaleri siirtyi vuonna 2016 Helsingin Pörssin pörssilistalle ja Yhtiön omistajien määrä on jatkanut tilikauden aikana vahvaa kasvua. Yhtiöllä oli vuoden 2016 lopussa 2 704 osakkeenomistajaa, kun vastaava luku vuoden 2015 lopussa oli 1 760. Yhtiöllä oli 31.12.2016 hallussaan 45 000 (45 000) omaa osaketta. Yhtiön kymmenen suurinta osakkeenomistajaa 31.12.2016 esitetään alla olevassa taulukossa sekä lisätietoja omistuksen jakautumisesta.

10 suurinta omistajaa 31.12.2016	% -osuus osakkeista ja äänistä
1. Oy Hermitage Ab	8,83
2. Veikko Laine Oy	8,57
3. Elomaa Juhani*	7,30
4. Lombard International Assurance S.A.	5,89
5. Haaparinne Karri**	5,89
6. Berling Capital Oy	5,02
7. Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia	3,54
8. Swiss Life Luxembourg Sa	2,52
9. Capercaillie Capital Oy	1,88
10. Lampinen Petri	1,85

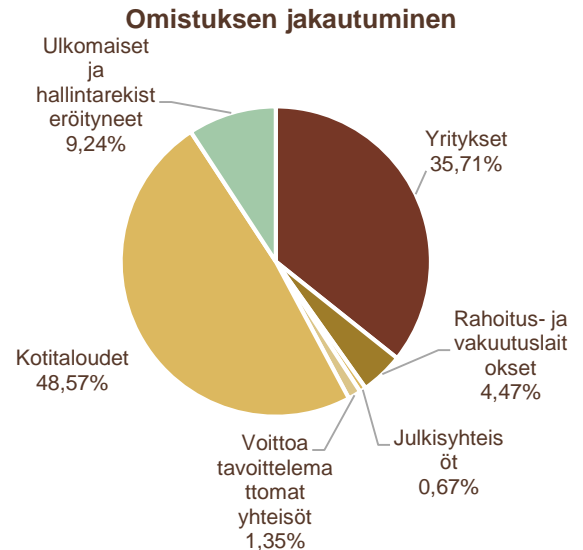
*sis. määräysvalta-yhteisö E-Capital Oy:n osuus 0,94 %

** sis. määräysvalta-yhteisö Xabis Oy:n osuus 0,59 %

Omistamääräjakauma 31.12.2016

Alaraja	Omista- jia kpl	Omistajia %	Arvo-osuus- määrä kpl	Arvo-osuus- määrä %	Äänimäärä kpl	Äänimäärä %
1 -100	702	25,96	37 722	0,13	37 722	0,13
101- 500	826	30,55	208 300	0,74	208 300	0,74
501- 1 000	408	15,09	323 525	1,14	323 525	1,14
1 001 – 5 000	353	13,06	820 228	2,89	820 228	2,89
5 001 – 10 000	152	5,62	1 193 284	4,21	1 193 284	4,21
10 001 – 50 000	198	7,32	3 597 715	12,69	3 597 715	12,69
50 001 – 100 000	28	1,04	1 885 215	6,65	1 885 215	6,65
100 001 – 500 000	27	1,00	6 173 721	21,78	6 173 721	21,78
500 001 – 1 000 000	3	0,11	1 773 742	6,26	1 773 742	6,26
1 000 001 – 10 000 000	7	0,26	12 337 168	43,52	12 337 168	43,52
Yhteensä	2 704	100,00	28 350 620	100,00	28 350 620	100,00
joista hallintarekisteröityjä	5		90 542	0,32	90 542	0,32
Odotusluettelolla yhteensä	0		0	0,00	0	0,00
Yhteistilillä			0	0,00	0	0,00
Erityistileillä yhteensä			0	0,00	0	0,00
Liikkeeseenlaskettu määrä			28 350 620	100,00	28 350 620	100,00

Sektori	Omistajia	Osakkeita yhteensä	%
Yritykset	272	10 123 521	35,71
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	17	1 267 822	4,47
Julkisyhteisöt	2	189 447	0,67
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		382 399	1,35
Kotitaloudet	2 379	13 768 539	48,57
Ulkomaiset ja hallintarekisteröityneet	20	2 618 892	9,24
Yhteensä	2 690	28 350 620	100,00

Nimi	Asema	Osakkeiden lukumäärä
Hallitus		31.12.2016
Peter Fagernäs ¹⁾	Hallituksen puheenjohtaja	2 503 128
Juha Laaksonen	Hallituksen varapuheenjohtaja	-
Pertti Laine ²⁾	Hallituksen jäsen	2 430 694
Esa Kiiskinen ³⁾	Hallituksen jäsen	232 496
Vesa Puttonen ⁴⁾	Hallituksen jäsen	182 224
Hanna Maria Sievinen	Hallituksen jäsen	-
Yhteensä		5 348 542
Hallituksen osuus osakkeista ja äänistä, %		18,9 %
Johtoryhmä		31.12.2016
Juhani Elomaa ⁵⁾	Taaleri Oyj:n toimitusjohtaja	2 087 006
Karri Haaparinne ⁶⁾	Taaleri Oyj:n toimitusjohtajan sijainen	1 848 314
Vesa Aho	Garantian toimitusjohtaja	-
Jorma Alanne ⁷⁾	Johtaja, Varainhoito	1 000
Janne Koikkalainen	Taaleri Oyj:n lakiasianjohtaja	10 000
Petri Lampinen	Taaleri Varainhoito Oy, toimitusjohtaja	525 858
Minna Smedsten	Taaleri Oyj:n talousjohtaja	-
Yhteensä		4 472 178
Johtoryhmän osuus osakkeista ja äänistä, %		15,8 %

¹⁾ Peter Fagernäs'in omistus koostuu 2 503 128 Osakkeesta, jotka omistaa hänen määräysvallassaan oleva Oy Hermitage Ab.

²⁾ Pertti Laineen omistus koostuu 2 430 694 Osakkeesta, jotka omistaa hänen määräysvallassaan oleva Veikko Laine Oy.

³⁾ Esa Kiiskisen omistus koostuu 232 496 Osakkeesta, joista hänen määräysvallassaan oleva Saija ja Esa Kiiskinen Oy omistaa 78 891 Osaketta ja Saija Kiiskinen Oy 74 714 Osaketta.

⁴⁾ Vesa Puttosen omistus koostuu 182 224 Osakkeesta, joista hänen määräysvallassaan oleva Enabla Oy omistaa 182 224 Osaketta.

⁵⁾ Juhani Elomaan omistus koostuu 2 087 006 Osakkeesta, joista 266 656 Osaketta omistaa hänen määräysvallassaan oleva E-Capital Oy ja 16 175 Osaketta hänen muu lähipiirinsä.

⁶⁾ Karri Haaparinteen omistus koostuu 1 848 314 Osakkeesta, joista hänen määräysvallassaan oleva Xabis Oy omistaa 167 683 Osaketta ja hänen muu lähipiirinsä 178 539 Osaketta.

⁷⁾ Jorma Alanteen omistus koostuu 1 000 Osakkeesta, joista hänen määräysvallassaan oleva Alanne Capital Oy omistaa 1 000 Osaketta.

Henkilöstö

Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö on Taalerin tärkein menestystekijä ja vahvuus. Yhtiön henkilöstön vaihtuvuus on ollut koko sen toiminnan ajan hyvin vähäinen ja Yhtiön kasvun ovat mahdollistaneet onnistuneet rekrytoinnit.

Konsernin kokoaikainen henkilöstömäärä oli katsauskauden aikana keskimäärin 167 (163). Kokoaikainen henkilöstömäärä Varainhoito-segmentissä oli 123 henkilöä (119), Rahoitus-segmentissä 21 (18) ja Energia-segmentissä 4 (-). Muu liiketoiminta-segmentin kokoaikainen henkilöstömäärä oli keskimäärin 18 (23). Henkilöstöstä 95 prosenttia työskenteli Suomessa ja 5 prosenttia ulkomailla.

Taaleri-konsernin henkilöstökustannukset katsauskauden aikana olivat 22,4 (19,3) milj. euroa. Henkilöstökustannuksia edellisvuoteen verrattuna nostivat Garantian kuulumisen konserniin koko tilikauden ajan sekä bonusten ja synteettisten optioiden kulut yhteensä 5,6 (4,7) milj. euroa.

Yhtiön hallinto ja johto katsauskaudella

Hallituksen kokoonpano 1.1.-7.4.2016 oli Peter Fagernäs, Juha Laaksonen, Esa Kiiskinen, Pertti Laine ja Vesa Puttonen. Hallituksen kokoonpano 7.4.–31.12.2016:

- Puheenjohtajana Peter Fagernäs
- Varapuheenjohtaja Juha Laaksonen
- Esa Kiiskinen
- Pertti Laine
- Vesa Puttonen
- Hanna Maria Sievinen

Hallituksella on tarkastusvaliokunta ja palkitsemisvaliokunta. Emoyhtiön toimitusjohtajana on toiminut koko kauden Juhani Elomaa ja toimitusjohtajan sijaisena Karri Haaparinne. Konsernissa toimii konsernin johtoryhmä, jonka pääsääntöisenä tehtävänä on avustaa toimitusjohtajaa valmistelemalla osa-alueittaiset strategiat ja politiikat, toimintasuunnitelmat, sisäinen ohjeistus ja erilaiset kuukausiraportit johtoryhmän yhteiseen ja mahdollisesti hallituksen käsittelyyn.

Konsernin johtoryhmään kuuluivat tilikauden 2016 lopussa Taaleri Oyj:n toimitusjohtaja Juhani Elomaa, vara-toimitusjohtaja Karri Haaparinne, lakiasiaintohtaja Janne Koikkalainen ja talousjohtaja Minna Smedsten. Konsernin johtoryhmään kuuluivat myös Taaleri Varainhoito-segmentin johtaja Jorma Alanne, Taaleri Varainhoito Oy:n toimitusjohtaja Petri Lampinen ja Vakuutusosakeyhtiö Garantian toimitusjohtaja Vesa Aho.

Yhtiön tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy päävastuullisena tilintarkastajana Ulla Nykky, KHT.

Taaleri julkaisee kotisivuillaan www.taaleri.com/selvitykset erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmänsä.

Yhtiön osakepääoma ja sen muutokset katsauskaudella

Yhtiön osakepääoma per 31.12.2016 oli 125.000,00 euroa.

Kannustinjärjestelmät

Taaleri Oyj:n hallitus päätti 4.12.2013 konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä. Kannustinjärjestelmässä avainhenkilöille annetaan synteettisiä optio-oikeuksia ja mahdollinen palkkio maksetaan vuosina 2017–2018 osittain Yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Taaleri Oyj:n hallitus päätti 19.2.2015, että synteettisen optio-ohjelman osakemäärissä huomioidaan 12.2.2015 ylimääräisen yhtiökokouksen päättämän osakeannin vaikutus yhtiön osakemäärään siten, ettei sillä ole vaikutusta synteettisen optio-oikeuksien arvoon. Näin ollen voidaan myöntää korkeintaan 800 000 uutta osakeen arvonnousuun perustuvaa oikeutta sisältäen rahana maksettavan osuuden.

Taaleri Oyj:n hallitus päätti 28.10.2015 konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä. Kannustinjärjestelmässä avainhenkilöille annetaan synteettisiä optio-oikeuksia ja mahdollinen palkkio maksetaan vuosina 2019–2020 rahana. Kannustinjärjestelmän perusteella maksettavat palkkiot vastaavat myöntöhetkellä yhteensä enintään noin 800 000 Taaleri Oyj:n osakkeen arvonnousuun perustuvaa oikeutta sisältäen myös rahana maksettavan osuuden.

Konsernirakenteen muutokset

Taaleri Oyj toimii emoyhtiönä konsernissa, jonka tytäryhtiöinä toimivat Taaleri Varainhoito Oy sekä tämän tytäryhtiöt, Taaleri Pääomarahastot-konserni, Taaleri Sijoitus-konserni, Vakuutusosakeyhtiö Garantia sekä Taaleri Energia Oy.

Taaleri Oyj hankki 30.3.2016 omistukseensa tytäryhtiönsä Taaleri Pääomarahastot Oy:n 25 prosentin määräysvallattomien omistajien osuuden ja omistaa Taaleri Pääomarahastot Oy:stä täten 100 prosenttia. Kaupan seurauksena konsernin oma pääoma pieneni 11,3 miljoonalla eurolla. Taaleri Sijoitus myi 29.4.2016 omistuksensa Metsärahassto II Ky:ssä, jossa Taaleri Oyj:llä oli IFRS 10:n mukainen määräysvalta ja joka yhdisteltiin Taalerin-konsernin tilinpäätökseen 29.4.2016 saakka. Kauppaan liittyen kirjattiin vuonna 2016 8,5 miljoonan euron voitto.

Taaleri Oyj perusti tilikauden aikana Taaleri Energia Oy:n, jota pääomitettiin 0,7 milj. eurolla sekä Taaleri Kapitali Oy:n. Taaleri Varainhoito Oy:n osuus Taaleri Portföy Yönetimi A.S.:stä laski vuoden 2016 alun 84 prosentista 83 prosenttiin, kun yhtiötä pääomitettiin heinäkuussa 2016. Taaleri Sijoitus Oy:n tytäryhtiötä Bonus Solutions Oy:tä pääomitettiin 0,3 milj. eurolla

Taaleri Pääomarahastot Oy ja Taaleri Sijoitus Oy ovat tilikauden 2016 aikana perustaneet uusia hallinnollisia tytäryrityksiä ja merkinnyt niiden osakkeet 100 prosenttisesti.

Hallituksen esitys voittoa ja vapaata omaa pääomaa koskeviksi toimenpiteeksi

Emoyhtiön tulos tilikaudelta 1.1.–31.12.2016 oli 6.364.826,18 euroa ja emoyhtiön jakokelpoiset varat 31.12.2016 olivat 42,8 miljoonaa euroa. Hallitus ehdottaa 29.3.2017 järjestettävälle yhtiökokoukselle, että 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen perusteella maksetaan osinkoa 0,22 euroa osakkeelta, yhteensä 6.237.136,40 euroa. Osingonmaksun täsmäytyspäivä on 31.3.2017 ja osinko maksetaan 7.4.2017. Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Ehdotettu varojenjako ei vaaranna yhtiön maksukykyä.

Selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta

Taaleri perusti uuden Energia-liiketoiminnan vuoden 2016 aikana, jonka kehitykseen on kohdistunut etenkin henkilöstökustannuksia sekä liiketoiminnan käynnistämiseen liittyviä kustannuksia. Taaleri-konsernin tytäryhtiöiden toimintaan on kohdistunut IT-järjestelmien ja hallintoprosessien kehitystyötä vuonna 2016, jolla pyritään tehostamaan konsernin toimintaa. Konsernin liiketoiminta-alueiden tuotevalikoimaa on määrätietoisesti laajennettu tilikauden aikana.

Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Taaleritehtaan Biotehdas I Ky ja Gasum Oy toteuttivat 29.2.2016 omistusjärjestelyn, jossa Biotehdas-ketjun omistus siirtyi Gasumille. Irtautumisprosessi on vielä kesken ja sen arvioidaan valmistuvan vuoden 2017 ensimmäisen puoliskon aikana.

Taaleri-konsernin liiketoiminta on jatkunut tilikauden päättymisen jälkeen suunnitelman mukaisesti. Taaleri on onnistunut muun muassa keräämään hyvin sijoitussitoumuksia loppuvuoden aikana käynnistettyihin uusiin rahastoihin, Taaleri Aurinkotuuleen, Taaleri Tonttirahasto II:een ja Taaleri Vuokrakotiin.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiön johto arvioi, että sen liiketoimintaympäristö on muuttunut vaativammaksi, mutta että yhtiöllä on mahdollisuus voittaa markkinaosuuksia pääomamarkkinoilla. Varainhoito-segmentin kehitys on ollut positiivista erityisesti jälkimmäisellä vuosipuoliskolla ja yhtiö on saanut uusia asiakkaita kilpailulta markkinalta onnistuneiden ja erilaisten pääomarahastohankkeiden avulla. Rahoitus-segmentin kehitys on ollut positiivista sekä vakuutusmaksutulon että korvauskulujen suhteen. Yhtiö uskoo, että aktiivisella myynnillä ja korkeatasoisella riskienhallinnalla on saavutettavissa merkittävää kasvua. Konsernin laajentuminen energiatoimialalla arvioidaan kasvattavan merkittävästi Yhtiön pääomarahastojen hallinnoimia varoja pitkällä aikavälillä.

Taalerin hallitus vahvistaa uudeksi liikevoittotavoitteeksi vähintään 20 prosenttia liikevaihdosta. Kasvuun liittyvät taloudelliset tavoitteet ovat Varainhoito-segmentin osalta hallinnoitavien varojen kasvu yli 15 prosenttia vuodessa sekä Rahoitus-segmentin osalta bruttovakuutusmaksutulon kasvu yli 15 prosenttia vuodessa. Taalerin tavoite oman pääoman tuotolle pitkällä aikavälillä on vähintään 15 prosenttia ja omavaraisuusasteelle vähintään 30 prosenttia. Näiden lisäksi yhtiö pyrkii kasvattamaan jaettavan osingon määrää ja vuosittain jakamaan kilpailukykyisen osingon yhtiön taloudellinen ja rahoitustilanne sekä vakavaraisuusvaatimukset ja tulevaisuuden investointisuunnitelmat huomioiden.

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

KONSERNI	2016 IFRS	2015 IFRS	2014 IFRS
Liikevaihto, 1 000 euroa	60 569	58 401	53 565
Operatiivinen liikevaihto, 1 000 euroa ¹⁾	60 569	58 401	39 383
Liikevoitto (-tappio), 1 000 euroa	16 340	47 379	20 827
- osuus liikevaihdosta %	27,0 %	81,1 %	38,9 %
Operatiivinen liikevoitto (-tappio), 1 000 euroa ¹⁾	16 340	20 092	6 645
- osuus liikevaihdosta %	27,0 %	34,4 %	16,9 %
Tilikauden voitto, 1 000 euroa	12 771	44 087	16 489
- osuus liikevaihdosta %	21,1 %	75,5 %	30,8 %
Operatiivinen tilikauden voitto, 1 000 euroa ¹⁾	12 771	16 800	4 915
- osuus liikevaihdosta %	21,1 %	28,8 %	9,2 %
Laimentamaton tulos/osake, euroa	0,45	1,53	0,61
Operatiivinen laimentamaton tulos/osake, euroa ¹⁾	0,45	0,55	0,15
Laimentamaton tulos jatkuvista toiminnoista/osake, euroa	0,45	1,54	0,61
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, euroa	0,45	1,52	0,61
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos jatkuvista toiminnoista, euroa	0,45	1,53	0,61
Oman pääoman tuotto -% (ROE)	13,4 %	65,3 %	54,5 %
Operatiivinen oman pääoman tuotto -% (ROE) ¹⁾	13,4 %	24,9 %	16,2 %
Oman pääoman tuotto -% käyvin arvoin (ROE)	16,5 %	58,6 %	54,5 %
Operatiivinen oman pääoman tuotto -% käyvin arvoin (ROE) ¹⁾	16,5 %	18,2 %	16,3 %
Koko pääoman tuotto % (ROA)	5,9 %	23,9 %	18,2 %
Operatiivinen koko pääoman tuotto % (ROA) ¹⁾	5,9 %	9,1 %	5,4 %
Kulu/tuotto -suhde	73,2 %	67,5 %	61,1 %
Hinta/voitto (P/E)	18,4	5,5	10,4
Keskim. henkilöstö katsauskauden aikana	179	175	153

1) Operatiivisissa tunnusluvuissa on vuonna 2015 vähennetty 28.567 tuhannen euron negatiivisen liikearvon tuloutus ja Garantia hankintaan suoraan liittyvät kulut 1.280 tuhatta euroa. Vuonna 2014 on vähennetty Finsilvan 14.182 tuhannen euron käyvän arvon muutos ja siihen liittyvä vero vaikutus.

KONSERNI	2016 IFRS	2015 IFRS	2014 IFRS
Omavaraisuusaste -%	44,0 %	44,8 %	24,8 %
Modifioitu omavaraisuusaste-% ¹⁾	44,0 %	44,8 %	40,2 %
Nettovelkaantumisaste -%	20 %	49 %	182 %
Oma pääoma/osake, euro	3,30	3,35	1,45
Osinko/osake, euro ²⁾	0,22	0,20	0,09
Osinko/tulos, % ²⁾	49,2 %	13,0 %	14,7 %
Efektiiivinen osinkotuotto prosentteina ²⁾	2,7 %	2,4 %	1,4 %
Lainasaamiset, 1 000 euroa	6 919	9 416	21 671
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde, %	269 %	259 %	-
Osakkeiden lkm tilikauden lopussa ³⁾	28 305 620	28 305 620	25 151 020
A-osakkeiden lkm tilikauden lopussa ³⁾	n/a	13 592 049	16 365 816
B-osakkeiden lkm tilikauden lopussa ³⁾	n/a	14 713 571	8 785 204
Osakkeiden keskim. lkm (tod/tod) ³⁾	28 305 620	27 684 777	25 159 091
A-osakkeiden keskim. lkm (tod/tod) ³⁾	n/a	14 671 451	17 589 199
B-osakkeiden keskim. lkm (tod/tod) ³⁾	n/a	13 013 327	7 569 892
Osakkeen keskimurssi, euro ⁴⁾	8,73	8,10	5,21
- kauden ylin, euro	9,50	9,25	6,50
- kauden alin, euro	8,00	6,04	4,63
- kauden päätöskurssi, euro	8,24	8,38	6,36
Osakekannan markkina-arvo, 1000 euroa ⁵⁾	233 238	237 201	160 023
Osakevaihto, 1000 kpl	2 719	2 148	1 387
Osakevaihto, %	10 %	17 %	18 %

1) Modifioitu omavaraisuusaste liittyy konsernin liikkeelle laskeman joukkovelkakirjalainan kovenanttiehtoon joka esitetään FAS mukaisesti 2014 asti. 2015 alkaen se vastaa omavaraisuusastetta, sillä Lainaamo Oy:ta ei enää yhdistellä konserniin joten omavaraisuusastetta ei tarvitse modifioida. Ks. laskentakaava sivulla 25.

2) Hallituksen ehdotus 2016 0,22 euroa osinkoa/osake.

Vuoden 2015 osinko sisältää 0,14 euroa osinkoa/osake ja 0,06 euroa pääomanpalautusta/osake.

3) Osakeantikorjattuna ja hankitut omat osakkeet vähennettynä.

4) Tammikuussa 2016 Taalerin osakesarjat yhdistettiin yhdeksi osakesarjaksi. Vuoden 2014 ja 2015 tunnusluvut koskevat jo aiemmin kaupankäynnin kohteena olleiden B-sarjan osakkeita.

5) Hankitut omat osakkeet vähennettynä. Vuoden 2014 ja 2015 tunnusluvuissa A-sarjan osakkeet on arvostettu B-sarjan osakkeen päätöskurssiin.

Kaikki osakekohtaiset tunnusluvut on oikaistu maaliskuussa 2015 toteutetun maksuttoman osakeannin (1:3) suhteen.

VAKUUTUSTOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Vakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Taalerin vakuutusliiketoiminta koostuu kokonaisuudessaan Vakuutusosakeyhtiö Garantian liiketoiminnasta. Vakuutusosakeyhtiö Garantia on yhdistetty konserniin 1.4.2015 alkaen. Alla olevat tunnusluvut on liiketoiminnan vertailtavuuden takia esitetty koko vuoden 2014 ja 2015 osalta.

1 000 euroa	2016	2015	2014
Vakuutusmaksutulo	12 218	10 019	11 250
Muut erät ¹⁾	-2 751	-170	-179
Vakuutusmaksutuotot	9 467	9 849	11 071
Korvauskulut	-1 174	-1 492	-412
Liikekulut	-4 966	-4 778	-4 646
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta	3 327	3 579	6 013
Tasoitusmäärän muutos	1 174	-3 517	-6 101
Vakuutustekninen kate	4 501	62	-88
Sijoitustuotot- ja kulut	3 212	8 460	5 348
Tulos ennen veroja	7 713	8 523	5 260
Yhdistetty kulusuhde, %	65 %	64 %	46 %
Vahinkosuhte, %	12 %	15 %	4 %
Liikekulusuhde, %	53 %	49 %	42 %
Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoin, %	5,8 %	4,6 %	7,1 %
Solvenssisuhde (S2), % ²⁾	435 %	506 %	383 %
Takausvakuutuskanta, mrd. euroa	1,32	1,16	1,34
Henkilöstön määrä keskimäärin tilikaudella	22	25	25

1) Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksutulosta, vakuutusmaksuvastuun muutos, jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksuvastuun muutoksesta.

2) Solvenssi II - vakavaraisuussäännökset eivät olleet voimassa tilikaudella 2015, eivätkä ne kuulu 1.1.2016 voimaan tulleen VYL:n mukaan lakisääteisen tilintarkastuksen piiriin. Solvenssi II -vakavaraisuusluvut ei ole tilintarkastettu.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAPERIAATTEET

Laimentamaton tulos/osake, EUR $\frac{\text{Katsauskauden voitto (emoyhtiön osakkeenomistajille laskettu osuus)}}{\text{Osakkeiden keskim. lkm (ilman yhtiön omistamia omia osakkeita) ennen laimennusvaikutusta}}$

Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, EUR $\frac{\text{Katsauskauden voitto (emoyhtiön osakkeenomistajille laskettu osuus)}}{\text{Osakkeiden keskim. lkm (ilman yhtiön omistamia omia osakkeita) laimennusvaikutuksen jälkeen}}$

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (European Securities and Markets Authority, ESMA) uudet ohjeet vaihtoehtoisista tunnusluvuista tulivat voimaan 3.7.2016. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä. Niiden ei tule kuitenkaan katsoa korvaavan IFRS-standardien mukaisia tunnuslukuja.

Taaleri nimeää oikaistut tunnusluvut operatiivisiksi (aiemmin oikaistuiksi) eikä niiden laskentaperiaatteissa ole tapahtunut muutoksia tilinpäätökseen 2015 verrattuna. Tehdyt oikaisut on kuvattu tarkemmin alla.

Operatiivisten tunnuslukujen lisäksi Taaleri raportoi myös muita tunnuslukuja, joita ei ole määritelty IFRS-tilinpäätösnormistossa. Näiden tunnuslukujen määritelmässä tai nimissä ei ole tapahtunut muutoksia, ja niiden laskentakaavat on esitetty alla.

Alla olevassa taulukossa on esitetty operatiivisissa tunnusluvuissa tehdyt oikaisut.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, 1000 euroa	2016	2015	2014
Finsilvan käyvän arvon muutos	-	-	14 182
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevaihdossa yhteensä	-	-	14 182
Negatiivisen liikearvon tuloutus ja Garantia -kauppaan suoraan liittyvät kulut		27 287	-
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa yhteensä	-	27 287	14 182
Finsilvan 14,2 miljoonan euron käyvän arvon muutoksen verovaikutus		-	-2 609
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät tilikauden voitossa yhteensä	-	27 287	11 574

Oman pääoman tuotto (ROE), % $\frac{\text{Tilikauden tulos} \times 100}{\text{Oma pääoma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$

Oman pääoman tuotto käyvin arvoin (ROE), % $\frac{\text{Tilikauden laaja tulos} \times 100}{\text{oma pääoma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$

Koko pääoman tuotto (ROA), % $\frac{\text{Tilikauden tulos} \times 100}{\text{keskimääräinen taseen loppusumma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$

Kulu/tuotto -suhde -% $\frac{\text{palkkiokulut} + \text{korkokulut} + \text{hallintokulut} + \text{poistot} + \text{liiketoiminnan muut kulut}}{\text{liikevaihto} + \text{osuus osakkuusyritysten tuloksista}}$

Hinta / Voitto (P/E) $\frac{\text{Pörssikurssi tilikauden lopussa}}{\text{Voitto / osake}}$

Omavaraisuusaste, % $\frac{\text{Oma pääoma yhteensä} \times 100}{\text{Taseen loppusumma}}$

Modifioitu omavaraisuusaste-% $\frac{(\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset vähennettynä laskennallisella verovelalla ilman Lainaamon yhdistelyä}) \times 100}{\text{taseen loppusumma ilman Lainaamon yhdistelyä}}$

Nettovelkaantumisaste -% $\frac{(\text{Korolliset velat} - \text{rahavarat}) \times 100}{\text{Oma pääoma yhteensä}}$

Oma pääoma/osake, EUR $\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden lukumäärä tilinpäätöspäivänä} - \text{hankitut omat osakkeet}}$

Osinko/osake, euro	$\frac{\text{Tilikauden osingonjako} \times 100}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Osinko/tulos, %	$\frac{\text{Osinko/osake} \times 100}{\text{Laimentamaton tulos/osake}}$
Efektiivinen osinkotuotto prosentteina	$\frac{\text{Osinko/osake} \times 100}{\text{Tilikauden osakkeen päätöskurssi}}$
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde	$\frac{\text{Ryhmittymän omat varat}}{\text{Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä}}$
Omat varat suhteessa riskipainotettuihin eriin	$\frac{\text{Omat varat yhteensä (TC)}}{\text{Riskipainotetut erät yhteensä (Kokonaisriski)}}$
Ydinpääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin	$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Riskipainotetut erät yhteensä (Kokonaisriski)}}$
Osakekannan markkina-arvo	Tilikauden lopun osakkeiden määrä ilman yhtiön omistamia omia osakkeita, kerrottuna osakkeen pörssikurssilla tilikauden lopussa.
Osakevaihto, %	$\frac{\text{Osakkeiden vaihtomäärä tilikauden aikana} \times 100}{\text{Osakkeiden laimentamaton keskimääräinen lukumäärä}}$

VAKUUTUSTOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Vakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu Finanssivalvonnann määräysten mukaisesti. Tunnuslukujen laskennassa käytetään vakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samoilla periaatteilla kuin konsernin tuloslaskelmassa.

Yhdistetty kulusuhde, %	Vahinkosuuhde + Liikekulusuhde
Vahinkosuuhde, %	$\frac{\text{Korvauskulut} \times 100}{\text{Vakuutusmaksutuotot}}$ Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.
Liikekulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut} \times 100}{\text{Vakuutusmaksutuotot}}$ Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.
Solvenssisuhde (S2), %	$\frac{\text{Oma perusvarallisuus} \times 100}{\text{Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)}}$

KONSERNIN TULOSLASKELMA

1 000 euroa	Liite	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
JATKUVAT TOIMINNOT			
Palkkiotuotot	4	33 238	31 801
Vakuustustoiminnan nettotuotot	5	12 328	13 156
Takausvakuustustoiminnan nettotuotot		8 714	6 401
Sijoitustoiminnan nettotuotot		3 614	6 756
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	6	9 898	1 651
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	7	1 334	4 850
Korkotuotot	8	700	913
Liiketoiminnan muut tuotot	9	3 071	6 029
LIIEVAIHTO		60 569	58 401
Palkkiokulut	10	-4 326	-3 901
Korkokulut	11	-2 313	-2 906
Hallintokulut			
Henkilöstökulut	12, 45	-22 383	-19 251
Muut hallintokulut	13	-7 179	-5 529
Negatiivisen liikearvon tuloutus	3	-	28 567
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	14	-1 388	-871
Liiketoiminnan muut kulut	15	-6 870	-7 161
Arvonalentumiset luotoista ja muista sitoumuksista	16	60	-228
Osuus osakkuusyriyten tuloksesta		169	258
LIIEVOITTO		16 340	47 379
Tuloverot	17	-3 568	-2 976
TULOS JATKUVISTA TOIMINNOISTA		12 771	44 403

LOPETETUT TOIMINNOT

Tulos lopetetuista toiminnoista	3	-	-316
---------------------------------	---	---	------

TILIKAUDEN TULOS

12 771 **44 087**

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

	Liite	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Tilikauden tulos		12 771	44 087
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi	18		
Muuntoerot		-110	-158
Myytavissä olevat rahoitusvarat		3 887	-5 497
Verot		-777	1 099
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä		2 999	-4 555
TILIKAUDEN LAAJA TULOS		15 770	39 532

Tilikauden tuloksen jakautuminen

Emoyhtiön omistajien osuus		12 661	42 455
Määräysvallattomien osuus		110	1 632
Yhteensä		12 771	44 087

Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen

Emoyhtiön omistajien osuus		15 660	37 900
Määräysvallattomien osuus		110	1 632
Yhteensä		15 770	39 532

Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen emoyrityksen omistajille

Jatkuvat toiminnot		15 660	38 216
Lopetetut toiminnot		-	-316
Yhteensä		15 660	37 900

Emoyrityksen omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos

	Liite	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Laimentamaton osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot	19	0,45	1,54
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot	19	0,45	1,53
Laimentamaton osakekohtainen tulos, lopetetut toiminnot	19	-	-0,01
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, lopetetut toiminnot	19	-	-0,01
Laimentamaton osakekohtainen tulos, tilikauden voitto	19	0,45	1,53
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, tilikauden voitto	19	0,45	1,52

Liikevaihtoon sisältyvät tuotot on esitetty bruttona, paitsi arvopaperi- ja valuuttakaupan tuotot, jotka esitetään nettona oikeamman kuvan antamiseksi. Vakuustustoiminnan tuotot esitetään bruttona 2016 alkaen.

KONSERNIN TASE

Vastaavaa, 1 000 euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
Saamiset luottolaitoksilta	20, 26, 27, 40, 41	55 148	27 983
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	21, 26, 27, 40, 41	6 919	9 416
Saamistodistukset	22, 26, 27, 40	100	1 541
Osakkeet ja osuudet	23, 26, 27	7 353	45 154
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä	23, 26, 27, 47	4 185	2 958
Johdannaissopimukset	24, 26, 27	28	-
Vakuutustoiminnan varat	25, 26, 27	126 202	116 715
Vakuutustoiminnan saamiset		2 740	2 628
Sijoitusomaisuus		123 463	114 087
Aineettomat hyödykkeet	26, 28	2 514	2 369
Liikearvo		627	627
Muut aineettomat hyödykkeet		1 886	1 741
Aineelliset hyödykkeet	26, 29	503	546
Muut varat	26, 30, 40	4 846	4 877
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	26, 31, 40	4 898	4 956
Laskennalliset verosaamiset	26, 37, 40	566	249
		213 262	216 764

Vastattavaa, 1 000 euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
VIERAS PÄÄOMA		119 412	119 704
Velat luottolaitoksille	26, 27, 32, 40, 41	8 967	14 939
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	26, 27, 33, 40, 41	-	30 250
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	26, 27, 34, 40, 41	64 691	29 946
Vakuutustoiminnan velat	25, 26	14 998	13 071
Muut velat	26, 35, 40	1 411	3 583
Siirtovelat ja saadut ennakot	26, 36, 40	12 494	10 186
Laskennalliset verovelat	26, 37, 40	16 852	17 729
OMA PÄÄOMA	38	93 850	97 060
Osakepääoma		125	125
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		35 814	37 512
Käyvän arvon rahasto		-1 288	-4 398
Muuntoero		-248	-138
Edellisten tilikausien voitto(tappio)		46 432	19 384
Tilikauden tulos/emoyhtiön omistajien osuus		12 661	42 455
Määräysvallattomien omistajien osuus pääomista		354	2 119
		213 262	216 764

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirta:		
Liikevoitto (tappio)	16 340	47 379
Suunnitelman mukaiset poistot	1 388	871
Konserniliikearvon muutos	-	-28 567
Muut oikaisut		
Sijoitusten käyvän arvon muutokset		
- Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	6 669	6 813
- Myytävissä olevat	3 109	-4 398
Muut oikaisut	-666	-939
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	26 841	21 159
Käyttö pääoman muutos		
Lainasaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	2 498	-3 124
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	-120	3 237
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	2 120	-588
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	31 338	20 684
Maksetut välittömät verot (-)	-2 890	-1 681
Liiketoiminnan rahavirta (A)	28 448	19 004
Investointien rahavirta:		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-1 490	994
Investoinnit tytär- ja osakkuusyrityksiin hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-1 240	-17 962
Investoinnit muihin sijoituksiin	-8 605	-10 281
Investointien rahavirta (B)	-11 335	-27 249
Rahoituksen rahavirta:		
Maksulliset oman pääoman muutokset	-	23 200
Omien osakkeiden hankkiminen	185	10
Määräysvallattomien omistajien kanssa toteutetut liiketoimet	-12 000	-
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	35 000	-
Pitkäaikaisten lainojen lisäys(+)/vähennys(-)	-6 000	-15 250
Maksetut osingot ja muu voitonjako		
Emoyhtiön osakkeenomistajille	-5 661	-2 264
Määräysvallattomille osakkeenomistajille	-1 472	-1 004
Rahoituksen rahavirta (C)	10 052	4 693
Rahavarojen lisäys/vähennys (A+B+C)	27 166	-3 553
Rahavarat tilikauden alussa	27 983	31 536
Rahavarat tilikauden lopussa	55 148	27 983
Rahavarojen erotus	27 166	-3 553

KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET

	Osakepääoma	Myytävissä olevat	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
2016, 1 000 eur								
1.1.2016	125	-4 398	37 512	-138	61 839	94 941	2 119	97 060
Tilikauden laaja tulos		3 109		-110	12 661	15 660	110	15 770
Kauden tulos					12 661	12 661	110	12 771
Muut laajan tuloksen erät		3 109		-110		2 999		2 999
Oman pääoman maksulliset lisäykset						-		-
Voitonjako			-1 698		-3 963	-5 661	-1 472	-7 133
Osinko 0,14 eur/osake					-3 963	-3 963		-3 963
Pääomapalautus 0,06 eur/osake			-1 698			-1 698		-1 698
Alakonsernin voitonjako						-	-1 472	-1 472
Omien osakkeiden hankinta						-		-
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset maksut					185	185		185
Määräysvallattomien omistajien kanssa toteutuneet liiketoimet ¹⁾					-11 232	-11 232	-451	-11 683
Muut					-397	-397	47	-350
31.12.2016	125	-1 288	35 814	-248	59 093	93 496	354	93 850

	Osakepääoma	Myytävissä olevat	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
2015, 1 000 eur								
1.1.2015	125	-	14 638	20	21 637	36 420	1 447	37 868
Tilikauden laaja tulos		-4 398		-158	42 455	37 900	1 632	39 532
Kauden tulos					42 455	42 455	1 632	44 087
Muut laajan tuloksen erät		-4 398		-158		-4 555		-4 555
Oman pääoman maksulliset lisäykset			22 874			22 874		22 874
Voitonjako					-2 264	-2 264	-1 004	-3 268
A-osakkeelle 0,09 eur/osake					-1 473	-1 473		-1 473
B-osakkeelle 0,09 eur/osake					-791	-791		-791
Alakonsernin voitonjako						-	-1 004	-1 004
Omien osakkeiden hankinta					-195	-195		-195
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset maksut					206	206		206
Muut							43	43
31.12.2015	125	-4 398	37 512	-138	61 839	94 941	2 119	97 060

1) Ks. liite 46.

SEGMENTTIKOHTAISET TIEDOT

Liiketoimintasegmentit

Taaleri-konsernin liiketoimintasegmentit ovat Varainhoito, Rahoitus ja Energia. Segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään ryhmässä "Muu toiminta".

Varainhoito-segmentti muodostuu sijoituspalveluyhtiö Taaleri Varainhoito Oy:stä ja sen tytäryhtiöistä sekä Taaleri Pääomarahastot Oy -konsernista. Lisäksi segmenttiin kuuluu Taaleri Kapitaali Oy. Palkkiotuotot on Varainhoito-segmentin merkittävin tuottoerä. Kulut muodostuvat pääosin henkilöstö- ja muista hallintokuluista sekä palkkiokuluista. Liiketoiminnan merkittävin riskilaji on operatiiviset riskit, mutta liiketoimintaan sisältyy myös markkina- ja luottoriskiä.

Rahoitus-segmentti muodostuu kokonaisuudessaan Vakuutusosakeyhtiö Garantiasta. Garantia on takausvakuutuksiin erikoistunut vakuutusyhtiö, joka takaa suomalaisten yritysten rahoituksia ja muita vastuita, sekä vakuuttaa sijoituksiin liittyviä riskejä. Rahoitus-segmentin merkittävimmät tuottoerät ovat takausvakuutuksen palkkiotuotot ja sijoitustoiminnan tuotot. Takausliiketoiminnan merkittävimmät riskit ovat vastaavasti vakuutusriskit sekä sijoitusriskit.

Energia-segmentti muodostuu Taaleri Energia Oy:stä sekä Taaleri Energia Operations Oy:stä. Taaleri Energia toimii aktiivisesti kansainvälisillä energiainframarkkinoilla etsien uusia sijoitusmahdollisuuksia. Toiminta perustuu elinkaarimalliin, joka alkaa kehityskohteiden etsimisestä ja valinnasta jatkuen aina hankkeiden kehittämisen, rakentamisen ja operoinnin kautta energialaitosten hallittuun alasajoon. Energia-liiketoiminnan tuotot perustuvat Energia-segmentin rahasto-osuuksiin 1.7.2016 alkaen. Energia-liiketoiminta kehittää myös hankkeita, jolloin hankkeiden tuotot ja kulut kirjataan sillä tilikaudella, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Energialiiketoimintaan kuuluu myös tuulivoimaloiden käyttö- ja huoltopalvelut, joista saadaan vuosimaksuja. Energialiiketoiminnan merkittävät riskit ovat kansainvälisiin hankkeisiin liittyvät maariskit sekä markkina- ja luottoriski.

Muu toiminta sisältää segmenttejä tukevat Taaleri Oyj:n konsernihallintotoiminnot sekä konsernin oman taseen sijoitukset, jotka toteutetaan Taaleri Sijoitus Oy:n kautta. Liiketoimintasegmenttejä tukevien palveluiden kustannukset kohdistetaan segmenteille ja veloitetaan kuukausittain.

Segmenttiraportoinnin laatimisperiaatteista on kerrottu tarkemmin liitetiedossa 2.

SEGMENTTITIEDOT - TULOS

1.1.-31.12.2016, 1 000 euroa	Jatkuvat toiminnot				YHTEENSÄ
	VARAINHOITO	RAHOITUS	ENERGIA	MUU	
Jatkuvat tuotot	28 327	12 328	336	2 494	43 486
Tuottopalkkiot	5 781	-	-	-	5 781
Myyntivoitot	2 963	-	-	8 508	11 471
Liikevaihto	37 072	12 328	336	11 002	60 738
Palkkiokulut	-4 247	-	-15	-61	-4 323
Korkokulut	-41	-	-	-2 266	-2 307
Henkilöstökulut	-13 802	-3 610	-521	-4 450	-22 383
Suorat kulut	-5 790	-1 434	-273	-3 091	-10 588
Poistot ja arvonalentumiset	-914	-204	-3	-27	-1 148
Arvonalentumiset luotoista	60	-	-	-	60
Liikevoitto ennen yleiskustannuksia	12 338	7 080	-476	1 107	20 050
Yleiskustannukset	-6 168	-435	-392	3 284	-3 710
Rahoituskulujen kohdistus	-	-2 019	-	2 019	-
Liikevoitto ennen arvostuksia	6 171	4 626	-868	6 411	16 340
Negatiivisen liikearvon tuloutus	-	-	-	-	-
Sijoitusten käyvän arvon muutos	809	3 064	-	14	3 887
Tulos ennen veroja ja vähemmistöä	6 979	7 690	-868	6 425	20 226

1.1.-31.12.2015, 1 000 euroa	Jatkuvat toiminnot				YHTEENSÄ
	VARAINHOITO	RAHOITUS	ENERGIA	MUU	
Jatkuvat tuotot	28 788	12 460	-	6 145	47 393
Tuottopalkkiot	4 495	-	-	-	4 495
Myyntivoitot	6 075	696	-	-	6 771
Liikevaihto	39 358	13 156	-	6 145	58 659
Palkkiokulut	-3 852	-	-	-49	-3 901
Korkokulut	-32	-	-	-2 874	-2 906
Henkilöstökulut	-13 382	-2 353	-	-3 516	-19 251
Suorat kulut	-5 691	-1 670	-	-2 096	-9 457
Poistot ja arvonalentumiset	-435	-179	-	-8	-622
Arvonalentumiset luotoista	-228	-	-	-	-228
Liikevoitto ennen yleiskustannuksia	15 739	8 954	-	-2 399	22 294
Yleiskustannukset	-5 970	-210	-	2 698	-3 482
Rahoituskulujen kohdistus	-	-2 024	-	2 024	-
Liikevoitto ennen arvostuksia	9 769	6 720	-	2 323	18 812
Negatiivisen liikearvon tuloutus	-	28 567	-	-	28 567
Sijoitusten käyvän arvon muutos	153	-5 650	-	-	-5 497
Tulos ennen veroja ja vähemmistöä	9 921	29 637	-	2 323	41 882

Täsmätyslaskelmat

Liikevaihdon täsmäytys	2016	2015
Segmenttien yhteenlaskettu liikevaihto	60 738	58 659
Osakkuusyhtiöiden tulos kohdistettu segmenttien liikevaihtoon	-169	-258
Konsernin liikevaihto	60 569	58 401
Tuloksen täsmäytys	2016	2015
Segmenttien yhteenlaskettu tulos ennen veroja ja vähemmistöä	20 226	41 882
Sijoitusten käyvän arvon muutos	-3 887	5 497
Konsernin liikevoitto	16 340	47 379

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 31.12.2016

Konsernitilin päätöksen laatimisperiaatteet

1	Konsernin perustiedot	34
2	Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista	34
3	Hankitut ja myydyt liiketoiminnot	45

Tuloslaskelman liitetiedot

4	Palkkiotuotot	47
5	Vakuustoitominnan nettotuotot	47
6	Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	47
7	Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	48
8	Korkotuotot	48
9	Liiketoiminnan muut tuotot	48
10	Palkkiokulut	48
11	Korkokulut	48
12	Henkilöstökulut	49
13	Muut hallintokulut	49
14	Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	49
15	Liiketoiminnan muut kulut	49
16	Saamisista tilikaudelle kirjatut arvonalentumistappiot	49
17	Tuloverot	50
18	Muut laajan tuloksen erät	50
19	Osakekohtainen tulos	51

Taseen liitetiedot

20	Saamiset luottolaitoksilta	52
21	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	52
22	Saamistodistukset	52
23	Osakkeet ja osuudet	52
24	Johdannaissopimukset	53
25	Vakuustoitominnan varat ja velat	53
26	Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu	54
27	Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit	56
28	Aineettomat hyödykkeet	57
29	Aineelliset hyödykkeet	58
30	Muut varat	59
31	Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	59
32	Velat luottolaitoksille	59
33	Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	59
34	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	59
35	Muut velat	62
36	Siirtovelat ja saadut ennakot	62
37	Laskennalliset verosaamiset ja -velat	62
38	Oma pääoma	63

Riskiasemaa koskevat liitetiedot

39	Konsernin riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet	65
40	Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma	77
41	Markkinariskin herkkyysanalyysi	77
42	Määrällisiä tietoja vakuutusriskistä ja vastuuvelasta	78
43	Määrällisiä tietoja vakuustoitominnan sijoitusriskeistä	79
44	Rahoitus ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus	81

Muut liitetiedot

45	Henkilöstöä ja johtoa koskevat liitetiedot	82
46	Sijoitukset tytäryhtiöihin	86
47	Sijoitukset osakkuusyhtiöihin	88
48	Ehdolliset velat ja vastuusitoumukset	88
49	Eläkevastuut	88
50	Muut vuokrasopimukset	88
51	Lähipiiritapahtumat	89

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

1. KONSERNIN PERUSTIEDOT

Taaleri Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö. Yhtiön kotipaikka on Helsinki, kotivaltio on Suomi ja sen rekisteröity osoite on Kluuvikatu 3, 00100 Helsinki. Taaleri Oyj:n osake on listattu Nasdaq Helsinki Oy:n ylläpitämälle pörssilistalle. Taaleri Oyj ja sen tytäryhtiöt muodostavat Taaleri-konsernin ("Taaleri" tai "konserni"). Taaleri-konserni koostuu kolmesta liiketoiminta-alueesta: Varainhoito, Rahoitus ja Energia. Taalerin palvelut on suunnattu institutionaalisille sijoittajille, yrityksille sekä yksityishenkilöille. Konsernin liiketoiminnalliset tytäryhtiöt ovat: Taaleri Varainhoito Oy ja sen tytäryhtiöt, Taaleri Pääomarahastot Oy -konserni, Taaleri Sijoitus Oy -konserni, Taaleri Energia Oy sekä Vakuutusosakeyhtiö Garantia. Lisäksi Taalerilla on osakkuusyhtiöt Fellow Finance Oyj, joka tarjoaa vertaislainapalveluja, sekä Inderes Oy, joka tuottaa osakeanalyysijä ja sijoitusinformaatiota (ks. konserniyhtiöt sivulla 107). Toimipisteet sijaitsevat Helsingissä, Tampereella, Turussa, Porissa, Oulussa, Istanbulissa ja Nairobissa. Taalerin toiminta on Finanssivalvonnan valvomaan. Taaleri-konserni muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (RAVA-ryhmittymä) ja se kuuluu siten rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain piiriin.

2. YHTEENVETO MERKITTÄVISTÄ TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEISTA

Seuraavassa esitetään tässä konsernitilinpäätöksessä sovelletut keskeiset laatimisperiaatteet. Niitä on noudatettu johdonmukaisesti kaikilla esitettävillä tilikausilla, ellei muuta mainita.

2.1 Laatimisperusta

Taalerin konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-standardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2016. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla viitataan niihin standardeihin ja tulkintoihin, jotka on hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1606/2002 mukaisesti. IFRS-standardien ohella Taaleri-konsernin tilinpäätöksen laadintaan sovelletaan sijoituspalveluyrityksiin sovellettavia määräyksiä ja ohjeita. Taaleri-konserni siirtyi noudattamaan EU:n hyväksymiä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (International Financial Reporting Standards, IFRS) 1.1.2015 alkaen. Konsernitilinpäätökset laadittiin 31.12.2014 saakka suomalaisen tilinpäätössääntelyn mukaisesti (Finnish Accounting Standards, FAS).

Konsernitilinpäätös on laadittu 12 kuukauden ajalta tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Taaleri Oyj:n hallitus on 27.2.2017 hyväksynyt konsernitilinpäätöksen julkistettavaksi. Osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa.

Tilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina ja ne perustuvat liiketapahtumien alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei alla olevissa laskentaperiaatteissa ole erikseen toisin mainittu. Tilinpäätöksessä esitetyt arvot on pyöristetty tarkoista arvoista, joten yksittäisten esitettyjen lukujen yhteenlaskettu summa voi poiketa esitetystä summaluvusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

IFRS-standardien mukaisen tilinpäätöksen laatiminen edellyttää tiettyjen keskeisten kirjanpidollisten arvioiden käyttöä. Lisäksi se edellyttää johdolta harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sovellettaessa. Kohdassa 2.18 kuvataan tarkemmin merkittävää harkintaa vaativat tai monimutkaiset alueet sekä alueet, joilla on tehty konsernitilinpäätöksen kannalta merkittäviä oletuksia ja arvioita.

2.2 Yhdistelyperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön Taaleri Oyj:n sekä tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni olemalla osallisena yhtiössä altistuu yhtiön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muutuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhtiötä koskevaa valtaansa. Konserni arvioi uudelleen, onko sillä määräysvalta yhtiössä, jos tosiasiat ja olosuhteet antavat viitteitä siitä, että joko yhdessä tai useamassa määräysvallan osatekijässä on tapahtunut muutos. Kun konsernin määräysvalta lakkaa, jäljelle jäävä omistusosuus arvostetaan määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja kirjanpitoarvon muutos kirjataan tulospäätöksestä.

Tilikauden tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajien osuuteen ja määräysvallattomien omistajien osuuteen esitetään tuloslaskelmassa, ja laajan tuloksen jakautuminen esitetään erillisessä laajassa tuloslaskelmassa. Tilikauden tulos sekä laaja tulos kohdistetaan määräysvallattomille omistajille siinäkin tapauksessa, että sen seurauksena määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomien omistajien osuus on esitetty konsernitaseen omassa pääomassa erillään emoyhtiön omistajille kuuluvasta omasta pääomasta. Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai suhteellisen osuutena hankinnan kohteen nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin hankinnalle.

Osakkuusyhtiöt, joissa emoyhtiöllä on 20–50 prosenttia osakekannan äänimäärästä tai joissa muutoin käytetään huomattavaa vaikutusvaltaa, mutta ei määräysvaltaa, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Pääomaosuusmenetelmää sovellettaessa sijoitus kirjataan alun perin hankintamenon määräisenä ja sitä lisätään tai vähennetään kirjaamalla sijoittajan osuus sijoituskohteen hankinta-ajankohdan jälkeisistä voitoista tai tappioista. Jos konsernin

osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrityksen veloitteiden täyttämiseen. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyrityksen tilikauden tuloksesta esitetään ennen liikevoittoa. Konsernin osuus muihin laajan tuloksen eriin kirjatuihin muutoksista kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Konsernin osakkuusyrityksillä ei ollut tällaisia eriä tilikausilla 2015–2016. Kun konsernin huomattava vaikutusvalta lakkaa, jäljelle jäävä omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja erotus kirjanpitoarvon ja jäljelle jäävän osuuden käyvän arvon sekä mahdollisen luovutusvoiton/-tappion välillä kirjataan tulosvaikutteisesti. Jokaisen raportointikauden lopussa arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että osakkuusyritykseen tehdyn sijoituksen arvo on alentunut. Jos tällaista näyttöä on, arvonalentumistappio määritetään osakkuusyrityksestä kerrytettävissä olevan rahamäärän ja sen kirjanpitoarvon välisenä erotuksena ja se merkitään tuloslaskelmaan erään ”Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista”.

Tilikauden aikana hankitut tytär- tai osakkuusyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan tai huomattavan vaikutusvallan ja luovutetut vastaavasti siihen saakka, jolloin määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta lakkaa. Tytäryhtiöiden tilinpäätöksiin tehdään tarvittaessa oikaisuja, jotta niiden laskentaperiaatteet vastaavat konsernin laskentaperiaatteita.

Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat sekä saatavat, velat, realisoitumattomat voitot ja sisäinen voitonjako eliminoidaan. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

2.3 Liiketoimintojen yhdistäminen ja liikearvo

Liiketoimintojen yhdistäminen käsitellään hankintamenetelmällä. Hankinnan kustannukset määritetään laskemalla yhteen luovutettu vastike hankinta-ajankohdan käypään arvoon arvostettuna sekä mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa. Kullekin liiketoimintojen yhdistämiselle konserni valitsee, arvostetaanko hankinnan kohteessa olevan määräysvallattomien omistajien osuus käypään arvoon vai suhteelliseen osuuteen hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Hankintaan liittyvät menot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan niillä kausilla, joiden aikana menot toteutuvat ja niitä vastaavat palvelut otetaan vastaan.

Kun konserni hankkii liiketoiminnon, se arvioi rahavarat ja vastattaviksi otetut velat asianmukaisen luokituksen määrittämiseksi sopimusehtojen, taloudellisten olosuhteiden ja asiaankuuluvien hankinta-ajankohtana vallitsevien olosuhteiden mukaisesti. Arviointi sisältää hankinnan kohteen pääsopimuksiin sisältyvien kytkettyjen johdannaisten erottamisen.

Mahdollinen ehdollinen vastike kirjataan hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Omaisuuseräksi tai velaksi luokiteltu ehdollinen vastike, joka on rahoitusinstrumentti ja kuuluu IAS 39:n (Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen) soveltamisalaan, arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan joko tulosvaikutteisesti tai laajan tuloksen erien muutoksena. Jos ehdollinen vastike ei kuulu IAS 39:n soveltamisalaan, se arvostetaan soveltuvan IFRS-standardin edellyttämällä tavalla. Omaksi pääomaksi luokiteltua ehdollista vastiketta ei arvosteta uudelleen ja sen myöhempi toteutuminen käsitellään omassa pääomassa.

Liikearvo arvostetaan alun perin hankintamenuun, joka vastaa sitä määrää, jolla luovutettu vastike ja määräysvallattomille omistajille merkitty osuus yhteenlaskettuina ylittävät yksilöitävissä olevien hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen nettomäärän. Jos hankittujen nettovarojen käypä arvo ylittää yhteenlasketun luovutetun vastikkeen, konserni arvioi uudelleen, onko se yksilöinyt kaikki hankitut varat ja kaikki vastattaviksi otetut velat oikein, ja tarkastelee menettelytapoja, joita se on noudattanut määrittäessään hankinta-ajankohtana kirjattavia määriä. Jos hankittujen nettovarojen käypä arvo uudelleenarvioinnin jälkeenkin ylittää yhteenlasketun luovutetun vastikkeen määrän, voitto kirjataan tulosvaikutteisesti.

Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen liikearvo arvostetaan hankintamenuun vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Liiketoimintojen yhdistämisessä hankittu liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten hankinta-ajankohdasta lähtien niille konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille, joiden odotetaan hyötyvän liiketoimintojen yhdistämisestä, riippumatta siitä, kohdistetaanko näille yksiköille muita hankinnan kohteen varoja tai velkoja. Rahavirtaa tuottavat yksiköt ovat joko liiketoimintasegmenttejä tai niihin kuuluvia yrityksiä.

Liikearvo testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta diskonttaamalla ennustetun tulevaisuuden nettokassavirrat käyttämällä markkinaperusteisia diskonttaustekijöitä. Jos rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on sen kirjanpitoarvoa pienempi, kirjataan arvonalentumistappio. Liikearvoon liittyviä arvonalentumistappioita ei peruuteta myöhemmällä kaudella.

Kun rahavirtaa tuottavalle yksikölle on kohdistettu liikearvoa ja osa kyseiseen yksikköön kuuluvasta toiminnosta luovutetaan, luovutettavaan toimintoon kohdistuva liikearvo sisällytetään toiminnon kirjanpitoarvoon luovutusvoittoa tai -tappiota määritettäessä. Tällaisessa tilanteessa luovutettu liikearvo määritetään luovutettavan toiminnon ja rahavirtaa tuottavasta yksiköstä jäljelle jäävän osan arvojen suhteen perusteella.

IFRS käyttöönoton yhteydessä Taaleri-konsernissa sovellettiin IFRS 1 -siirtymästandardin sallimaa helppotusta eikä IFRS 3 standardia (Liiketoimintojen yhdistäminen) sovellettu takautuvasti.

2.4 Segmenttiraportointi

Taaleri-konsernilla on kolme liiketoimintasegmenttiä, jotka ovat Varainhoito, Rahoitus ja Energia. Segmentteihin kuulumaan toiminta esitetään ryhmässä "Muu toiminta". Toimintasegmentit raportoidaan tavalla, joka on yhdenmukainen ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle toimitettavan sisäisen raportoinnin kanssa. Ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi, joka vastaa resurssien kohdistamisesta toimintasegmenteille ja niiden tuloksen arvioinnista, on nimetty strategisia päätöksiä tekevä konsernin johtoryhmä.

Segmenttiraportointi noudattaa Taaleri-konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Segmenteille on kohdistettu ne tuotot ja kulut joiden on katsottu välittömästi kohdistuvan ko. segmentille. Johto seuraa segmenttitasolla ainoastaan konsernin ulkoisia tuottoja ja kuluja, joten "konsernieliminoinneille" ei ole segmenttiraportoinnissa tarvetta. Johto ei seuraa varoja ja velkoja segmenttitasolla, joten niitä ei tilinpäätöksessä esitetä. Segmenttien tulosta ja kannattavuutta seurataan tulos ennen veroja-tasolla.

2.5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmät) luokitellaan myytävänä oleviksi, kun niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä, myynti on erittäin todennäköinen ja omaisuuserä tai luovutettava erä on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan. Myynnin toteuttamiseksi tarvittavan suunnitelman toimenpiteiden perusteella tulee voida osoittaa, että on epätodennäköistä, että suunnitelmaan tehdään merkittäviä muutoksia eikä sen toteuttamisesta luovuta. Johdon on sitouduttava oletettuun myyntiin yhden vuoden kuluessa luokittelun tapahtumisesta.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, joka on luovutettu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka edustaa erillistä keskeistä liiketoimintaa tai on osa erillistä keskeistä liiketoimintaa joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Myytävissä olevat omaisuuserät esitetään kirjanpitoarvoonsa tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla sen mukaan, kumpi näistä on pienempi. Omaisuuserät, jotka täyttävät myytävänä olevaksi luokittelun edellytykset, esitetään erikseen taseessa ja lopetettujen toimintojen tulos esitetään erikseen laajassa tuloslaskelmassa.

Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä sekä aineettomista hyödykkeistä ei tehdä poistoja, kun ne on luokiteltu myytävänä oleviksi. Myytävänä oleviksi luokitellut varat ja velat esitetään erikseen lyhytaikaisina erinä taseessa.

2.6 Ulkomaan rahan määräiset erät

Konserniyritysten tilinpäätöksiin sisältyvät erät arvostetaan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kyseinen yritys pääasiallisesti toimii ("toimintavaluutta"). Konsernitiilinpäätös esitetään euroissa, joka on konsernin toiminta- ja esittämistävaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoimena olevat ulkomaan rahan määräiset saatavat ja velat arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja -tappiot kirjataan tuloslaskelmassa valuuttatoiminnan nettotuottoihin.

Konsernin esittämistävaluutasta poikkeavaa toimintavaluuttaa käyttävien konserniyritysten (joista mikään ei toimi hyperinflaatiomaassa) tuloslaskelmat ja taseet muunnetaan esittämistävaluutan määräisiksi seuraavasti: taseen varat ja velat muutetaan tilinpäätöspäivän kurssiin ja tuloslaskelman tuotto- ja kuluerät muunnetaan kauden keskikurssiin. Ulkomaisen yksikön hankinnasta syntyneitä liikearvoa ja käypiin arvoihin pääsemiseksi tehtyjä oikaisuja käsitellään ulkomaisen yksikön varoina ja velkoina, ja ne muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Kaikki syntyvät muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryritys myydään, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota. IFRS käyttöönoton yhteydessä Taaleri-konsernissa sovellettiin IFRS 1 -siirtymästandardin sallimaa helpotusta ja kertyneet muuntoerot 99 tuhatta euroa 1.1.2014 nolattiin.

2.7 Rahoitusvarat ja – velat

Varat ja velat esitetään likvidiysjärjestyksessä, joka Taaleri -konsernin kannalta johtaa luotettavampaan ja merkityksellisempään informaatioon kuin lyhyt- ja pitkäaikaisten erien erottaminen. Liitteessä 40 esitetään rahoitusvarojen ja -velkojen tarkempi maturiteettijakauma.

Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja saamisiin sekä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Luokittelu riippuu siitä, mihin tarkoitukseen kyseiset rahoitusvarat on hankittu.

Sijoitukset rahoitusvaroihin kirjataan alun perin käypään arvoon, johon lisätään transaktiomenot, paitsi jos kyseessä on käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvara, jolloin transaktiomeno kirjataan kuluksi. Rahoitusinstrumenttien osto- ja myyntisopimuksia kirjattaessa on käytetty kaupantekopäivää kirjaamisperusteena.

Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittäviä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään luokitellaan johdannaiset, kytketyt johdannaiset sekä sellaiset rahoitusvaroihin kuuluvat erät, jotka on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi. Luokkaan luokitellut rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon ja mahdolliset käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään ”Arvopaerikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot”.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen, vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella. Efektiivisen koron jaksotus kirjataan tuloslaskelman korkotuottoihin tai – kuluihin.

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka on joko nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu mihinkään muuhun ryhmään. Luokkaan kirjataan sekä oman pääoman, että vieraan pääoman ehtoisia instrumentteja, joihin kuuluvat mm. seuraavat erät: Osuudet pääomarahastoissa, osakesijoitukset, osake- ja korkorahastosijoitukset, joukkovelkakirjasijoitukset sekä sijoitustodistukset. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon ja arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sisältyvään käyvän arvon rahastoon, verojen osuudella vähennettynä. Käyvän arvon rahastoon kirjattu arvonmuutos tuloutetaan kun instrumentti myydään, tai kun todetaan sen arvon olevan alentunut (ks. alla Arvon alentuminen).

Rahavarat, jotka konsernin taseessa vastaavat erää ”Saamiset luottolaitoksilta”, koostuvat käteisestä rahasta ja vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista.

Rahoitusvelat

Konsernin rahoitusvelat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin tai muihin lainoihin. Konsernilla ei ole ollut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvelkoja tilikausina 2015 ja 2016.

Muut lainat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon johon lisätään transaktiomenot. Myöhemmin muut lainat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuon. Muut velat kirjataan pois taseesta, kun niiden velvoitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Arvostus käypään arvoon

Konserni arvostaa yllä määritellyt rahoitusinstrumentit käypään arvoon joko taseessa tai liitetiedoissa. Konsernissa ei ole muita varoja tai velkoja jotka arvostetaan käypään arvoon. Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa. Toimivilla markkinoilla noteerattujen rahoitusinstrumenttien arvo määritellään arvostuspäivän hintanoteerausten perusteella ja ei-noteerattujen rahoitusinstrumenttien arvo omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Kaikki rahoitusinstrumentit, jotka on arvostettu käypään arvoon taseessa tai joiden käypä arvo esitetään liitetiedoissa, luokitellaan arvostustavan mukaisesti kolmeen eri hierarkiatasoon (liite 27).

Tasolle 1 luokitellaan sellaiset instrumentit joiden käypä arvo perustuu täysin samanlaisten omaisuuserien noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne edustavat todellisia ja säännöllisesti toteutuvia toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatapahtumia. Rahoitusvarojen arvo määritellään sijoituksen tilinpäätöspäivänä noteeratun ostokurssin perusteella. Tason 1 instrumentit koostuvat pääasiassa noteeratuista osakesijoituksista, osake- ja korkorahastosijoituksista ja joukkovelkakirjasijoituksista jotka on luokiteltu myytävissä oleviksi tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi.

Tasolle 2 luokitellaan sellaiset instrumentit joiden käyvät arvot perustuvat muihin tietoihin kuin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin jotka kyseiselle omaisuuserälle on todennettavissa joko suoraan tai epäsuorasti. Näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä konserni käyttää yleisesti hyväksytyjä arvostusmalleja, joiden syöttötiedot perustuvat merkittäviltä osin todennettaviin markkinatietoihin.

Tasolle 3 luokitellaan sellaiset instrumentit joiden käypien arvojen määrittämisessä käytetään merkittäviä muita kuin havainnoitavissa olevia syöttötietoja. Tason 3 instrumentit koostuvat pääasiassa noteeraamattomista oman pääoman ehtoisista sijoituksista. Kyseisten instrumenttien arvo perustuu parhaaseen informaatioon, joka on kyseisissä olosuhteissa saatavilla. Useimmiten arvostus tehdään hankintahintaan tai hintatiedot saadaan kolmansilta osapuolilta. Arvostukseen sisältyy paljon johdon harkintaa. Liitteessä 27 on kerrottu tarkemmin tasolle 3 luokiteltujen instrumenttien käytetyistä arvostusmenetelmistä.

Tilinpäätöksessä toistuvasti esitettävien omaisuuserien ja velkojen osalta konserni määrittää, milloin käypien arvojen hierarkiatasoilla on tapahtunut siirtoja, arvioimalla luokittelun uudelleen (perustuen alimmalla tasolla olevaan syöttötietoon, joka on merkittävä koko arvonnäilyksen kannalta) kunkin raportointikauden päättyessä.

Arvon alentuminen

Jokaisen raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä jonkin rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvo on alentunut ja arvonalentumistappiota syntynyt vain, jos on objektiivista näyttöä arvon alentumisesta yhden tai useamman, omaisuus-erän alkuperäisen kirjaamisen jälkeen toteutuneen tapahtuman (”tappion synnyttävä tapahtuma”) seurauksena ja tappion

synnyttävällä tapahtumalla (tai tapahtumilla) on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvioituihin vastaisiin rahavirtoihin.

Näyttöä arvonalentumisesta voivat olla esimerkiksi, koronmaksun tai lyhennysten laiminlyönnit sekä konkurssin tai muun taloudellisen uudelleenjärjestelyn todennäköisyys. Jos kyseessä ovat oman pääoman ehtoiset sijoitukset, katsotaan käyvän arvon merkittävän tai pitkittyneen alentumisen alle hankintamenoa olevan myös näyttöä omaisuuserän arvon alentumisesta. Merkittäväksi ja pitkäaikaiseksi arvonalentumiseksi katsotaan oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta se, jos raportointikauden päätöspäivän käypä arvo on 20 % pienempi kuin hankintameno tai jos oman pääoman ehtoisen instrumentin käypä arvo on ollut pienempi kuin hankintameno vähintään 12 kuukauden ajan.

Merkittävä tai pitkäaikainen arvonalentuminen myytävissä olevaksi luokitellusta rahoitusinstrumentista kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sisältyvästä käyvän arvon rahastosta tulosvaikutteisena oikaisuna vaikka rahoitusvaroihin kuuluvaa erää ei olisi kirjattu pois taseesta. Tulosvaikutteiseksi siirrettävä tappio on laskettu seuraavasti: hankintameno (oikaistuna pääoman lyhennyksillä ja jaksotuksilla) vähennettynä tarkasteluhetken käypä arvo (vähennettynä kyseisestä rahoitusvaroihin kuuluvasta erästä aikaisemmin tulosvaikutteisesti kirjatulla arvonalentumistappiolla). Vieraan pääoman ehtoisen instrumentin käyvän arvon myöhemmin noustessa ja kun nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappion jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan. Oman pääoman ehtoisen instrumenttien osalta mahdollinen myöhempi arvonnousu kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Jos on objektiivista näyttöä siitä, että jaksotettuun hankintamenuun taseeseen merkityistä lainoista ja muista saamisista on syntynyt arvonalentumistappiota, tappion suuruus määritetään omaisuuserän kirjanpitoarvon ja kyseisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän alkuperäisellä efektiivisellä korolla (toisin sanoen alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä lasketulla efektiivisellä korolla) diskontattujen arvioidujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena (ottamatta huomioon vastaisia, vielä toteutumattomia luottotappioita). Omaisuuserän kirjanpitoarvoa alennetaan arvonalentumistappion määrällä ja tappio kirjataan tulosvaikutteisesti erään "Arvonalentumiset luotoista ja muista sitoumuksista". Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä kaudella ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan (kuten velallisen luottoluokituksen paranemiseen), aikaisemmin kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan siten, ettei se johda rahoitusvaroihin kuuluvan erän kirjaamiseen arvoon, joka on suurempi kuin jaksotettu hankintameno olisi ollut arvonalentumisen peruuttamisajankohtana, jos arvonalentumista ei olisi kirjattu. Peruutuksen määrä kirjataan tulosvaikutteisesti.

2.8 Vakuustustoiminnan varat ja velat

Vakuutus sopimukset on käsitelty ja arvostettu IFRS 4 – standardin määritelmän mukaisesti. Määritelmän mukaan vakuutus sopimukseen syntymiseen liittyy merkittävä vakuutusriski, joka on siirtynyt sopimuksen ostajalta sopimuksen myyjälle. Yhtiöllä ei ole IFRS 4 -standardin mukaisia rahoitus sopimuksia jotka poikkeavat vakuutus sopimuksista siinä, että niiden osalta sopimuksen antajalle siirtyy rahoitusriski, mutta ei merkittävää vakuutusriskiä.

Vakuutus sopimusten osalta muodostuva velka lasketaan pääosin kansallisin laskentasäädöksin. Kansallisista säädöksistä poiketen tasoitusmäärä esitetään IFRS-standardien mukaisesti omassa pääomassa, laskennallisella verolla oikaistuna. Vakuutus sopimuksista muodostuva velka muodostuu vakuutusmaksuvastuusta ja korvausvastuusta. Vakuutusmaksuvastuu sisältää tilivuonna ja aikaisempina vuosina kertyneestä vakuutusmaksutulosta sen osan, jota vastaava riski kohdistuu tilivuoden jälkeiseen aikaan. Korvausvastuu koostuu kahdesta osasta: tilivuoden jälkeen yhtiön suoritettavaksi tulevista korvausmääristä, jotka aiheutuvat tiedossa olevista tilivuonna tai aikaisemmin sattuneista vahingoista sekä tilastollisia menetelmiä hyödyntäen lasketusta varauksesta tuntemattomille vahingoille, joita ei ole vielä raportointihetkellä raportoitu vakuutusyhtiölle.

Koko vakuustustoiminnan sijoitusomaisuus luokitellaan myytävissä olevaksi ja sen kirjausperiaatteet on esitelty kohdassa 2.7 Rahoitusvarat ja -velat.

Vakuutus sopimusten arvostaminen

Vakuutusmaksutuloon on kirjattu vakuutusmaksut niiltä vakuutus sopimuksissa sovituilta vakuutusmaksukautilta, jotka ovat alkaneet tilikauden aikana. Vakuutusmaksutulosta on vähennetty luottotappiona ne vakuutusmaksusaamiset, joista ei todennäköisesti saada suoritusta. Vakuutusmaksutulosta sisältää vakuutusmaksun lisäksi perustamismaksut, järjestelypalkkiot, waiver-palkkiot ym. kertamaksut, vakuutusmaksujen palautukset ja luottotappiot. Koko vakuutusmaksu kirjataan tulokseen pääsääntöisesti kerralla vakuutuksen alkamisajankohtana. Vakuutusmaksuvastuu sisältää tilivuonna ja aikaisempina vuosina kertyneestä vakuutusmaksutulosta sen osan, jota vastaava riski kohdistuu tilivuoden jälkeiseen aikaan. Vakuutusmaksuvastuu koostuu lähinnä täyte- ja rakennusvirhevakuutus sopimuksista, joiden vakuutuskausi on normaalisti pitempi kuin yksi vuosi.

Korvauskuluihin kirjataan tilikauden aikana maksetut korvaukset vahingon sattumisajankohdasta riippumatta. Maksettuihin korvauksiin kirjataan myös korvaustoiminnan hoitamisesta tilikauden aikana syntyneet liikekulut ja poistot ja takaisinperinnästä aiheutuneet kulut. Takausvakuutus sopimuksen mukaisesti on vakuutusyhtiöllä vakuutus tapahtuman jälkeen oikeus vakuutus sopimuksen mukaisesti maksetun korvauksen takaisinperintään. Tällöin maksettua korvausta voidaan oikaistaa ns. turvaavien vakuuksien määrällä. Tässä tapauksessa osa maksetusta korvauksesta kirjataan regressisaamisiin. Vakuutus korvauksiin perustuvat regressisaatatavat kirjataan Garantian kirjanpitoon sellaisiin todennäköisiin arvoihin, joihin päädytään arviointihetkellä käytettävissä olevan parhaan mahdollisen tiedon perusteella. Saatavien arvostukset päivitetään tilinpäätöksen ja välitilinpäätöksen yhteydessä.

Jälleenvakuutussaamiset

Jälleenvakuutuksella tarkoitetaan IFRS 4 – standardin mukaisia vakuutussopimuksia, jonka avulla vakuutusyhtiö voi saada korvauksia toiselta vakuutusyhtiöltä vakuutustapahtuman sattuessa. Yhtiö hyödyntää lainatakauksissa ns. fakultatiivista jälleenvakuutusta niissä sopimuksissa, jotka ylittävät yhtiön määrittämän vakuutusriskin omapidätysosuuden ja kun vakuuksia ei voida hyödyntää vakuutusriskin pienentämisessä riittävästi. Kaupalliset takaukset on pääosin jälleenvakuutettu ns. Quota Share jälleenvakuutuksella, jolloin kaikki kalenterivuoden aikana voimaan astuneet vakuutussopimukset jälleenvakuutetaan. IFRS 4-standardin mukaisesti jälleenvakuuttajien osuus vastuuvelasta käsitellään varoina. Mikäli korvattu vastuu on ollut jälleenvakuutettu, kirjataan jälleenvakuuttajan osuus maksetusta korvauksesta samanaikaisesti omalle tililleen vähentämään korvauskulujen määrää sekä saamiseksi jälleenvakuuttajilta. Samoin takaisin perinnöistä tehdään jälleenvakuutettujen vastuiden osalta vastaavat kirjaukset.

Vakuutussopimukseen liittyvän velan riittävyystesti

Tilinpäätöspäivänä arvioidaan vakuutussopimukseen liittyvää velkaa kirjattaessa, taseeseen merkittävän velan riittävyyttä. Testauksessa käytetään tarkasteluhetken arvioita vakuutussopimusten tulevista rahavirroista.

2.9 Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet merkitään taseeseen, jos niiden hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja jos on todennäköistä, että niistä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu yrityksen hyväksi. Aineelliset hyödykkeet merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn hankintamenuon. Aineelliset hyödykkeet koostuvat pääasiassa koneista ja kalustosta, jotka poistetaan neljässä vuodessa. Poistojen tekeminen aloitetaan, kun omaisuus on valmis käytettäväksi. Kun hyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 mukaisesti, poistojen kirjaaminen lopetetaan.

Omaisuserien jäännösarvot ja taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan jokaisena raportointikauden päätympäivänä, ja niitä muutetaan tarvittaessa. Jos omaisuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva arvioitu rahamäärä, kirjanpitoarvo alennetaan kerrytettävissä olevaa rahamäärää vastaavaksi välittömästi. Käytöstä poistamisesta ja luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja –tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Voitot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa ja tappiot poistoissa ja arvonalentumisissa. Myyntivoitto tai –tappio määritetään myyntihinnan ja jäljellä olevan hankintamenon erotuksena.

Aineellisten hyödykkeiden arvon alentuminen testataan, jos havaitaan viitteitä arvonalentumisesta. Hyödyke, jonka arvo on alentunut, kirjataan alas kerrytettävissä olevaan summaan, joka on sen käypä arvo vähennettynä myyntikustannuksilla tai sen korkeampi käyttöarvo.

2.10 Aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen, jos hyödykkeen hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja jos on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu yrityksen hyväksi. Muut aineettomat hyödykkeet merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn hankintamenuon. Muina aineettomina hyödykkeinä on aktivoitu pääasiassa tietokoneohjelmistojen kehittämismenoja sekä lisenssejä, joiden taloudellinen vaikutusaika on 3-5 vuotta. Taseeseen ei ole merkitty sisäisesti aikaansaatuja aineettomia hyödykkeitä.

Käytöstä poistamisesta ja luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja –tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Voitot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa ja tappiot poistoissa ja arvonalentumisissa. Myyntivoitto tai –tappio määritetään myyntihinnan ja jäljellä olevan hankintamenon erotuksena.

Aineettomien hyödykkeiden arvon alentuminen testataan, jos havaitaan viitteitä arvonalentumisesta. Hyödyke, jonka arvo on alentunut, kirjataan alas kerrytettävissä olevaan summaan, joka on sen käypä arvo vähennettynä myyntikustannuksilla tai sen korkeampi käyttöarvo.

Liikearvo

Liikearvoon liittyvät laskentaperiaatteet on esitetty kohdassa 2.3 Liiketoimintojen yhdistäminen ja liikearvo.

2.11 Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät olennaisilta osin vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluiksi tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Konsernilla ei ole rahoitusleasingsopimuksia.

2.12 Työsuhde-etuudet

Johdon pitkän aikavälin palkitseminen

Kaikki Taaleri-konsernin kokoaikaisessa työsuhteessa olevat työntekijät Suomessa (pl. konsernin toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen) kuuluvat Taaleri-konsernin Palkkiorahastoon (Taaleri Palkkiorahasto hr.). Konsernin vuosipalkkiosta osa siirretään palkkiorahastoon ennakkoon määritettyjen kriteerien mukaisesti.

Konsernissa on käytössä henkilöstön pitkäaikainen palkitsemisjärjestelmä, jonka perusteella niihin kuuluvat henkilöt voivat saada osittain Taaleri osakkeina ja osittain rahana selvittävän palkkion ns. ansainta- ja sitouttamisjakson aikana suorittamastaan työsuorituksesta. Nämä palkitsemisohjelmat kirjataan suoritustavasta riippuen joko omana pääomana tai käteisvaroina maksettavina osakeperusteisina liiketoimina.

Omana pääomana maksettavat osakeperusteiset työsuhde-etuudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä. Kuluksi kirjattava määrä jaksetaan henkilöstökuluihin ja oman pääoman lisäykseksi oikeuden syntymisajanjakson kuluessa. Rahana maksettavat osakeperusteiset palkkiot ja niitä vastaava velka arvostetaan käypään arvoon kunkin kauden päättyessä. Kuluksi kirjattava määrä jaksetaan henkilöstökuluihin ja siirtovelkoihin oikeuden syntymisajanjakson kuluessa.

Toteutettavien osakkeiden arvioitu lukumäärä tarkastetaan neljännesvuosittain. Alkuperäisiin arvioihin tehtävien tarkistusten mahdolliset vaikutukset kirjataan henkilöstökuluna tuloslaskelmaan, ja vastaava oikaisu tehdään omaan pääomaan ja siirtovelkoihin.

Eläkkeet

Yhtiön henkilöstön ja johdon lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEI-vakuutuksilla. Yhtiön johdolle on otettu vapaaehtoinen lisäeläkevakuutus. Konsernin kaikki eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia. Lakisääteisistä eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään "Henkilöstökulut" ja vapaaehtoisista lisäeläkevakuutuksista johtuvat kulut kirjataan erään "Muut hallintokulut". Vakuutusmaksut maksetaan vakuutusyhtiölle ja kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee. Maksupohjaisissa järjestelyissä ei ole muita maksuvelvoitteita.

2.13 Ehdolliset velat

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Konsernin ehdolliset velat esitetään liitetietona.

2.14 Tuloverot ja laskennalliset verot

Verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta, aikaisempien tilikausien veroista ja laskennallisesta verosta. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi milloin ne liittyvät suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin tai muihin laajan tuloksen eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero laskeaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata liikearvon alkuperäisestä kirjaamisesta. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Konsernissa merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät vakuustoitominnan takausvastuun tasotusmäärän eliminoinnista ja sijoitusten arvostamisesta käypään arvoon. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä raportointikauden päättämispäivään mennessä säädettyjä verokantoja tai verokantoja, jotka on siihen mennessä käytännössä hyväksytyt.

2.15 Tuloutusperiaatteet

Varainhoitoliiketoiminnan tuloutusperiaatteet

Palkkiotuotot perustuvat esimerkiksi rahasto-osuuksiin, omaisuudenhoitoon, arvopaperivälitykseen ja arvopapereiden liikkeeseenlaskuun. Taaleri-konsernin suurimmat palkkiotuotot muodostuvat rahasto-osuuksista ja omaisuudenhoidosta. Palkkiokuluihin on merkitty toiselle maksetut palkkiokulut niistä tuotoista, jotka on kirjattu palkkiotuottoihin. Varainhoidon palkkiot laskutetaan etukäteen kvartaaleittain ja jaksetaan tuotoksi kuukausittain. Arvopaperivälityksen tapahtumat kirjataan kauppapäivämäärän mukaisesti. Edellä mainitut tuotot kirjataan palkkiotuottoihin.

Hankkeiden tuotot ja kulut kirjataan sillä tilikaudella, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Lyhytaikaiset keskeneräiset hankekulut aktivoidaan taseeseen. Hankkeiden tuotot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa ja hankkeisiin kohdistuvat kulut vastaavasti liiketoiminnan muissa kuluissa.

Arvopaperikaupan nettotuottoihin kirjataan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusinstrumenteista luovutushinnan/selvitysmäärän ja kirjanpitoarvon positiivinen tai negatiivinen erotus. Tähän erään merkitään lisäksi käyvän arvon muutos kaikista käypään arvoon tulosvaikutteiseksi luokitelluista rahoitusinstrumenteista sekä arvonalennukset myytävissä oleviksi luokitelluista arvopapereista. Arvopaperikaupan nettotuottoihin on kirjattu luovutusvoitot ja – tappiot sekä arvomuutokset osakkeista ja osuuksista.

Vakuutusliiketoiminnan tuloutusperiaatteet

Vakuutustoiminnan tuloutusperiaatteet on kuvattu kohdassa 2.8 Vakuutustoiminnan varat ja velat. Kaikki vakuutustoiminnan tuotot esitetään vakuutustoiminnan nettotuotoissa, paitsi käyvän arvon muutokset sijoitustoiminnasta, jotka esitetään laajassa tuloksessa.

Energialiiketoiminnan tuloutusperiaatteet

Energialiiketoiminnan palkkiotuotot perustuvat Energia-segmentin rahasto-osuuksiin 1.7.2016 alkaen. Energia-liiketoiminta kehittää myös hankkeita, jolloin hankkeiden tuotot ja kulut kirjataan sillä tilikaudella, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Keskeneräiset hankekulut aktivoidaan taseeseen. Palkkiokuluihin merkitään toiselle maksetut palkkiokulut niistä tuotoista, jotka on kirjattu palkkiotuottoihin.

Energialiiketoimintaan kuuluu myös tuulivoimaloiden käyttö- ja huoltopalvelut, joiden laskutus perustuu ennalta sovittuun vuosimaksuun, joka tuloutetaan vuoden aikana ajan kuluessa.

Muut tuotot

Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista-ryhmään kirjataan pääsääntöisesti osinkotuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista sekä luovutusvoitot/-tappiot osakkuus- ja konserniyrityksistä, sekä myytävissä olevista rahoitusvaroista. Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt osingonjakopäätöksen.

Korkotuotot – ja kulut kirjataan suoriteperusteisesti korollisista omaisuus- ja velkaeristä. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin. Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan lainan juoksuajalle korkotuottoihin ja -kuluihin.

Korkotuottojen ja – kulujen kirjaamisessa on noudatettu efektiivisen koron menetelmää sopimuksen juoksuajalle. Efektiivisen korkokannan määrittelyssä on arvioitu rahoitusinstrumentin odotettavissa olevaa juoksuajaa ja arvioitu rahavirrat otamalla huomioon rahoitusinstrumentin kaikki sopimusehdot. Saadut palkkiot, transaktiomenot ja mahdolliset yli- tai alikurssit, jotka ovat kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, on huomioitu korkotuottojen ja -kulujen kirjaamisessa.

2.16 Oma pääoma

Konserni luokittelee liikkeeseen laskemansa instrumentit niiden luonteen perusteella joko omaksi pääomaksi tai vieraaksi pääomaksi (rahoitusvelaksi). Oman pääoman ehtoinen instrumentti on mikä tahansa sopimus, joka osoittaa oikeutta osuuteen yhteisön varoista sen kaikkien velkojen vähentämisen jälkeen. Menot, jotka liittyvät omien oman pääoman ehtoisten instrumenttien liikkeeseenlaskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennyseränä. Jos yhtiö hankkii takaisin omia oman pääoman ehtoisia instrumenttejaan, näiden instrumenttien hankintameno vähennetään omasta pääomasta.

2.17 Liikevoitto ja liikevaihto

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen – standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määritellyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu kun liikevaihdosta vähennetään palkkio- ja korkokulut, vähennetään hallintokulut, lisätään negatiivisen liikearvon tuloutus, vähennetään poistot ja arvonalentumiset, vähennetään liiketoiminnan muut kulut ja lisätään osuus osakkuusyrityksen tuloksesta. Kaikki muut kuin edellä mainitut tuloslaskelmaerät esitetään liikevoiton alapuolella.

Liikevaihtoon sisältyvät tuotot on esitetty bruttona, paitsi arvopaperi- ja valuuttakaupan tuotot, jotka esitetään nettona oikeamman kuvan antamiseksi.

2.18 Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Vuoden 2015 Vakuutusosakeyhtiö Garantian hankintaan ja maksettuaan kauppahintaan verrattuna yhtiön todelliseen markkina-arvoon sisältyy epävarmuutta ja johdon tekemää arviota. Konserni on arvostanut hankitun yhtiön varat ja velat parhaimman arvion mukaan markkina-arvoon, mutta tulevista takaustappioista erityisesti heikossa markkinatilanteessa liittyy suurta epävarmuutta. Vaikka hankinnan yhteydessä 31.3.2015 kirjattiin 28,6 miljoonan euron negatiivinen liikearvo, ei tämä tarkoita ettei myönnettyistä takauksista hankintahetkellä voisi syntyä yhtiölle tulevaisuudessa takaustappioita. Hankintahetkellä yhtiöllä ei ollut tiedossa takaustappioita joita yhtiö ei olisi huomionnut taseessaan, eikä yleisiä kohdistamattomia varauksia saa IFRS:n mukaan tehdä.

Garantian harjoittamaan takausliiketoiminnan vastuun määrittämiseen sisältyy useita harkinnanvaraisia tekijöitä ja epävarmuustekijöitä. Ulkoista toimintaympäristöä koskevien oletusten lisäksi arviointi pohjautuu pääosin omien vahinkotilastojen vakuutusmatemaattiseen analysointiin. Johdon harkintaa edellytetään erityisesti riskien ja liiketoiminnan vaatiman pääoman määrittämiseen, riskien hinnoitteluun kannattavuus- ja vakavaraisuustavoitteiden mukaisesti sekä vakuutus sopimusten vaatiman velvoitteiden täyttämiseen ja arvioitaessa jo sattuneiden vahinkojen korvausmenoa.

Strukturoituihin yhteisöihin tehtyjen sijoitusten tuottaman määräysvallan tarkastelussa arvioidaan sijoittajan valtaa ohjata sijoituskohteen merkityksellisiä toimintoja sekä sijoittajan altistumista muuttuville tuotoille. Merkityksellisiä toimintoja koskevan vallan ja muuttuville tuotoille altistumisen tarkastelu sisältää harkintaa. Määräysvallan syntymistä arvioidaan tarkemmin, kun sijoituksen tuottama osuus sijoituskohteen nettovarallisuudesta ja tuotosta ylittää 20 %. Sijoituskohte yhdistellään tytäryrityksenä viimeistään silloin kun konsernin osuus yhtiön muuttuvasta tuotosta on merkittävä ja muuttuvan tuoton ja vallan välillä todetaan yhteys.

Johdon harkintaa on käytetty Varainhoito-liiketoiminnan keskeneräisten hankkeiden arvostuksessa. Aktiivisiin hankkeisiin liittyvät ulkoiset kulut on aktivoitu taseeseen, mikäli hankkeen nettohyötyarvo on arvioitu positiiviseksi. Hankkeen kulut on kirjattu tulosvaikutteisesti, mikäli hanke on päättynyt tai sen nettohyötyarvo on arvioitu negatiiviseksi.

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankitun liiketoimintojen arvot perustuvat arvioihin liiketoiminnan tulevasta kehityksestä, arvioiduista rahavirroista sekä käytettävästä diskonttorokosta. Liikearvo testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestauksessa määriteltävä kerrytettävissä oleva rahamäärä pohjautuu usein käyttöarvoon, jonka laskemisessa on tehtävä arvioita tulevasta rahavirroista ja käytettävän diskonttorokon suhteen.

Saamisten arvonalentumistestaus laaditaan joko saamiskohtaisesti tai saamisryhmäkohtaisesti. Saamiskohtainen arvonalentumistestaus perustuu johdon arvion tulevaisuuden rahavirroista lainakohtaisesti. Kriittisimpänä tekijänä lainakohtaisessa arvonalentumistestauksessa on määrittää rahavirta, jonka toteutuminen on todennäköisintä. Saamisryhmäkohtainen arvonalentuminen perustuu taloudellisen pääomavaateen laskennassa käytettävään tilastolliseen malliin, jossa tulevia todennäköisiä tappioita oikaistaan historiatietoihin perustuvilla toteutuneilla tappioilla. Tällöin johdon harkintaa tarvitaan siihen, kuinka hyvin historiatiedoilla oikaistut arviot tulevaisuuden tappioista vastaavat toteutuneita tappioita ja tarvitaanko niihin mahdollisia oikaisuja. Myytävissä olevien rahoitusvarojen, lainoihin ja saamisiin sisältyvien saamistodistusten arvonalentumisen testaus on tehtävä jokaisena tilinpäätöspäivänä. Mikäli arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä, arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelmaan. Objektiivisen näytön todentamiseen sisältyy johdon harkintaa. Oman pääoman ehtoisten instrumenttien osalta arvonalentuminen on lisäksi kirjattava, mikäli arvonalentuminen on merkittävä tai pitkäaikainen. Merkittävän ja pitkäaikaisen arvonalennuksen määrittäminen on osa normaalia johdon harkintaa.

Johdon on arvioitava, milloin rahoitusinstrumenttien markkinat eivät ole toimivat. Kun rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmän avulla, johdon harkintaa tarvitaan tällöin sovellettavan arvostusmenetelmän valintaan. Pääomarahastosijoitusten sekä noteeraamattomien osakkeiden ja osuuksien käyvän arvon määrittämisessä on käytetty kansainvälisiä arviointistandardeja (IVS) ja niiden sovellutuksiin perustuvia arvonnäytysmenetelmiä. Arvonnäytysmenetelmät huomioivat useita eri tekijöitä, kuten milloin ja mihin hintaan sijoitus tehtiin, noteerattujen verokkiyhtiöiden kurssikehitys, paikalliset markkinaolosuhteet kyseessä olevalla toimialalla sekä toteutunut että ennustettu operatiivinen tulos ja lisäisjoiutukset. Arvoanalyysit on laadittu yleensä kassavirtapohjaista tuottoarvomenetelmää sekä markkinaperusteista vertailevaa arvonnäytystä käyttäen valmiille hankkeille. Keskeneräiset hankerahastot on arvostettu niiden hankintahintaan. Arvonnäytysmenetelmässä joudutaan tekemään arvioita ja käyttämään johdon harkintaa. Epälikvidien sijoitusten osalta ei ole varmuutta että realisoidessa sijoitus saadaan rahoitusinstrumentin käypä arvo.

Johdon harkintaa on käytetty osakeperusteisten palkitsemisjärjestelyiden osalta synteettisten optioiden arvon määrittämisessä ja näistä konsernille kohdistuvaa kuluja arvioitaessa. Synteettisten optioiden arvioidusta kulukirjauksesta on täten myös kirjattu laskennallista veroa tulokseen ja laskennallista verosaamista taseeseen.

Laskennallista veroa on kirjattu Garantian tasoitusmäärästä, jonka suuruus perustuu johdon vahvistamiin vahinkotilastoihin ja arviotuihin tuleviin vahinkoihin, joihin liittyy harkintaa. Tasoitusmäärää laskettaessa käytetään johdon harkintaa kauden vahinkosuhteen vertailussa pitkän ajan odotettuun keskiarvoon, minkä perusteella tasoitusmäärää joko kasvatetaan tai puretaan tulosvaikutteisesti mikä puolestaan vaikuttaa suoraan laskennallisen verovelan suuruuteen.

2.19 Sovelletut uudet ja uudistetut standardit

Konserni on soveltanut 1.1.2016 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja standardeja ja tulkintoja joilla on ollut vaikutusta tilinpäätökseen:

- IFRS -standardeihin tehdyt parannukset. Vuosittain tehdyt parannukset standardeihin kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta niillä ei ole ollut olennaista vaikutusta konsernitiilinpäätökseen.

2.20 Myöhemmin sovellettavat uudet ja uudistetut standardit

Useat uudet standardit, standardien muutokset ja tulkinat tulevat voimaan vasta myöhemmin kuin 1.1.2016 alkavilla tilikausilla, eikä niitä ole sovellettu tätä konsernitiilinpäätöstä laadittaessa. Seuraavilla uudistuksilla oletetaan olevan joitakin vaikutuksia Taalerin tilinpäätökseen:

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit

IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* käsittelee rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelua, arvostamista ja kirjaamista. Standardi julkaistiin kokonaisuudessaan heinäkuussa 2014, ja se tulee sovellettavaksi 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.

IFRS 9 tuo muutoksia rahoitusinstrumenttien luokitteluun ja arvostamiseen, rahoitusvarojen arvonalentumisiin sekä suojauslaskentaan. Näistä luokittelu ja arvostaminen sekä arvonalentumiset koskevat Taaleri-konsernia. Konserni ei sovelta suojauslaskentaa.

Konsernissa on käynnissä IFRS 9:n käyttöönottoprojekti, jossa toistaiseksi on tehty alustava analyysi uuden standardin keskeisistä vaikutuksista. Vuoden 2017 aikana tehdään tarkemmat salkku- ja sijoituskohtaiset analyysit, kehitetään prosesseja ja malleja sekä dokumentoidaan niitä, ja lopuksi testataan kehitettyjä malleja. 1.1.2018 konsernissa siirrytään soveltamaan IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* standardia.

Luokittelu ja arvostus

IFRS 9 mukaan rahoitusvarat, paitsi johdannaiset ja oman pääoman ehtoiset instrumentit, on luokiteltava kolmeen pääryhmään: jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat. Luokittelu riippuu yrityksen liiketoimintamallista sekä kyseisten rahoitusvarojen rahavirtojen ominaispiirteistä. Emme ennakoit merkittäviä ongelmia liiketoimintamallien määrittämisessä. Rahoitusvarojen osalta Taalerilla tulee olemaan kaksi liiketoimintamallia. Vakuutusliiketoiminnan luonteen johdosta Garantian sijoitussalkun osalta tullaan todennäköisesti käyttämään yhdistelmä-mallia. Muut paitsi vakuutusliiketoiminnan osalta liiketoimintamalli on pääsääntöisesti velkainstrumenttien hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi, mutta tämä tullaan arvioimaan instrumenttikohtaisesti. Koska velkainstrumenttien määrä on hyvin rajallinen, emme ennakoit tässä ongelmia. Alustavan analyysin mukaan Taalerilla ei ole merkittävin määrin velkainstrumentteja jotka eivät läpäisisi rahavirtakriteeriä (SPPI). Haasteita saattaa aiheuttaa standardisopimuksista poikkeavien instrumenttien kuten hybridilainojen ja pääomalainojen SPPI testin arviointi.

Sijoitukset oman pääoman ehtoihin instrumentteihin on IFRS 9:n mukaan arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti, mutta alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä voidaan tehdä peruuttamaton valinta menettelystä, jonka mukaan käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin eikä niitä myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi. Vakuutusliiketoiminnan sijoitussalkun oman pääoman ehtoisten instrumenttien, sekä konsernin ei-strategisten sijoitusten osalta harkitaan tämän menettelyn soveltamista. Johdannaiset arvostetaan kaikki käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostaminen muuttuu vain siten, että käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi nimenomaisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen omasta luottoriskistä johtuvat muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Konsernin alustavan analyysin mukaan IFRS 9 ei tuo olennaista muutosta luokittelussa ja arvostuksissa:

- Pääosin saamiset luottolaitoksilta, saamiset yleisöltä ja yhteisöiltä sekä muut rahoitusvarat (kuten palkkiosaamiset, korkosaamiset ja siirtosaamiset) jotka IAS 39:n mukaan luokitellaan Lainoihin ja saamisiin, tullaan IFRS 9:kin mukaan arvostamaan jaksotettuun hankintamenoön.
- Saamistodistukset, jotka IAS 39:n mukaan on luokiteltu myytävissä oleviin tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin, tullaan IFRS 9:n mukaan arvostamaan jaksotettuun hankintamenoön, käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti riippuen instrumentin rahavirtojen ominaispiirteistä ja mihin liiketoimintamalliin se kuuluu. Arviointi tullaan tekemään instrumenttikohtaisesti.
- Osakkeet ja osuudet, jotka IAS 39:n mukaan on luokiteltu joko myytävissä oleviin tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin tullaan IFRS 9:kin mukaan arvostamaan joko käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin (ilman kierrätystä) tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Pääasiassa sijoitukset, jotka mielletään strategisiksi sijoituksiksi, tullaan arvostamaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti ja ei-strategiset sijoitukset käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin (ilman kierrätystä).
- Vakuutustoiminnan varoihin sisältyvä sijoitusomaisuus, joka on IAS 39:n mukaan luokiteltu myytävissä oleviin sijoituksiin, tullaan IFRS 9:n mukaan pääasiassa arvostamaan käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin, elleivät velkainstrumentin rahavirtaominaisuudet johtavat käypään arvoon tulosvaikutteiseen arvostamiseen. Oman pääoman ehtoisten instrumenttien kohdalla tämä tarkoittaa, että käyvän arvon muutoksilla ei enää missään vaiheessa ole tulosvaikutusta.
- Velat luottolaitoksille, yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat (kuten ostovelat ja siirtovelat) jotka IAS 39:n mukaan luokitellaan muihin velkoihin, tullaan IFRS 9:kin mukaan arvostamaan jaksotettuun hankintamenoön.

Alustavat arvioinnit ovat luonnollisesti riippuvaisia siirtymähetkellä Taalerin taseessa olevista rahoitusinstrumenteista.

Arvonalennus

Arvonalentumisten osalta otetaan IFRS 9 myötä käyttöön odotettuihin luottotappioihin perustuva malli, joka korvaa IAS 39 mukaisen toteutuneisiin tappioihin perustuvan mallin. Arvonalennus on kirjattava kaikista lainoista ja velkainstrumenteista, joita ei kirjata käypään arvoon tulosvaikutteisesti, sekä taseen ulkopuolisista vastuista.

Arvonalentumistestausta varten testattavat varat jaetaan kolmeen tasoon. Ensimmäisellä tasolla on instrumentit joiden luottoriski ei ole lisääntynyt merkittävästi, toisella tasolla on instrumentit joiden luottoriski on lisääntynyt merkittävästi ja kolmannella tasolla on instrumentit joiden arvo on alentunut. Ensimmäisellä tasolla olevien instrumenttien osalta kirjataan vähennyserä joka vastaa 12 kuukaudelta odotettavissa olevia luottotappioita. Toisella ja kolmannella tasolla olevien instrumenttien osalta kirjataan vähennyserä määrään, joka vastaa koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia luottotappioita. Taaleri ei ole vielä päättänyt, minkä kriteereiden perusteella arvioidaan luottoriskin merkittävä lisääntyminen ja mitkä kriteerien kynnysarvot ovat.

Alustavien suunnitelmien mukaan Garantian sijoitussalkun velkainstrumenttien osalta tullaan rakentamaan yksilöllinen luottoriskin laskentamalli (PDxLGD) perustuen tällä hetkellä käytössä olevaan luottoriskilaskentamalliin. Konsernin muita velkainstrumentteja on määrällisesti hyvin vähän, joten niiden osalta tullaan yksitellen arvioimaan arvonalentumisen määrää.

Arvioitujen luottotappioiden mallin käyttöönoton arvioidaan lisäävän ja aikaistavan luottotappiokirjauksia erityisesti vakuutusliiketoiminnan sijoitussalkussa. Tämän johdosta on todennäköistä että konsernin tuloslaskelman volatiliiteetti tulee lisääntymään nykyisestä.

IFRS 4 *Vakuutus sopimukset* standardiin tehty muutos koskien IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* standardin soveltaminen yhdessä IFRS 4 *Vakuutus sopimukset* standardin kanssa, on sovellettava 1.1.2018. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa. Arviomme mukaan konserni ei voi soveltaa IFRS konsernitilinpäätöksessään IFRS 9 lykkäysvaihtoehtoa (temporary exemption), koska sen vakuutusvelkojen suhde muihin velkoihin ei täytä kelpoisuusvaatimuksia pääsääntöisestä vakuutustoiminnasta. Olemme arvioineet että konsernille ei olisi merkittävää hyötyä jäljelle jäävän siirtymävaihtoehdon (overlay approach) käytöstä konsernitilinpäätöksessä. Edellä mainitun johdosta arviomme että muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, vaan konserni tulee siirtymään IFRS 9 – standardin käyttöön 1.1.2018.

Muut standardit

IFRS 15:ssä *Myyntituotot asiakassopimuksista* käsitellään tulouttamista sekä määritetään periaatteet, joiden mukaan tilinpäätöksessä esitetään käyttäjien kannalta hyödyllistä tietoa asiakassopimuksiin perustuvien myyntituottojen luonteesta, määrästä ja epävarmuudesta sekä myyntituottoihin liittyvistä rahavirroista. Myyntituotto kirjataan, kun asiakas saa määräysvallan tavarahan tai palveluun ja näin pystyy ohjaamaan sen käyttöä ja saamaan siitä koituvan hyödyn. Standardi korvaa IAS 18:n Tuotot ja IAS 11:n Pitkäaikaishankkeet sekä niihin liittyvät tulkinnat. IFRS 15 koskee konsernissa erilaisia palkkiotuottoja, mutta soveltamisen ulkopuolelle jää vakuutustuotot (joihin sovelletaan IFRS 4), sekä rahoitusinstrumentit (joihin sovelletaan IAS 39 / IFRS 9). Standardia on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Johdon arvion mukaan standardin käyttöönotolla ei tule olemaan merkittävää vaikutusta konserniin.

IFRS 16 *Vuokrasopimukset* julkaistiin tammikuussa 2016 ja se tulee sovellettavaksi 1.1.2019. Sen seurauksena lähes kaikki vuokrasopimukset tullaan merkitsemään taseeseen, sillä operatiivisia vuokrasopimuksia ja rahoitusleasingsopimuksia ei enää erotella. Uuden standardin mukaan kirjataan omaisuuserä (oikeus käyttää vuokrattua hyödykettä) ja vuokrien maksamista koskeva rahoitusvelka. Ainoita poikkeuksia ovat lyhytaikaiset ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskevat vuokrasopimukset. Vuokralle antajien soveltamaan kirjanpitokäsittelyyn ei tule merkittäviä muutoksia. Konsernissa arvioidaan parhaillaan standardin käyttöönoton vaikutuksia. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

Millään muulla jo julkaistulla mutta ei vielä voimassa olevalla IFRS-standardilla tai IFRIC-tulkinnalla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernille.

3 HANKITUT JA MYYDYT LIIKETOIMINNOT

2016

Vuoden 2016 aikana ei ole hankittu liiketoimia eikä ole luokiteltu liiketoimia myytävissä oleviksi tai lopetetuiksi.

2015

Vakuutusosakeyhtiö Garantian hankinta

Taaleri Oyj sitoutui 11.12.2014 allekirjoitetulla kauppakirjalla ostamaan Vakuutusosakeyhtiö Garantian koko osakekannan. Kauppa tuli voimaan 31.3.2015. Garantia on takausvakuutuksiin erikoistunut vakuutusyhtiö, joka takaa suomalaisten yritysten rahoituksia ja muita vastuita, sekä vakuuttaa sijoituksiin liittyviä riskejä.

Kauppahinta 60 milj. euroa maksettiin kokonaisuudessaan käteisellä.

Taaleri Oyj ja myyjät ovat sopineet osakekaupan yhteydessä, että mikäli Taaleri Oyj myy (tai muuten realisoi) Garantian kolmen vuoden kuluessa kaupan voimaantulosta Taaleri-konsernin ulkopuoliselle taholle, maksaa Taaleri Oyj myyjille lisäkauppahintana puolet Taaleri Oyj:lle mahdollisesta syntyvästä taloudellisesta edusta. Minkäänlaista varausta ehdollisesta kauppahinnasta ei ole kirjattu, sillä sen toteutumista ei nähdä todennäköisenä.

Edullisesta kaupasta syntynyt voitto 28,6 milj. euroa on kirjattu tuloslaskelman erään "Negatiivisen liikearvon tuloutus". Edullisen kaupan syyt ovat hankitun Vakuutusosakeyhtiö Garantian nettovarojen erotus maksettuun kauppahintaan hankintahetkellä. Koska Vakuutusosakeyhtiö Garantia harjoittaa takaustoimintaa, liittyy sen tuleviin takaustappioihin erityisesti heikossa markkinatilanteessa epävarmuutta. Hankintahetkellä yhtiöllä ei ollut tiedossa takaustappioita, eikä yleisiä kohdistamattomia varauksia voi IFRS:n sääntöjen mukaan tehdä.

Hankintaan liittyviä menoja on kirjattu tulosvaikutteisesti tilikauden aikana 1 185 tuhatta euroa.

Yksilöitävissä olevien hankittujen varojen ja vastattavaksi otettujen velkojen käypä arvo, luovutettu vastike sekä edullisesta kaupasta syntynyt voitto hankintahetkellä 31.3.2015 olivat seuraavat:

Edullisesta kaupasta syntyvä voitto, 1 000 euroa	31.3.2015
Aineettomat hyödykkeet	411
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	1 951
Myytävissä olevat rahoitusvarat	109 493
Saamiset ensivakuutustoiminnasta	375
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	182
Jälleenvakuuttajien osuus vastuuvelasta	787
Siirtosaamiset	1 321
Muut saamiset (regressit)	1 300
Rahavarat	4 731
Vakuutusmaksuvastuu	-11 785
Korvausvastuu	-816
Laskennalliset verovelat	-16 910
Velat ensivakuutustoiminnasta	-175
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	-955
Siirtovelat	-922
Muut velat	-422
Yksilöitävissä olevat nettovarot	88 567
Luovutettu vastike	-60 000
Edullisesta kaupasta syntyvä voitto	28 567

Kauppan toteuduttua hankittu liiketoiminta on osa Taalerin rahoitus -segmenttiä. Hankintahetkestä 31.3.2015 eteenpäin on tilikauden 2015 konsernitilinpäätökseen yhdistelty vakuutusliiketoiminnasta liikevaihtoa 13,2 miljoonaa euroa ja voittoa 7,7 miljoonaa euroa. Mikäli vakuutusliiketoiminta olisi hankittu 1.1.2015 olisi konsernitilinpäätökseen yhdistelty Vakuutusosakeyhtiö Garantian liikevaihtoa 16,9 miljoonaa euroa ja voittoa 9,7 miljoonaa euroa. Tällöin negatiivisen liikearvon tuloutus olisi vastaavasti ollut pienempi, eli 24,6 miljoonaa euroa tämänhetkisen 28,6 miljoonan euron sijaan. Taalerin konsernituloslaskelmassa esitetty liikevaihto olisi ollut 62,2 miljoonaa euroa, tilikauden tulos 41,7 miljoonaa euroa ja tilikauden laaja tulos 39,5 miljoonaa euroa.

Lainaamon myynti ja sijoitus Fellow Financeen

Taaleri on 25.5.2015 sijoittanut 2,38 miljoonaa euroa vertaislainapalvelua tarjoavaan Fellow Finance Oy:een ja samalla myynyt Fellow Finance Oy:lle Taalerin rahoitusyhtiötoimintaa harjoittaneen Lainaamo Oy:n omistamansa osakekannan osakevaihdolla. Fellow Finance hankinnasta maksettu kokonaisvastike oli 2 miljoonaa euroa, josta 1,37 miljoonaa euroa maksettiin rahavaroilla ja 0,63 miljoonaa euroa Lainaamon osakkeina. Taaleri omistaa järjestelyn jälkeen Fellow Finance Oy:sta 38,4 % ja Lainaamo Oy:ssä sillä ei ole suoraa omistusta. Taalerilla on oikeus hankkia Fellow Finance Oy:sta 7,3 % lisää omistusta. Fellow Financen perustajayrittäjät Jouni Hintikka ja Teemu Nyholm omistivat vuoden 2015 lopussa 18,4 % osuudet. Fellow Financen avainhenkilöiden omistus oli yhteensä 57,3 %.

Lainaamon liiketoiminta on luokiteltu tilinpäätöksessä lopetetuksi toiminnoksi. Fellow Finance Oyj on yhdistelty konserniin osakkuusyhtiönä ja esitetään segmenttiraportoinnissa Muun toiminnan alla.

Lopetettujen toimintojen tulos, 1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Sijoitustoiminnan tuotot		2 034
Palkkio- ja korkokulut		-897
Muut tuotot ja kulut, netto		-878
Tulos ennen veroja	-	258
Verot		-48
Tulos verojen jälkeen	-	211
Tappio luovutuksesta		-527
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	-	-316

Lopetettujen toimintojen nettorahavirrat, 1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirrat		2 973
Investointien rahavirrat		-3 326
Rahoituksen rahavirrat		-
Rahavirrat yhteensä	-	-353

Lainaamon myynnin vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan, 1 000 euroa	25.5.2015
Varat	21 154
Velat	-20 909
Varat ja velat yhteensä	245
Rahana saatu vastike	-
Luovutetun yksikön rahavarat	-342
Rahavirtavaikutus	-342

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

4 PALKKIOTUOTOT

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Varainhoidon palkkiot	27 457	27 306
Tuottosidonnaiset palkkiot	5 781	4 495
Yhteensä	33 238	31 801

5 VAKUUTUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Vakuutusmaksutuotot, netto		
Vakuutusmaksutulo	12 218	8 238
Jälleenvakuuttajien osuus	-810	-828
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-1 855	391
Jälleenvakuuttajien osuus	-86	-100
Yhteensä	9 467	7 702
Vakuutuskorvaukset, netto		
Maksetut korvaukset	-618	-1 170
Jälleenvakuuttajien osuus	105	-
Korvausvastuun muutos	-100	-381
Jälleenvakuuttajien osuus	-140	250
Yhteensä	-753	-1 301
Vakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot		
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Koroista	2 616	1 626
Osingoista	315	305
Myyntivoitoista ja -tappioista	715	4 999
Muista	-32	-175
Yhteensä	3 614	6 756
Vakuutustoiminnan nettotuotot yhteensä	12 328	13 156

Vakuutustoiminnan korkotuottoihin ei sisälly tuottoja rahoitusvaroista, joista on tehty arvonalennus.

6 ARVOPAPERIKAUPAN JA VALUUTTATOIMINNAN NETTOTUOTOT

Arvopaperikaupan nettotuotot, 1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista	8 365	105
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista	890	767
Myytavissä olevista rahoitusvaroista	167	-
Yhteensä	9 422	873
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot, 1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Arvopaperikaupan nettotuotot lajeittain		
Osakkeista ja -osuuksista	9 394	873
Myyntivoitot ja -tappiot	9 233	777
Käyvän arvon muutokset	161	96
Johdannaispimuksista	28	-
Käyvän arvon muutokset	28	-
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	9 422	873
Valuuttatoiminnan nettotuotot	477	778
Yhteensä	9 898	1 651

7 TUOTOT OMAN PÄÄOMAN EHTOISISTA SIOITUKSISTA

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista	1 334	4 671
Osinkotuotot	1 334	4 671
Myytavissä olevista rahoitusvaroista	-	-38
Luovutustappiot	-	-38
Konserniyrityksistä	-	217
Luovutusvoitot	-	217
Yhteensä	1 334	4 850

8 KORKOTUOTOT

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Korkotuotot muista lainoista ja saamisista		
Saamisista luottolaitoksilta	22	75
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	669	835
Muut korkotuotot	9	3
Yhteensä	700	913

Korkotuotot sisältävät 19,2 tuhatta euroa (2015 3,5 tuhatta) tuottoja rahoitusvaroista, joista on tehty arvonalennus.

9 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Vuokratuotot	5	-
Hankkeiden myynnit	2 963	6 075
Muut tuotot	103	-46
Yhteensä	3 071	6 029

10 PALKKIOKULUT

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Varainhoidon palkkiokulut	4 326	3 901
Yhteensä	4 326	3 901

Ulkoisissa palkkiokuluissa on esitetty pääomarahastojen hallinnointipalkkiokuluja, jotka aiemmin esitettiin osana muita hallintokuluja. Vertailutieto vuoden 2015 osalta on muutettu vastaamaan uutta esitystapaa.

11 KORKOKULUT

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Korkokulut muista veloista		
Veloista luottolaitoksille	466	351
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	198	850
Liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	1 646	1 701
Muut korkokulut	3	3
Yhteensä	2 313	2 906

12 HENKILÖSTÖKULUT

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Palkat ja palkkiot	17 303	14 934
-josta muuttuvat palkkiot	3 714	3 060
Eläkekulut - maksupohjaisista järjestelyistä	2 815	2 286
Osakeperusteiset maksut	1 059	887
Osakkeina maksettavat	185	206
Käteisvaroina maksettavat	874	681
Muut henkilösivukulut	1 206	1 145
- josta muuttuviin palkkioihin kohdistuvat	891	734
Yhteensä	22 383	19 251

13 MUUT HALLINTOKULUT

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
ICT kulut	2 492	1 673
Markkinointi ja viestintäkulut	1 961	1 323
Muut kulut	2 726	2 534
Yhteensä	7 179	5 529

14 POISTOT JA ARVONALENTUMISET AINEELLISISTA JA AINEETTOMISTA HYÖDYKKEISTÄ

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Aineettomat hyödykkeet		
Suunnitelman mukaiset poistot	1 171	604
Aineelliset hyödykkeet		
Suunnitelman mukaiset poistot	217	267
Yhteensä	1 388	871

15 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Toimitila- ja muut vuokratulot	1 715	1 646
Ulkopuoliset palvelut	2 708	1 395
Laitevuokrat ja leasing	458	383
Yhtiön tilintarkastajille maksetut palkkiot	347	299
Tilintarkastuspalkkiot	224	150
Muut	123	149
Muut kulut	1 642	3 438
Yhteensä	6 870	7 161

16 SAAMISISTA TILIKAUDELLE KIRJATUT ARVONALENTUMISTAPPIOT

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Arvonalentumistappiot saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöltä:		
Sopimuskohtaiset arvonalentumistappiot brutto	-	228
Sopimuskohtaiset arvonalentumistappioiden vähennykset	-60	-
Tuloslaskelmaan kirjatut	-60	228

Tilikausilla 2016 ja 2015 ei ole realisoitunut luottotappioita.

17 TULOVEROT

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Tilikauden tuloksesta	5 461	3 902
Aikaisempien kausien verot	51	-72
Laskennalliset verot	-1 943	-854
Yhteensä	3 568	2 976
Tuloslaskelman verojen täsmäytys voittoon ennen veroja	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liikevoitto (voitto ennen veroja)	16 340	47 379
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla (20 %)	3 268	9 476
Verovapaat tuotot	-297	-7 377
Vähennyskelvottomat kulut	591	13
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	-1	-41
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	-98	-70
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta veroilla vähennettynä	34	1 025
Verot aikaisemmilta tilikausilta	51	-72
Muut erät	21	22
Verot tuloslaskelmassa	3 568	2 976

Efektiivinen verokanta vuonna 2016 oli 22 % (2015: 6 %). Vuonna 2015 konsernilla oli verovapaita tuottoja, joista merkittävin oli negatiivisen liikearvon tuloutus 28,6 miljoonaa euroa, minkä syystä efektiivinen verokanta oli poikkeuksellisen alhainen.

18 MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	1.1.-31.12.2016				1.1.-31.12.2015	
	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen
1 000 euroa						
Myytavissä olevat rahoitusvarat	3 887	-777	3 109	-5 497	1 099	-4 398
Muuntoerot	-110	-	-110	-158	-	-158
Yhteensä	3 776	-777	2 999	-5 655	1 099	-4 555

19 OSAKEKOHTAINEN TULOS

Laimentamaton osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla yhtiön osakkeenomistajille kuuluva tulos vuoden aikana ulkona olleiden osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla – lukuun ottamatta yhtiön hallussaan pitämiä omia osakkeita (liite 38 Oma pääoma).

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tulos jatkuvista toiminnoista	12 661	42 771
Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tulos lopetuista toiminnoista	-	-316
Yhteensä	12 661	42 455
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo (tuhatta kpl)	28 306	27 685
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa), jatkuvat toiminnot	0,45	1,54
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa), lopetetut toiminnot	0,00	-0,01

Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos

Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos lasketaan oikaisemalla ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettua keskiarvoa siten, että kaikki laimentavat potentiaaliset kantaosakkeet oletetaan vaihdetuiksi osakkeisiin. Konsernin laimentavat potentiaaliset kantaosakkeet ovat osakkeina maksettavia osakeperusteisia kannustinjärjestelyjä (optioita) ja ne huomioidaan laimennettua osakekohtaista tulosta laskettaessa optioiden tavoin myöntämispäivästä lähtien.

1 000 euroa	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tulos jatkuvista toiminnoista	12 661	42 771
Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tulos lopetuista toiminnoista	-	-316
Yhteensä	12 661	42 455
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo (tuhatta kpl)	28 306	27 685
Osakeoptioiden laimentava vaikutus (tuhatta kpl)	127	191
Osakemäärän painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa (tuhatta kpl)	28 433	27 876
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa), jatkuvat toiminnot	0,45	1,53
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa), lopetetut toiminnot	0,00	-0,01

TASEEN LIITETIEDOT

20 SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA

1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Vaadittaessa maksettavat	54 566	27 243
Kotimaisilta luottolaitoksilta	54 566	27 231
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	-	12
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	582	739
Kotimaisilta luottolaitoksilta	14	14
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	568	725
Yhteensä	55 148	27 983

Saamiset luottolaitoksilta vastaavat konsernin rahavaroja kokonaisuudessaan. Rahavarat ovat kaikki konsernin käytettävissä.

21 SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ

1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Yritykset ja asuntoyhteisöt	6 900	9 365
Kotitaloudet	2	2
Ulkomaat	17	49
Yhteensä	6 919	9 416

Konsernilla ei ole saamia, joilla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla veloilla. Tiedot kirjatuista arvonalentumistappioista esitetään tuloslaskelman liitteessä 16. Saamisten maturiteetit on esitetty liitteessä 40.

22 SAAMISTODISTUKSET

1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat		
Myytavissä olevat		
Muut saamistodistukset (ei julkisesti noteerattu)	100	1 541
Yhteensä	100	1 541

23 OSAKKEET JA OSUUDET

Osakkeet ja osuudet, 1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Kaupankäyntitarkoituksessa olevat	3 233	42 576
Myytavissä olevat	4 120	2 579
Yhteensä	7 353	45 154
- joista julkisesti noteeratut	3 233	3 123
- joista luottolaitoksissa	-	-
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä, 1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Hankintameno	3 940	2 700
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	245	258
Yhteensä	4 185	2 958
Yhteensä	11 538	48 112

24 JOHDANNAISSOPIMUKSET

Johdannaissopimukset, 1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Kaupankäyntitarkoituksessa olevat		
Osakejohdannaiset	28	-
Yhteensä	28	-

Taseeseen kirjattujen osakejohdannaisten nimellisarvo on 31.12.2016 89 tuhatta euroa. Taalerilla on lisäksi hallussaan osakkuusyhtiönsä optio-oikeuksia. Näillä ei ole katsottu olevan arvoa, sillä niitä saadaan käyttää vain jos Taalerin omistusosuus muuten laskisi.

25 VAKUUTUSTOIMINNAN VARAT JA VELAT

Vakuutustoiminnan varat, 1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Sijoitusomaisuus		
Lainat ja muut saamiset	93 607	89 505
Osakkeet ja osuudet	29 855	24 582
Yhteensä	123 463	114 087
Vakuutustoiminnan saamiset		
Ensivakuutustoiminnasta	635	403
Jälleenvakuutustoiminnasta	847	973
Muut saamiset	1 258	1 252
Yhteensä	2 740	2 628
Yhteensä	126 202	116 715

Vakuutustoiminnan velat, 1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Vakuutusmaksuvastuu	13 249	11 394
Korvausvastuu	1 297	1 196
Velat ensivakuutustoiminnasta	75	125
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	377	355
Yhteensä	14 998	13 071

26 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN LUOKITTELU

Rahoitusvarat ja -velat 31.12.2016, 1 000 euroa

Rahoitusvarat	Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Myytävissä olevat	Yhteensä	Käypä arvo
Saamiset luottolaitoksilta ¹⁾	55 148			55 148	55 148
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä ¹⁾	6 919			6 919	6 919
Saamistodistukset			100	100	100
Osakkeet ja osuudet		3 233	4 120	7 353	7 353
Johdannaissopimukset		28		28	28
Vakuutus toiminnan varat ²⁾			123 463	123 463	123 463
Muut rahoitusvarat	7 297			7 297	
Rahoitusvarat yhteensä	69 364	3 261	127 682	200 307	
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä				4 185	
Muut kuin rahoitusinstrumentit				8 770	
Varat yhteensä 31.12.2016				213 262	
Rahoitusvelat		Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille ¹⁾			8 967	8 967	8 967
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat ³⁾			64 691	64 691	67 084
Muut rahoitusvelat			9 006	9 006	
Rahoitusvelat yhteensä			82 664	82 664	
Muut kuin rahoitusvelat				36 748	
Velat yhteensä 31.12.2016				119 412	

1) Saamisten ja velkojen osalta on katsottu kirjanpitoarvon olevan paras arvio niiden käyvästä arvosta.

2) Vakuutus toiminnan varat ja velat on eritelty liitetiedossa 25.

3) Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon.

Rahoitusvarat ja -velat 31.12.2015, 1 000 euroa

Rahoitusvarat	Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Myytavissä olevat	Yhteensä	Käypä arvo
Saamiset luottolaitoksilta ¹⁾	27 983			27 983	27 983
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä ¹⁾	9 416			9 416	9 416
Saamistodistukset			1 541	1 541	1 541
Osakkeet ja osuudet		42 576	2 579	45 154	45 154
Vakuutustoiminnan varat ²⁾			114 087	114 087	114 087
Muut rahoitusvarat	7 096			7 096	
Rahoitusvarat yhteensä	44 495	42 576	118 207	205 278	
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä				2 958	
Muut kuin rahoitusinstrumentit				8 528	
Varat yhteensä 31.12.2015				216 764	
Rahoitusvelat		Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille ¹⁾			14 939	14 939	14 939
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille ¹⁾			30 250	30 250	30 250
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat ³⁾			29 946	29 946	31 714
Muut rahoitusvelat			8 512	8 512	
Rahoitusvelat yhteensä			-	83 647	
Muut kuin rahoitusvelat				36 056	
Velat yhteensä 31.12.2015				119 704	

1) Saamisten ja velkojen osalta on katsottu kirjanpitoarvon olevan paras arvio niiden käyvästä arvosta.

2) Vakuutustoiminnan varat ja velat on eritelty liitetiedossa 25.

3) Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuon.

27 KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT RAHOITUSINSTRUMENTIT

Varojen käyvät arvot 31.12.2016, 1 000 euroa	Taso 1	Taso 2	Käypä arvo	
			Taso 3	yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta ¹⁾		55 148		55 148
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä ¹⁾		6 919		6 919
Saamistodistukset			100	100
Osakkeet ja osuudet	3 233		4 120	7 353
Johdannaissovimukset	28			28
Vakuutustoiminnan varat	120 041		3 421	123 463
Yhteensä	123 302	6 919	7 641	193 010

Velkojen käyvät arvot 31.12.2016, 1 000 euroa	Taso 1	Taso 2	Käypä arvo	
			Taso 3	yhteensä
Velat luottolaitoksille ¹⁾		8 967		8 967
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat ¹⁾		67 084		67 084
Yhteensä		76 051		76 051

Varojen käyvät arvot 31.12.2015, 1 000 euroa	Taso 1	Taso 2	Käypä arvo	
			Taso 3	yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta ¹⁾		27 983		27 983
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä ¹⁾		9 416		9 416
Saamistodistukset			1 541	1 541
Osakkeet ja osuudet	3 123		42 032	45 154
Vakuutustoiminnan varat	111 127		2 960	114 087
Yhteensä	114 250	37 399	46 533	198 182

Velkojen käyvät arvot 31.12.2015, 1 000 euroa	Taso 1	Taso 2	Käypä arvo	
			Taso 3	yhteensä
Velat luottolaitoksille ¹⁾		14 939		14 939
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille ¹⁾		30 250		30 250
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat ¹⁾		31 714		31 714
Yhteensä	-	76 903	-	76 903

Hierarkiatasot

Taso 1: Käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten omaisuuserien tai velkojen noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla.

Taso 2: Käyvät arvot perustuvat muihin tietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle on todennettavissa joko suoraan (ts. hinnoista) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina). Näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä Taaleri-konserni käyttää yleisesti hyväksytyjä arvostusmalleja, joiden tiedot perustuvat merkittävältä osin todennettaviin markkinatietoihin.

Taso 3: Käyvät arvot perustuvat omaisuuserää tai velkaa koskeviin tietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon. Pääosin tason 3 omaisuuserät on arvostettu ulkopuoliselta taholta saatuun hintaan tai, ellei luotettavaa käypää arvoa ole saatavilla/määritettävissä, hankintahintaan.

1) Rahoitussaamiset ja -velat on 2016 alussa siirretty esitettäväksi tasolta 1 tasolle 2 oikeamman kuvan antamiseksi.

Tasolle 3 luokitellut omaisuuserät

Tasolle 3 luokitellut omaisuuserät koostuvat noteeraamattomista pääomarahasto-osuuksista, osakkeista sekä saamistodistuksista. Pääomarahasto-osuudet on arvostettu pääasiallisesti viimeisimpään hallinnointiyhtiöltä saatuun käypään arvoon. Noteeraamattomat osakkeet on arvostettu joko kassavirtapohjaista tuottoarvomenetelmää käyttäen tai mikäli on arvioitu, että käypää arvoa ei voida riittävällä tarkkuudella määrittellä, hankintahintaan. Finsilva osakkeet olivat 31.12.2015 arvostettu viimeisimpään toteutuneeseen markkinatransaktioon, joka tapahtui kesäkuussa 2015. Konsernilla oli 31.12.2015 yksi noteeraamaton saamistodistus (Sotkamon Silver vaihtovelkakirjalaina), joka oli arvostettu hankintahintaan. Hankintahintaa pidettiin todenmukaisena käypänä arvona, sillä vaihtovelkakirjalaina oli hankittu vuoden 2015 viimeisellä kvartaalilla, eikä ollut viitteitä siitä, että sen arvo olisi muuttunut merkittävästi. Arvostusmalliin perustuvaan käypään arvoon olisi sisältynyt merkittävästi epävarmuutta. Finsilva osakkeista ja Sotkamo Silver vaihtovelkakirjasta on luovuttu vuoden 2016 aikana.

Täsmäytyslaskelma tasolle 3 luokitelluista omaisuuseristä, 1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Käypä arvo 1.1.	46 533	80 059
Liiketoimintojen yhdistäminen	-	2 248
Ostot	2 009	3 544
Myynnit ja vähennykset	-41 654	-39 615
Käyvän arvon muutos - tuloslaskelma	-190	54
Käyvän arvon muutos - laaja tuloslaskelma	943	243
Käypä arvo kauden lopussa	7 641	46 533

Raportointikauden lopussa hallussa olevista tasolle 3 luokitelluista varoista kaudella tulosvaikutteisesti kirjatut realisoitumattomat voitot ja tappiot yhteensä, 1 000 euroa	1.1.- 31.12.2016	1.1.- 31.12.2015
Vakuutustoiminnan nettotuotot	-	3
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-50	26
Yhteensä	-50	29

28 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Liikearvo	627	627
Muut aineettomat hyödykkeet	1 886	1 741
IT-järjestelmät ja ohjelmistot	1 848	1 694
Muut pitkävaikutteiset menot	38	48
Yhteensä	2 514	2 369

2016	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	627	2 994	3 621
Lisäykset		1 356	1 356
Vähennykset		40	40
Hankintameno 31.12.2016	627	4 310	4 937
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	-	1 252	1 252
Tilikauden poistot		1 171	1 171
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	-	2 424	2 424
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	627	1 741	2 369
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	627	1 886	2 514

2015	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	727	2 298	3 025
Lisäykset	56	770	826
Vähennykset	155	486	641
Liiketoimintojen yhdistäminen		411	411
Hankintameno 31.12.2015	627	2 994	3 621
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	-	648	648
Tilikauden poistot	-	604	604
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	-	1 252	1 252
Kirjanpitoarvo 1.1.2015	727	1 650	2 377
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	627	1 741	2 369

Liikearvon kohdistaminen ja arvonalentumistestaus

Konsernin liikearvo kohdistuu kokonaisuudessaan varainhoitoliiketoimintaan.

Arvonalentumistestauksessa yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuen. Rahavirtaennusteet pohjautuvat ennusteisiin, jotka kattavat kolmen vuoden ajanjakson. Ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ekstrapoloitu käyttämällä tasaista 0,5 %:n kasvutekijää, jonka arvioidaan olevan soveltuva kasvavaan liiketoimintaan. Tulevaisuuden kassavirrat on diskontattu käyttäen pääoman keskimääräistä kustannusta (Weighted Average Cost of Capital). Diskonttauskoron määrittämisessä käytetyt parametrit (riskitön korko, riskierroin, riskipremio ja pääomarakenne) perustuvat vastaavaa tai kilpailevaa liiketoimintaa harjoittavien yritysten havainnointuihin tekijöihin sekä vuoden 2016 lopussa vallinneisiin markkinaolosuhteisiin. Suoritetun arvonalentumistestin perusteella ei ole tehty arvonalennuksia.

Arvonalentumistestauksen yhteydessä suoritettiin herkkyyshanalyysit keskeisimpien oletusten, diskonttauskoron sekä jäännösarvon kasvutekijän osalta. Laskelmissa käytetyt keskeiset muuttujat ovat diskonttauskoron 2 prosenttiyksikön nousu sekä ennustejakson jälkeisen kasvun lasku 1 prosenttiyksiköllä. Herkkyyshanalyysit eivät erikseen tarkasteltuina osoittaneet arvonalentumisriskiä.

29 AINEELLISET HYÖDYKKEET

1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Muut aineelliset hyödykkeet	503	546
Yhteensä	503	546

	31.12.2016	31.12.2015
Hankintameno 1.1.	1 715	1 457
Lisäykset	174	182
Vähennykset	-	40
Liiketoimintojen yhdistäminen	-	115
Hankintameno 31.12.	1 888	1 715
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	1 168	902
Tilikauden poistot	217	267
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	1 385	1 168
Kirjanpitoarvo 1.1.	546	556
Kirjanpitoarvo 31.12.	503	546

30 MUUT VARAT

1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Arvopapereiden myyntisaamiset	-	-
Palkkiotuottosaamiset	3 811	4 255
Muut	1 035	622
Yhteensä	4 846	4 877

31 SIIRTOSAAMISET JA MAKSETUT ENNAKOT

1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Eläke- ja työnantajavakuutusmaksut	270	58
Käteisvaroina maksettavat optiojärjestelyt	451	681
Korkosaamiset	1 646	2 089
Verosaamiset	34	131
Muut siirtosaamiset	2 497	1 996
Yhteensä	4 898	4 956

32 VELAT LUOTTOLAITOKSILLE

1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Muut velat luottolaitoksille	8 967	14 939
Yhteensä	8 967	14 939

33 VELAT YLEISÖLLE JA JULKISYHTEISÖILLE

1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Muut velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	30 250
Yhteensä	-	30 250

34 YLEISEEN LIIKKEESEEN LASKETUT VELKAKIRJAT

1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat	64 691	29 946
Yhteensä	64 691	29 946

Taaleri Oyj on liikkeeseenlaskenut yhden joukkovelkakirjalainan vuonna 2016 ja kaksi vuonna 2014. Vuonna 2016 liikkeeseenlaskettu joukkovelkakirjalaina on listattu Nasdaq HEL Corporate Bonds -listalla ja vuonna 2014 liikkeeseenlasketut on listattu Nasdaq First North Bond Market Finland -markkinapaikalla.

Lainojen keskeiset ehdot:

Taaleri Oyj laina 01/2016

Lainan järjestäjä(t):	Danske Bank Oyj
Lainan pääoma ja valuutta:	EUR 35 000 000,00
Lainaosuuksien lukumäärä:	35 000 kappaletta
Lainan etuoikeusasema:	Sama kuin liikkeeseenlaskijan muilla vakuudettomilla sitoumuksilla
Lainan selvitys:	Euroclear Finland Oy:n arvo-osuusjärjestelmä
Lainaosuuksien yksikkökoko:	EUR 1.000,00
Lainan vähimmäismerkintä:	EUR 100.000,00
Liikkeeseenlaskupäivä:	20.12.2016
Eräpäivä:	20.12.2021
Takaisinmaksumäärä:	Lainan pääoman nimellisarvo
Takaisinmaksupäivä(t):	20.12.2021
Korko:	Laina maksetaan takaisin yhdessä erässä. Kiinteä korko 4.250 % p.a. Koronmaksupäivät 20.12. kunakin vuonna, alkaen 20.12.2017 ja päättyen 20.12.2021
Koronlaskuperuste:	Todelliset/todelliset (ICMA)
Pankkipäiväolettama:	Seuraava
Liikkeeseenlaskijan asiamies ja maksu asiamies:	Danske Bank Oyj
Lainan ISIN-koodi:	FI4000232970

Taaleri Oyj laina 01/2014

Lainan järjestäjä(t):	Nordea Pankki Suomi Oyj sekä Taaleri Varainhoito Oy
Lainan pääoma ja valuutta:	EUR 10.000.000,00
Lainaosuuksien lukumäärä:	10.000 kappaletta
Lainan etuoikeusasema:	Sama kuin liikkeeseenlaskijan muilla vakuudettomilla sitoumuksilla
Lainan selvitys:	Euroclear Finland Oy:n OM arvo-osuusjärjestelmä
Lainaosuuksien yksikkökoko:	EUR 1.000,00
Lainan vähimmäismerkintä:	EUR 10.000,00
Liikkeeseenlaskupäivä:	3.4.2014
Eräpäivä:	3.4.2017
Takaisinmaksumäärä:	Lainan pääoman nimellisarvo
Takaisinmaksupäivä(t):	3.4.2017
Korko:	Laina maksetaan takaisin yhdessä erässä Kiinteä korko 4.500 % p.a. Koronmaksupäivät: Kunakin vuonna 3.4., alkaen 3.4.2015 ja päättynyt 3.4.2017
Koronlaskuperuste:	Todelliset/todelliset (ICMA)
Pankkipäiväolettama:	Seuraava
Liikkeeseenlaskijan asiamies ja maksu asiamies:	Nordea Pankki Suomi Oyj
Lainan ISIN-koodi:	FI4000088026

Taaleri Oyj laina 02/2014

Lainan järjestäjä(t):	Taalerin Varainhoito Oy
Lainan pääoma ja valuutta:	EUR 20.000.000,00
Lainaosuuksien lukumäärä:	20.000 kappaletta
Lainan etuoikeusasema:	Sama kuin liikkeeseenlaskijan muilla vakuudettomilla sitoumuksilla
Lainan selvitys:	Euroclear Finland Oy:n OM arvo-osuusjärjestelmä
Lainaosuuksien yksikkökoko:	EUR 1.000,00
Lainan vähimmäismerkintä:	EUR 10.000,00
Liikkeeseenlaskupäivä:	19.9.2014
Eräpäivä:	19.9.2019
Takaisinmaksumäärä:	Lainan pääoman nimellisarvo
Takaisinmaksupäivä(t):	19.9.2019
Korko:	Laina maksetaan takaisin yhdessä erässä Kiinteä korko 5.500 % p.a. Koronmaksupäivät: Kunakin vuonna 19.9., alkaen 19.9.2015 ja päättyen 19.9.2019
Koronlaskuperuste:	Todelliset/todelliset (ICMA)
Pankkipäiväolettama:	Seuraava
Liikkeeseenlaskijan asiamies ja maksu asiamies:	Svenska Handelsbanken
Lainan ISIN-koodi:	FI4000108543

Joukkovelkakirjalainojen kovenanttiehdot kuvataan liitetiedossa 39 Riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet.

Lisätietoa joukkovelkakirjalainaohjelmasta löytyy yrityksen verkkosivuilta: www.taaleri.com/fi/investor-relations/jvk

35 MUUT VELAT

1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Ostovelat	458	1 153
Palkkiokuluvelat	708	774
Verotilivelat	111	1 410
Muut velat	134	246
Yhteensä	1 411	3 583

36 SIIRTOVELAT JA SAADUT ENNAKOT

1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Palkkajaksotukset	2 082	1 767
Käteisvaroina maksettavat optiojärjestelyt	2 139	1 495
Korkovelat	735	1 005
Verojaksotus	2 648	2 351
Muut siirtovelat	4 890	3 567
Yhteensä	12 494	10 186

37 LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Laskennalliset verosaamiset, 1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Työsuhde-etuuksista	436	224
Käyttämättömistä verotappioista	100	-
Muista IFRS oikaisuksista	30	25
Yhteensä	566	249

Laskennalliset verovelat, 1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatuista rahoitusvaroista	-	1 423
Myytavissä olevista rahoitusvaroista	811	1 348
Vakuutustoiminnan tasoitusmäärästä	16 041	14 958
Yhteensä	16 852	17 729

38 OMA PÄÄOMA

Osakepääoma

Yhtiön osakepääoma on 31.12.2016 125 000 euroa jakaantuen 28 350 620 osakkeeseen. Yhtiön osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

Taaleri Oyj:n kaksi osakesarjaa on yhdistetty 8.1.2016 pidetyn ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti. Kaupparekisteriin on 28.1.2016 merkitty A-sarjan 13 637 049 osakkeen sekä jo aiemmin kaupankäynnin kohteena olleiden B-sarjan 14 713 571 osakkeen yhdistäminen yhdeksi osakesarjaksi ja oikeuksiltaan samanlaisiksi. Yhdistämisen jälkeen Taaleri Oyj:n osakkeiden lukumäärä on 28 350 620, joten osakesarjojen yhdistämisen yhteydessä osakkeiden lukumäärä ei muuttunut. Samalla yhtiön A-sarjan osakkeenomistajien välinen osakassopimus päättyi ilman eri toimia osakelajien yhdistämisen tultua merkityksi kaupparekisteriin. Uusi osakesarja oli kaupankäynnin kohteena Nasdaq Helsinki Oy:n ylläpitämällä First North Finland -markkinapaikalla kaupankäyntitunnuksella "TAALA" perjantaista 29.1.2016 alkaen. 1.4.2016 alkaen Taaleri Oyj:n osakkeet siirtyivät kaupankäynnin kohteeksi Nasdaq Helsinki Oy:n ylläpitämälle pörssilistalle. Osakkeiden kaupankäyntitunnus on "TAALA" ja ISIN-koodi FI4000062195.

Emoyhtiöllä on hallussaan 45 000 kappaletta omia osakkeita. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti. Konsernissa on käytössä osakepohjaisia kannustinjärjestelmiä. Yhtiö ei ole laskenut liikkeelle vaihtovelkakirjalainoja tai muita kuin edellä mainittuja erityisiä oikeuksia.

Osakkeiden oikeudet ja rajoitukset

Osakkeenomistajan etuoikeus uusiin osakkeisiin osakepääomaa korotettaessa	Osakkeenomistajilla on etuoikeus uusiin osakkeisiin samassa suhteessa kuin heillä on ennestään osakkeita
Äänioikeus	Kullakin osakkeella on yksi (1) ääni.
Osinko-oikeus	Yhtäläinen kaikille

Muut valtuutukset

Hallituksella on yhtiökokouksen 8.1.2016 myöntämä valtuutus hankkia yhdessä tai useammassa erässä yhteensä 2.000.000 osaketta vapaalla omalla pääomalla. Osakkeiden osakekohtainen hankintahinta on osakkeiden hankintapäivänä Helsingin pörssin pörssilistalla muodostuva hinta tai muu markkinaehtoinen hinta. Osakkeita voidaan hankkia yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi, yrityskauppojen, investointien tai muiden yhtiön liiketoimintaan kuuluvien järjestelyjen rahoittamiseksi tai toteuttamiseksi tai käytettäväksi osana yhtiön kannustinjärjestelmää tai mitätöitäväksi, mikäli se on yhtiön ja osakkeenomistajien kannalta perusteltua. Hallitukselle annettu valtuutus sisältää oikeuden päättää siitä, hankitaanko osakkeet suunnatusti, vai osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa. Hankinta voi olla suunnattu vain, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy. Hallituksella on oikeus päättää muista osakkeiden hankkimiseen liittyvistä seikoista. Tämä valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöspäivämäärästä lukien. Tämä valtuutus kumoaa yhtiökokouksen 20.3.2015 antaman yhtiön omien osakkeiden hankkimisvaltuutuksen.

Hallituksella on yhtiökokouksen 7.4.2016 myöntämä valtuutus osakkeiden antamisesta ja yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttamisesta. Hallitus voi antaa uusia osakkeita ja luovuttaa yhtiön hallussa olevia omia osakkeita yhteensä enintään kolmemiljoonaa (3.000.000) kappaletta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten esimerkiksi osakkeiden käyttäminen vastikkeena mahdollisissa yrityskaupoissa tai muissa yhtiön liiketoimintaan kuuluvissa järjestelyissä, tai investointien rahoittamiseksi tai osana yhtiön kannustejärjestelmää. Hallitus voi päättää myös maksuttomasta osakeannista yhtiölle itselleen. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiön hallussa olevat omat osakkeet luovuttaa joko maksua vastaan tai maksutta. Suunnattu osakeanti voi olla maksuton vain, jos siihen on yhtiön kannalta ja sen kaikkien osakkeenomistajien etu huomioon ottaen erityisen painava taloudellinen syy. Hallitus päättää kaikista muista osakeanteihin ja osakkeiden luovutuksiin liittyvistä seikoista. Valtuutus on voimassa 7.4.2017 saakka.

Muutokset osakkeiden lukumäärissä 2016	A-osake	B-osake	Yhteensä
Osakkeiden lukumäärä 1.1.2016	13 637 049	14 713 571	28 350 620
Osakesarjojen yhdistäminen 28.1.2016	-	-	28 350 620
Osakkeiden lukumäärä 31.12.2016	-	-	28 350 620
Äänimäärä 31.12.2016			28 350 620

Muutokset osakkeiden lukumäärissä 2015	A-osake	B-osake	Yhteensä
Osakkeiden lukumäärä 1.1.2015	4 096 704	2 196 301	6 293 005
Maksuton osakeanti 1:3 16.2.2015	12 290 112	6 588 903	18 879 015
Yhtiön hallussa olevien osakkeiden mitätöinti 20.2.2015	-21 400		-21 400
Maksullinen osakeanti 13.3.2015		3 200 000	3 200 000
Osakkeiden muuntaminen 23.4.2015	-2 297 400	2 297 400	-
Osakkeiden muuntaminen 30.10.2015	-430 967	430 967	-
Osakkeiden lukumäärä 31.12.2015	13 637 049	14 713 571	28 350 620
Äänimäärä 31.12.2015	272 740 980	14 713 571	287 454 551

Oman pääoman rahastot

Seuraavassa on esitetty kuvaukset oman pääoman rahastoista.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Vuosina 2013 ja 2015 toteutetuilla osakeanneilla kerätyt varat merkittiin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Muuntoerot

Muuntoerot -rahastoon kirjataan ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

Käyvän arvon rahasto

Käyvän arvon rahastoon kirjataan myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos. Rahastoon merkityt erät realisoituvat tuloslaskelmaan, kun myytävissä olevasta arvopaperista luovutaan tai kirjataan arvonalennus.

Käyvän arvon rahaston muutokset 2016

1 000 euroa	Myytävässä olevat rahoitusvarat		Yhteensä
	Lainat ja saamis-todistukset	Osakkeet, osuudet ja rahastot	
Käyvän arvon rahasto 1.1.2016	-819	-3 578	-4 398
Käyvän arvon muutokset	1 251	2 636	3 887
Laskennalliset verot	-250	-527	-777
Käyvän arvon rahasto 31.12.2016	181	-1 469	-1 288

Käyvän arvon rahaston muutokset 2015

1 000 euroa	Myytävässä olevat rahoitusvarat		Yhteensä
	Lainat ja saamis-todistukset	Osakkeet, osuudet ja rahastot	
Käyvän arvon rahasto 1.1.2015	-	-	-
Käyvän arvon muutokset	-1 024	-4 473	-5 497
Laskennalliset verot	205	895	1 099
Käyvän arvon rahasto 31.12.2015	-819	-3 578	-4 398

RISKIASEMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

39. KONSERNIN RISKIEN- JA VAKAVARAISUUDEN HALLINNAN PERIAATTEET

1. Konsernin riskienhallinta

Yleistä

Konsernin arvoihin, strategiaan ja liiketoimintasuunnitelmaan perustuen Taaleri-konsernille asetetaan tavoitteet, jossa on huomioitu liiketoiminnan ja toimialan tulevaisuudennäkymät ja riskit. Konsernin arvot sekä strategiset että liiketoiminnalliset tavoitteet luovat perustan konsernin riskien ja vakavaraisuuden hallinnalle. Strategiassa, liiketoimintasuunnitelmissa ja budjetointiprosessissa on määritetty Taaleri-konsernin riskinottohalukkuus ja riskinkantokyky. Strategian, liiketoimintasuunnitelman ja vuosibudjetin lisäksi Taaleri Oyj:n hallitus hyväksyy konsernirakenteen ja liiketoimintojen organisaation, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on tukea ja edistää liiketoimintaa huolehtimalla suunnitelmallisesti riskien kartoittamisesta ja seurannasta sekä niiden toteutumisen vähentämisestä tarkoituksenmukaisella tavalla. Sisäinen valvonta on osa Taaleri-konsernin toiminnan johtamista ja riskienhallinta osa konsernin sisäistä valvontaa.

Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, arvioida, mitata, rajoittaa ja valvoa liiketoiminnoista aiheutuvia riskejä, jotka vaikuttavat konsernin strategian toteutumiseen. Riskienhallinnalla pyritään vähentämään ennakoimattomien riskien toteutumisen todennäköisyyttä, vaikutusta ja uhkaa Taaleri-konsernin maineelle sekä tukemaan strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että toiminnassa noudatetaan Taaleri Oyj:n hallituksen hyväksymiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteita. Riskien- ja vakavaraisuudenhallinnalla pyritään turvaamaan Taaleri-konsernin riskinkantokyky ja maksuvalmius sekä varmistaa toiminnan jatkuvuus.

Taaleri Oyj:n hallituksen työjärjestyksen mukaan konsernin hallitus vahvistaa konsernin yhteiset päämäärät ja tavoitteet sekä hyväksyy sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet.

Riskienhallinta perustuu systemaattiseen riskienhallintaprosessiin. Riskejä arvioidaan säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa tehtävällä riskikartoituksella, jonka avulla pyritään tunnistamaan, arvioimaan, mittaamaan ja rajoittamaan riskejä, joiden toteutuminen vaarantaisi konsernin tavoitteiden saavuttamisen ja vaikuttaisi negatiivisesti pääomien määrään. Tase- ja riskienhallinta työryhmä vastaa riskikartoitusten järjestämisestä konsernin eri yhtiöissä ja toiminnoissa. Riskejä seurataan jatkuvasti ja riskitapahtumista raportoidaan hallitukselle ja johtoryhmälle kvartaaleittain.

Koko konsernia koskevat lait ja sääntely

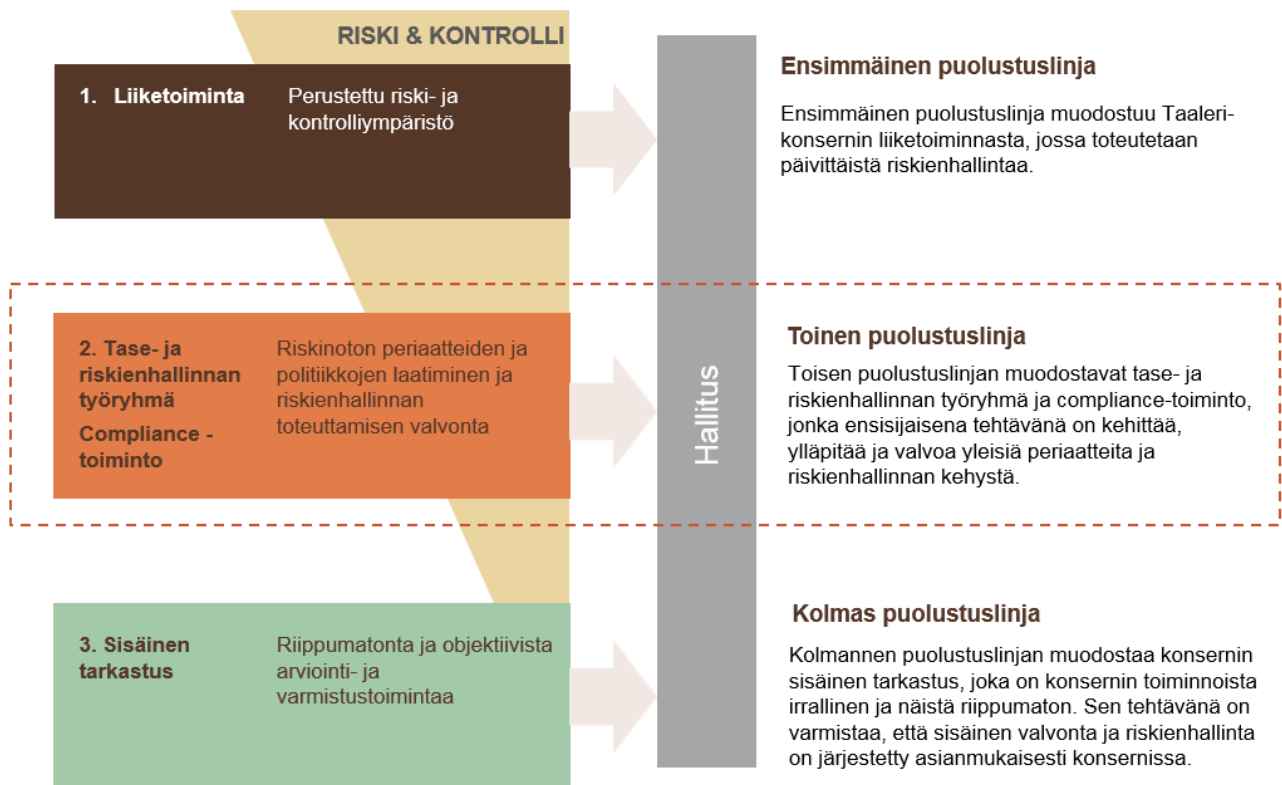
Taaleri-konsernia velvoittaa sijoituspalvelu-, vaihtoehtorahastojen hoitajista-, luottolaitos- ja vakuutusyhtiölain lisäksi laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (699/2004) eli ns. rava-laki, jonka mukaan ryhmittymän emoyrityksellä on oltava ryhmittymän tehokkaan riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto, ryhmittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät sekä riittävät järjestelyt ja suunnitelmat ryhmittymän toiminnan tervehdyttämiseksi tai ryhmittymän purkamiseksi.

Rava-ryhmittymään kuuluvat kaikki muut konserniyritykset paitsi Taaleri Energia Oy, Taaleri Veropalvelut Oy ja Kultataaleri Oy, mutta Taaleri Veropalvelut Oy ja Kultataaleri Oy lasketaan kuitenkin mukaan ryhmittymään osana Varainhoito-konsolidointiryhmää. Taaleri Varainhoito-konsolidointiryhmään kuuluu Taaleri Varainhoito Oy sekä tämän tytäryhtiöt Taaleri Rahastoyhtiö Oy ja Taaleri Portföy Yönetimi A.S. Taaleri Varainhoito-konsolidointiryhmässä huomioidaan myös Taaleri Veropalvelut Oy ja Kultataaleri Oy. Rahoitussektorin muodostavat Taaleri Varainhoito-konsolidointiryhmä, Taaleri Pääomarahastot-konserni ja Taaleri Sijoitus Oy-konserni. Ryhmittymän vakuutussektorin muodostaa Vakuutusosakeyhtiö Garantia. Rava-ryhmän rakennetta ja eri konsolidointiryhmiä on havainnollistettu alla kohdassa Vakavaraisuudenhallinta-kohdassa esitettyssä kuvassa.

2. Riskienhallinnan organisointi

Taaleri Oyj:n hallitus huolehtii konsernin hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä, johon kuuluu riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan järjestäminen ja ylläpito.

Sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvissä asioissa ylin päättävä elin on Taaleri Oyj:n hallitus, joka vastaa siitä, että konsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus hyväksyy konsernin liiketoimintastrategian, toimintasuunnitelmat ja valtuus- ja päätöksentekojärjestelmän sekä vahvistaa konsernin strategian yhteydessä liiketoiminnan tavoitteet ja linjaukset sekä budjetin. Hallitus päättää konsernin riskinottohalukkuudesta, -tasosta ja riskien- ja vakavaraisuudenhallintaperiaatteista sekä hyväksyy konsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat periaatteet (ml. riskienhallinnan organisointi) ja konsernin menettelytapoihin liittyvät periaatteet ja politiikat. Lisäksi hallitus valvoo ja seuraa riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan toteuttamista konsernissa. Hallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen, konsernin jatkuvuussuunnitelman ja konsernin elvytysuunnitelman ja tarvittaessa niiden päivitykset sekä seuraa säännöllisesti liiketoiminnan, riskinkantokyvyn ja riskitilanteen kehitystä ja ohjeiden noudattamista osana yhtiön taloudellisen tilanteen seurantaa ja riskiraporttien kautta.

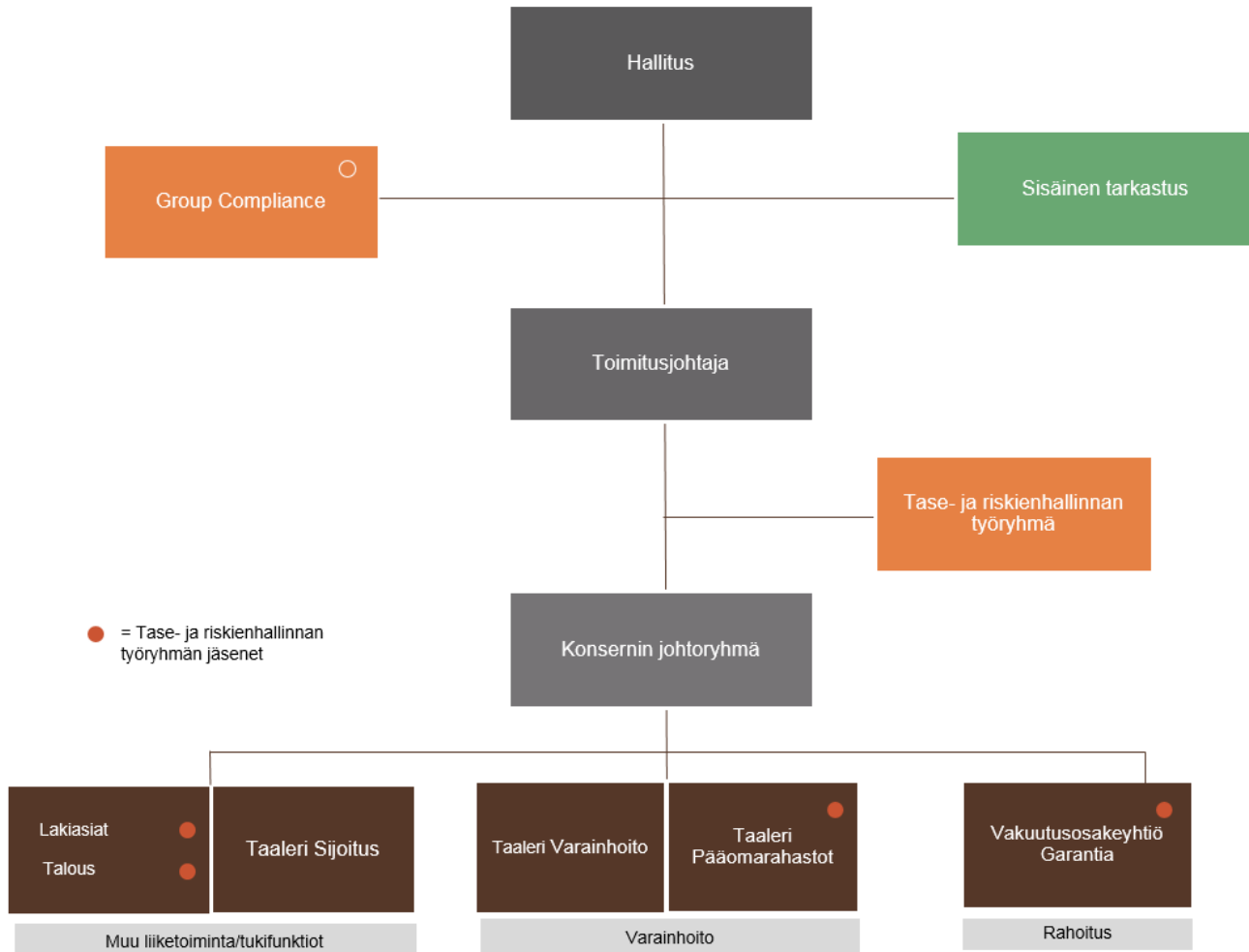

Taaleri-konsernin johtoryhmä puolestaan vastaa riskienhallinnan operatiivisesta johtamisesta hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvissä asioissa konsernin johtoryhmä edistää riskienhallinnan kulttuurin muodostumista konsernissa, jossa konsernin henkilöstön ammattitaito on keskeisessä asemassa.

Konsernin riskienhallinnasta vastaa konsernin toimitusjohtajan nimeämä tase- ja riskienhallintatyöryhmä. Työryhmä vastaa konsernin riskienhallinnan toimivuudesta ja tehokkuudesta ja raportoi säännöllisesti johtoryhmälle, hallituksen tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle. Tase- ja riskienhallintatyöryhmän tehtävänä on mm. ylläpitää, kehittää ja valmisteilla konsernin riskienhallinnan periaatteita hallituksen vahvistettaviksi, tukea konsernin tytäryhtiöitä tytäryhtiökohtaisten riskienhallinnan periaatteiden laadinnassa, huolehtia että konsernin olennaiset riskit tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan konsernissa. Työryhmän tehtävänä on myös valvoa, että konsernin riskit pysyvät vahvistetuissa rajoissa ja varmistaa, että riskien mittaamismenetelmät ja riskejä kontrolloivat menetelmät ovat asianmukaiset ja luotettavat.

Compliance-toiminnon tehtävänä on valvoa Taalerin toiminnan järjestämistä siten, että Taaleri-konsernin toiminta on lakien ja muun sääntelyn (kuten viranomaisten ohjeiden) vaatimusten mukaista. Compliance-toiminnosta vastaa group compliance officer. Compliance-toiminnon tehtävänä on mm. avustaa Taaleri-konsernin yhtiöitä, johtoryhmää ja muita tarvittavia tahoja sääntelyn noudattamisessa ja siihen liittyvässä compliance-riskien hallinnassa, valvoa ja säännöllisesti arvioida säännösten noudattamista.

Sisäinen tarkastus on Taaleri-konsernin yhtiöiden operatiivisista toiminnoista riippumaton varmennustoiminto, joka toimii hallituksen ohjauksessa ja valvonnassa ja hallinnollisesti konsernin toimitusjohtajan alaisuudessa. Sisäinen tarkastus on riippumaton ja objektiivista arviointi- ja varmistustoimintaa, jonka tehtävänä on tarkastaa sisäisen valvonnan riittävyttä, toimivuutta ja tehokkuutta. Sisäinen tarkastus tukee konsernin ylintä ja operatiivista johtoa (hallitus, toimitusjohtaja, esimiehet) toiminnan ohjauksessa ja valvonnassa. Taaleri-konserni on ulkoistanut konsernin sisäisen tarkastuksen käytännön toteuttamisen ulkopuoliselle palveluntoimittajalle. Sisäisen tarkastuksen työtä ohjaa alan kansainvälinen ammatillinen ohjeistus, johon sisältyvät muun muassa eettiset säännöt, ammattistandardit ja käytännön ohjeet.

Taaleri-konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinta on kiinteä osa konsernin johtamista, päätöksentekoa ja toiminnan suunnittelua. Vakavaraisuuden hallinta perustuu ennakoivaan lähestymistapaan, joka käsittää toimintaympäristön vaikutukset huomioon ottavaan konsernin strategiaan, siihen perustuvat vuosisuunnitelmat, pääomasuunnitelmat ja riskistrategiat.

Konsernin strategisen suunnittelun prosessi (strategiaprosessi) kattaa strategisten tavoitteiden asettamisen, kehityshankkeiden määrittämisen ja alustavat taloudelliset ennusteet seuraaville vuosille. Strategiaprosessin yhteydessä tehdään myös riskien- ja vakavaraisuuden hallintaa koskevat linjaukset riskinottohalukkuudesta suhteutettuna konsernin riskinkantokykyyn ja odotettuihin tuottoihin, vakavaraisuutta ja riskirajoja koskevista tavoitteista (ml. pääomatavoitteet) ja riskienhallinnan kehittämisen painopisteistä.

Konsernin strategiaprosessin tulemina syntyvä vuosisuunnitelma sisältää taloudelliset analyysit mukaan lukien suunniteltujen toimenpiteiden vaikutukset vakavaraisuuteen ja riskiperusteiseen pääomatarpeeseen sekä pääomasuunnitelmaan.

Strategiasuunnitteluun osallistuu konsernin toimitusjohtajan lisäksi konsernin johtoryhmä. Konsernin hallitus hyväksyy toimitusjohtajan esittelemän konsernin strategian ja vuosisuunnitelman mukaan lukien pääomasuunnitelman.

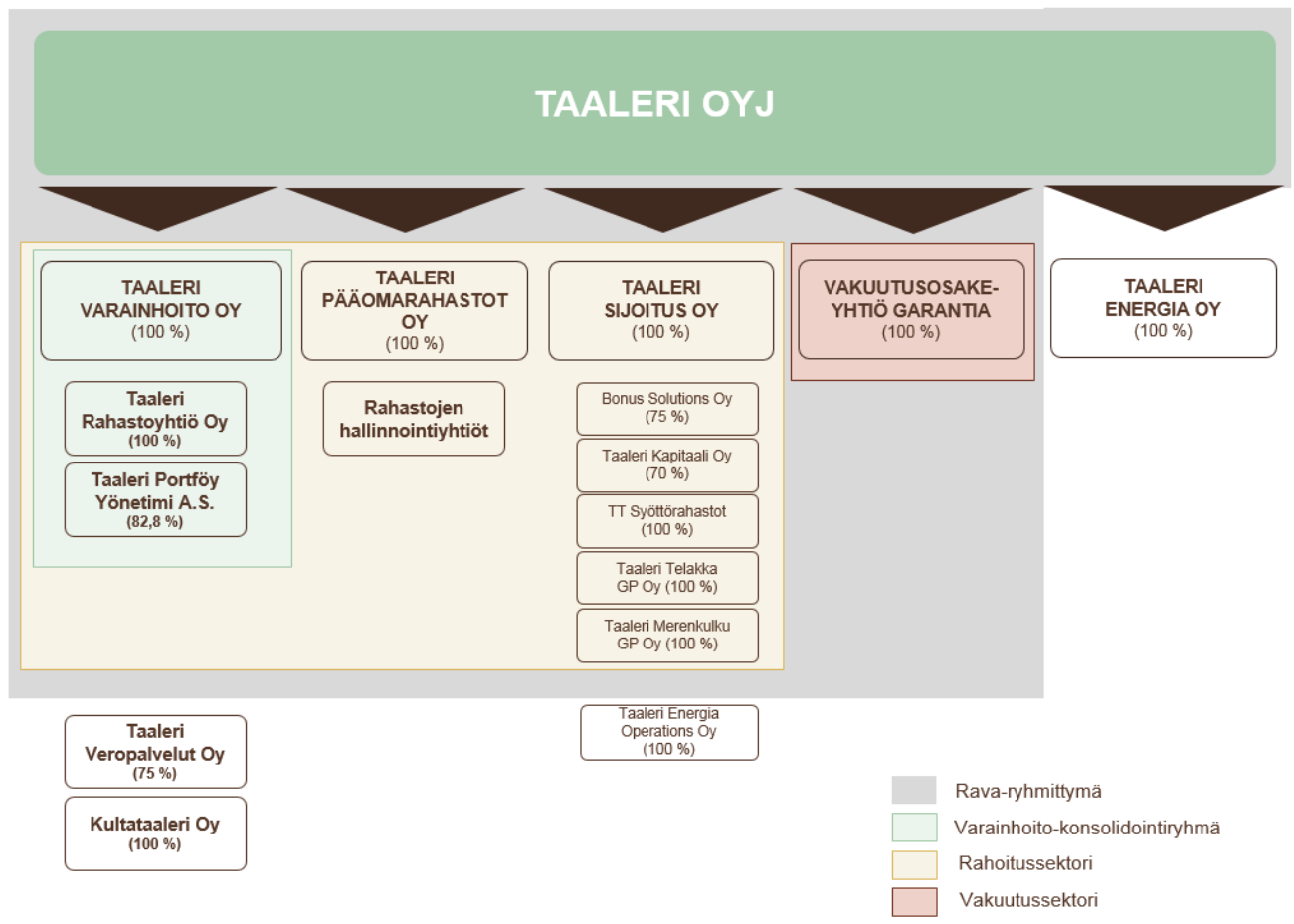
Jatkuvuussuunnitelma

Liiketoiminnan jatkuvuussuunnittelu on kokonaisvaltainen prosessi, jolla tunnistetaan konsernia uhkaavia tekijöitä ja niiden seurauksia, sekä luodaan perusta toipumiskyvylle ja tehokkaille vastatoimenpiteille sen sidosryhmien, maineen, brändin ja lisäarvoa tuottavien toimintojen turvaamiseksi. Taaleri-konsernin jatkuvuussuunnitelman tavoitteena on varautua ennalta mahdollisiin häiriötilanteisiin sekä varmistaa konsernin jatkuvuus ja toimintavarmuus. Jatkuvuussuunnittelun avulla varaudutaan liiketoiminnan keskeytyksiin siten, että toimintaa pystytään jatkamaan ja rajoittamaan tappioita erilaisissa liiketoimintaa kohtaavissa häiriötilanteissa.

Jatkuvuussuunnittelun laatimisesta, organisoinnista ja päivittämisestä vastaa Taaleri-konsernin tase- ja riskienhallinnan työryhmä. Jatkuvuussuunnitelman hyväksyy konsernin hallitus. Jatkuvuussuunnitelmassa käydään läpi uhka- ja haavoittuvuusanalyysiin perustuen toimintamallit eri tilanteisiin eri liiketoimintaprosessien osalta sekä analysoidaan prosesseja ja häiriötilanteita. Jatkuvuussuunnitelma ohjaa toimintaa erilaisissa häiriötilanteissa ja se ottaa huomioon myös ulkoisten yhteistyökumppanien häiriötilanteet. Jatkuvuussuunnittelun ja jatkuvuussuunnitelman tilanteesta raportoidaan hallitukselle vuosittain.

3. Vakavaraisuudenhallinta

Taaleri-konsernin vakavaraisuudenlaskennan ryhmät

Riskinkantokyky ja riskiottohalukkuus

Taaleri-konsernin riskinkantokyky muodostuu optimaalisesta pääomarakenteesta, liiketoimintojen kannattavuudesta ja laadullisista tekijöistä, joihin kuuluvat muun muassa luotettava hallinto, sisäinen valvonta ja ennakoiva riskien- sekä vakavaraisuuden hallinta. Tehokkaalla riskienhallinnalla Taaleri-konserni pyrkii varmistamaan konsernin ja sen yhtiöiden toiminnan jatkuvuuden ja tavoitteiden toteuttamiseksi vaadittavan riskinkantokyvyn säilymisen pitkällä aikavälillä.

Taaleri-konsernin suhtautuminen riskinottoon perustuu harkittuun riski/tuotto-ajatteluun. Konserni ei saa toiminnassaan ottaa sellaista riskiä, mikä vaarantaa konsernin omien varojen vakavaraisuussuhdeluvulle asetetun tavoitetason (150 % kertaa omien varojen laskennallinen lakimääräinen minimitaso versus 110 % asetetulle sisäiselle minimitasolle). Taaleri Oyj:n hallitus on määritellyt erikseen ryhmittymälle sisäiset rajat kiinteistö-, osake-, maa-, valuuttakurssi-, korko- ja toimialariskeille.

Pääomanhallinta

Taaleri-konsernin pääomanhallinnan tavoitteena on säilyttää tehokas pääomarakenne, joka mahdollistaa normaalien taloudellisten velvoitteiden hoidon ja varmistaa edellytykset liiketoiminnan harjoittamiselle poikkeuksellisissakin olosuhteissa. Taserakenteen kautta seurataan säännöllisesti konsernin pääomarakennetta, eli sitä, miten konsernin rahoitus on järjestetty ja miten se jakaantuu vieraaseen ja omaan pääomaan. Konsernin strategisena tavoitteena on vähintään 30 %:n omavaraisuus, minkä lisäksi seurataan konsernin nettovelkaantuneisuuden kehitystä ja oman pääoman tuottoa.

Taaleri Oyj on vahvistanut konsernin omaa pääomaa järjestämällä kaksi osakeantia vuosina 2013 ja 2015, joilla on kerätty yhteensä 37,5 miljoonaa euroa konserniin lisää omaa pääomaa vahvistamaan taserakennetta. Vuonna 2014 järjestettiin 30 miljoonan euron joukkovelkakirjalainaohjelma, jonka alla laskettiin 2014 yhteensä 30 miljoonan euron joukkovelkakirjalainat ja vuonna 2016 70 miljoonan euron joukkovelkakirjalainaohjelma, minkä alla laskettiin vuoden 2016 lopussa 35 miljoonan euron joukkovelkakirjalainat. Joukkovelkakirjalainoista eräännyttyä 10 miljoonaa euroa vuonna 2017, 20 miljoonaa euroa vuonna 2019 ja 35 miljoonaa euroa vuonna 2021. Joukkovelkakirjalainan keskeiset kovenanttiehdot ovat 30 prosentin modifioitu omavaraisuus ja 15 prosentin vakuudenantorajoite emoyhtiön ja juridisten tytäryhtiöiden osalta.

Pääomasuunnitelma

Pääomasuunnitelma sisältää tavoitteet konsernin pääomatasolle. Pääomasuunnitelmassa ja riskiperusteisessa pääomalaskelmassa konsernin pääomien riittävyttä ja vakavaraisuutta arvioidaan suhteessa liiketoimintasuunnitelmaan ja toiminnan riskiprofiiliin. Konsernin hallitus päättää tarvittavista toimenpiteistä pääomien riittävyden parantamiseksi. Vakavaraisuuden hallinnan ja pääomatarpeen näkökohdat ovat osa strategiaprosessia ja ne huomioidaan toimenpiteiden toteutuksesta päätettäessä.

Taaleri-konsernissa omien varojen riittävyttä seurataan säännöllisesti tuloksen seurannan yhteydessä suoritettavalla vakavaraisuuslaskennalla. Taaleri-konsernin hallitus asettaa tavoite- ja toimenpidetason vakavaraisuussuhdeluvulle, joka kuvaa konsernin omien varojen suhdetta riskipainotettujen saamisten kokonaismäärään. Omien varojen laskiessa mahdollisesti alle toimenpidetason ryhdytään välittömästi toimenpiteisiin. Taaleri-konsernin hallitus on asettanut konsernin omien varojen vakavaraisuussuhdeluvulle tavoitetasoksi 150 % kertaa omien varojen laskennallinen lakimääräinen minimitaso ja sisäiseksi minimitasoksi 110 % kertaa omien varojen laskennallinen lakimääräinen minimitaso. Vakavaraisuussuhdeluvun seuranta kattaa vakavaraisuuden toteumat sekä vakavaraisuuden hallintaprosessin eri vaiheet mukaan lukien eri skenaariot ja stressitestit. Stressitestin antamat tulokset huomioidaan ennakoivassa pääomasuunnittelussa.

Taaleri-konsernin pääomasuunnitelmassa on kuvattu vakavaraisuuden tavoite-, toimenpide- ja minimivaatimustasosta raja-arvoineen sekä konserni- ja yhtiötasoiset toimenpiteet kunkin tason osalta. Taulukossa on myös määritelty kullekin vakavaraisuustasolle toteutus- ja valvontavastuulliset.

Taaleri-konsernin pääomasuunnitelma päivitetään vähintään kerran vuodessa vuosisuunnittelun yhteydessä. Pääomasuunnitelma päivitetään myös, jos riskitilanteen, riskinkantokyvyn tai kannattavuuden kehitysnäkymät muuttuvat olennaisesti suunnitellusta.

Finanssivalvonta vahvisti lokakuussa 2015, että Taalerista on muodostunut rahoitus- ja vakuutusryhmittymä. Konsolidoitu vakavaraisuusvaatimus koko ryhmästä laaditaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (ns. Ravalaki) mukaisesti ja Rava-tasosta tehdään samoilla oletuksilla skenaariot niin rahoitus- kuin vakuutussektorille. Fivan myöntämän poikkeusluvan myötä 31.12.2016 saakka Taaleri-konserniin muodostui uusi Taaleri Varainhoito-konsolidointiryhmä, johon ei lueta emoyhtiö Taaleri Oyj:tä. Poikkeusluvan ehtojen mukaisesti Taaleri-konsernin tulee toimittaa Fivalle FINREP- ja COREP-raportit ilman poikkeusluvan mukaista soveltamista neljännesvuosittain.

Finanssivalvonta on 29.11.2016 myöntänyt Taaleri Oyj:lle luvan 1.1.2017 alkaen olla vähentämättä Garantiaan liittyvät omistuksensa sijoituspalveluyrityksen konsolidoidusta ydinpääomasta. Vähentämisen sijaan vakuutusyhtiösijoitukset tulee riskipainottaa CRR 49 artiklan 4. kohdan mukaisesti. Poikkeuslupa on voimassa 1.1.2017 alkaen 31.12.2018 saakka olettaen, että Yhtiö jatkuvasti täyttää poikkeusluvan edellytykset. Vähentämättä jättäminen koskee Garantian kirjanpidollista hankintamenoa 60 milj. euroa. Vakuutusyhtiösijoituksen kerryttämä tulosvaikutus ei myöskään sisällä sijoituspalveluyrityksen konsolidoituun ydinpääomaan. Käytettäessä vakuutusyhtiösijoituksen käsittelyssä poikkeusluvan sallimaa menetelmää, käsitellään vakuutusyhtiösijoitus riskipainotettuna eränä sijoituspalveluyrityksen konsolidoidussa vakavaraisuuslaskennassa. Sijoituspalveluyrityksen konsolidoitu ydinpääoma olisi negatiivinen 1.1.2017, mikäli poikkeuslupaa ei sovellettaisi, vaan vakuutusyhtiösijoitus vähennettäisiin ydinpääomasta. Yhtiö täyttää poikkeusluvan edellytykset 1.1.2017 tilanteessa ja katsoo, ettei se tarvitse uutta poikkeuslupaa tämän poikkeusluvan jälkeen.

Sopeuttamistoimet ja pääomanlähteet

Taaleri-konserni käyttää sopeuttamistoimia ja pääomanlähteitä tilanteessa, jossa konsernin vakavaraisuussuhdeluku alittaa toimenpidetason joko säännöllisen vakavaraisuusseurannan yhteydessä tai suoritettavan stressiskenaarion tulemana. Taalerilla on käytössään vararahoituslähteitä, mahdollisuus kustannusten karsimiseen ja voitonjaon rajoittamiseen.

Elvytysuunnitelma

Tase- ja riskienhallinta työryhmän vastuulla on laatia ja päivittää konsernin elvytysuunnitelma, joka kattaa koko konsernitason sekä kaikki konserniin kuuluvat yritykset. Elvytysuunnitelmassa esitetään tarvittavat Taaleri Oyj:hin ja konserniin kuuluviin yksittäisiin yrityksiin kohdistettavat toimenpiteet toiminnan jatkumisen turvaamiseksi tilanteessa, jossa konsernin tai siihen kuuluvan yrityksen taloudellinen asema on merkittävästi heikentynyt. Lisäksi elvytysuunnitelmassa määritellään selkeät raja-arvot ja laadulliset arviointiperusteet, joiden avulla voidaan tunnistaa sellaiset tilanteet, joissa suunnitelma on pantava täytäntöön koko konsernin tai siihen kuuluvan yrityksen toiminnan jatkumisen turvaamiseksi. Elvytysuunnitelmassa otetaan huomioon tilanne, jossa Finanssivalvonta ei myöntäisi tällä hetkellä voimassa olevaa poikkeuslupaa olla pitämättä Taaleri Oyj:tä konsolidointiryhmän emoyrityksenä. Konsernin hallitus hyväksyy elvytysuunnitelman.

4. Varainhoitosegmentin, eli Rahoitussektorin keskeiset riskit ja niiden hallinta

Strateginen riski

Strateginen riski on riski siitä, että yhtiön pitkän tähtäimen strategiset liiketoiminnalliset linjaukset osoittautuvat epäedullisiksi ja vaarantavat näin yhtiön pitkän tähtäimen tavoitteiden saavuttamisen, kannattavuuden tai toiminnan jatkuvuuden.

Strategisten riskien hallinnalla pyritään vähentämään ennakoimattomien tappioiden todennäköisyyttä, vaikutusta ja uhkaa konsernin maineelle. Strategisten riskien hallinta perustuu konsernin vahvistamiin yleisiin toimintatapoihin ja ohjeisiin sekä toiminnan riittävään resursointiin. Strategisista riskeistä aiheutuvia tappioita pyritään lisäksi vähentämään seuraamalla aktiivisesti lainsäädännön ja sääntelyn muutoksia sekä ylläpitämällä riittävää reagointivalmiutta talouden, suhdanteiden sekä toimintaympäristön muutoksiin. Reagoimalla aktiivisesti mahdollisesti toteutumassa oleviin riskeihin pyritään pienentämään riskien toteutumisen todennäköisyyttä, vaikutusta ja yhtiön haavoittuvuutta riskin toteutuessa.

Keskeisimpiä strategisia riskejä konsernissa ovat liiketoimintasuunnitelman väärät painotukset sekä kansainvälistymisen riskit. Lisäksi strategiariskiä on arvioitu analysoimalla tuloksen, taseen ja vakavaraisuuden kehittymistä erilaisissa skenaarioissa, joita ovat strategian ja toimintasuunnitelman mukainen ajatellun kasvun skenaario, worst case -skenaario sekä erittäin vahvan kasvun skenaario.

Luottoriski

Luottoriskillä tarkoitetaan yleisesti riskiä siitä, että lainanottaja tai finanssialan yrityksen muu sopimusvastapuoli ei pysty vastaamaan veloitteestaan finanssialan yritystä kohtaan tai että vakuuden arvo ei riitä vastuun kattamiseen. Luottoriskit voidaan jakaa Taaleri-konsernissa luottokelpoisuus- ja vakuusriskiin.

Luottokelpoisuusriskillä tarkoitetaan, että vastapuoli ei kykene tai ole halukas täyttämään sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Vakuusriskillä tarkoitetaan, ettei mahdollisesti asetettu vakuus ole riittävä kattamaan saamista. Luottoriskiä syntyy myös muista saamisista kuten asiakkaiden palkkiosaamisista, likvidien varojen talletuksista ja sijoituksista sekä taseen ulkopuolisista saamisista, kuten myönnytyistä takauksista.

Taaleri-konsernin yhtiöiden sopimusvastapuolia ovat konsernin velalliset, konserniyhtiöiden palveluita ostaneet asiakkaat, yhteistyökumppanit sekä luottolaitokset, joihin Taaleri-konsernin yhtiöiden varat on talletettu.

Rahoitussektorin luottoriskiä syntyy pääasiassa emoyhtiö Taaleri Oyj:n ja Taaleri Sijoitus Oy:n tekemistä sijoituksista, myönnytyistä lainoista ja pankkisaamisista. Taaleri Varainhoito-segmentti ei harjoita luotonantoa, joten liiketoiminnan luottoriski muodostuu pääasiassa vastapuoliriskistä. Taaleri Varainhoito-segmentin yhtiöt voivat sijoittaa omia varojaan vain korkean luottoluokituksen omaavaan rahoituslaitokseen. Niiden tahojen toimintaa ja tilannetta, joiden osalta Taaleri Varainhoito-liiketoiminnalla on luotto- tai vastapuoliriskiä tarkkaillaan jatkuvasti ja muutoksista raportoidaan johtoryhmälle ja hallitukselle. Sekä luottoriskiä että vastapuoliriskiä pyritään aina hajauttamaan useammalle vastapuolelle, riippuen markkinoista ja kyseisestä tilanteesta.

Luottoriskien osalta Taaleri-konserni laskee vähimmäisvakavaraisuusvaatimuksensa standardimenetelmää käyttäen. Vakavaraisuuslaskennassa lainasaamisten, muiden saamisten, osakkeiden ja osuuksien luottoriskin standardimallilla lasketut riskipainotetut erät olivat yhteensä 53,2 miljoonaa euroa. Näihin saamisiin liittyvän luottoriskin riskiperusteisen pääomatarpeen oletetaan olevan samansuuruinen kuin vakavaraisuusvaatimus, eli 4,3 miljoonaa euroa.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriski on jälleenrahoituksen saatavuuteen liittyvä riski, joka syntyy, kun saamisten ja velkojen maturiteetit poikkeavat toisistaan. Likviditeettiriskiä syntyy myös, jos saatavat ja velat ovat liiaksi keskittyneet yksittäisille vastapuolille. Konsernin maksuvalmiutta seurataan päivittäin ja konsernilla on käytössä pankkitililimiitit. Hyvää maksuvalmiutta ylläpidetään sijoittamalla Taaleri-konsernin ylimääräinen likviditeettipuskuri matalan riskin kohteisiin (parempi luottoluokitus kuin A+), jotka ovat nopeasti muunnettavissa käteisvaroiksi.

Taaleri-konsernin kassavirta muodostuu selkeästi ennustettavissa olevista, rahastoista ja pääomarahastoista saatavista, hallinnointipalkkiotuotoista, korkotuotoista myönnettyistä lainoista sekä suhteellisen ennustettavissa olevista tuottosidonnaisista palkkioista. Pääomarahastojen maksamat hallinnointipalkkiot perustuvat pitkäaikaisiin sopimuksiin ja hallinnointipalkkiotuotot olemassa olevista pääomarahastoista ovat suhteellisen luotettavasti ennustettavissa seuraavan 12 kuukauden ajalle. Varainhoidon hallinnoimien sijoitusrahastojen hallinnointipalkkiot ja sijoitusrahastoissa olevien varojen määrä ovat alttiita sekä markkina-arvojen muutoksille että asiakkaiden merkinnöille ja lunastuksille.

Konsernin likviditeettiriskiä sisältävien toimintojen asiakaskunta on hyvin hajautunut ja keskittyneisyyttä seurataan säännöllisesti. Lisäksi konsernin tulovirtaa tasoittaa pääomarahastoliiketoiminnan pitkä ja tasainen tulovirta voimassa olevista hankkeista. Toiminnan keskittyneisyyttä pyritään vähentämään asiakaskuntaa laajentamalla.

Taaleri Oyj:n rahoitusjohtaja vastaa likviditeetin seurannasta ja Taaleri-konsernin talousjohtaja taloudellisen tilanteen ja taseen jatkuvasta seurannasta. Varainhoidon Controller seuraa Varainhoito-segmentin taloudellista tilannetta kuukausittain ja raportoi tilanteesta Varainhoidon johtoryhmälle sekä Varainhoidon toimitusjohtajille. Lisäksi Taaleri-konsernin taloushallinto valvoo tuloslaskelman ja taseen eriä analyttisellä tarkastelulla.

Markkinariski

Markkinariskillä tarkoitetaan markkinahintojen vaihteluista aiheutuvaa vaikutusta rahoitusvarojen ja -velkojen markkina-arvoon. Markkinariskin eri lajeja ovat korko-, valuutta-, osake-, kiinteistö ja hyödykeriski.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten vaikutusta konsernin rahoitustaseen ja rahoitustaseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon tai korkokatteeseen ja tätä kautta vakavaraisuuteen. Valuutariskillä tarkoitetaan valuuttakurssien muutosten vaikutusta. Osakeriskillä tarkoitetaan osakehintojen muutosten vaikutusta.

Rahoitussektorin markkinariskit koostuvat pääasiassa Taaleri Sijoitus Oy:n tekemistä sijoituksista, joille varataan Pilari II:n alla markkinariskistä pääomaa. Varainhoito-segmentin markkinariski koostuu pääasiassa valuutta- ja osakeriskeistä sen Turkin tytäryhtiön toiminnoista. Taaleri Varainhoito Oy:n liiketoiminnassa markkinariskiä syntyy lähinnä asiakaskaupankäynnin selvitysriskinä. Taaleri Varainhoito Oy ei ota kaupankäyntitarkoituksessa omaan lukuunsa positioita rahoitusinstrumenteissa tai hyödykkeissä eikä sillä ole kaupankäyntivarastoa tai muuta ulkoista velkaa lukuun ottamatta luotollista tiliä kaupankäynnin selvitykseen.

Varainhoidon likviditeetipuskuri on alttiina markkinariskeille, sillä se on sijoitettuna lyhytaikaisiin korkoinstrumentteihin ja pankkitileille. Asiakaskaupankäynnin osalta yhtiö altistuu selvitysriskille, joka voidaan jakaa edelleen likviditeettiriskiin ja vastapuoliriskiin. Arvopaperikauppojen selvitysriskin tilannetta tarkkaillaan jatkuvasti. Selvitysriskin hallitsemiseksi Taaleri Varainhoito Oy:llä on käytössään sekä Taaleri-konsernin kassavarat että selvitystilanteita varten luottolaitosten myöntämät selvityslimit.

Operatiivinen riski

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan tappion vaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Myös maine-, oikeudelliset-, compliance- ja tietoturvariskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Operatiivisille riskeille on tyypillistä, että riskin aiheuttama tappio ei ole kaikissa tapauksissa mitattavissa. Operatiivinen riski voi myös toteutua viiveellä ja ilmetä välillisesti esimerkiksi maineen ja arvostuksen heikkenemisenä. Taaleri-konsernissa operatiivisia riskejä hallitaan ensisijaisesti kehittämällä sisäisiä prosesseja sekä huolehtimalla hyvästä ohjeistuksesta ja henkilöstön riittävästä koulutuksesta. Operatiivisten riskien vuosittaisessa itsearvioinnissa Taaleri-konsernin henkilöstö tunnistaa ja arvioi toiminnan keskeiset operatiiviset riskit. Itsearvioinnin perusteella keskeisimpiä operatiivisen riskin lähteitä Taaleri-konsernissa ovat legal- ja compliance, henkilöstö sekä prosessit.

Väärinkäytösten aiheuttamia riskejä pyritään hallitsemaan sisäisillä toimintaohjeilla sekä järjestämällä henkilökohtaiset toimenkuvat siten, ettei ns. vaarallisia työyhdistelmiä pääse syntymään. Eri prosesseihin määritetyt kontrollipisteet ovat myös keskeisessä asemassa väärinkäytösten ja virheiden ehkäisyssä. Oikeudelliset riskit voivat liittyä sopimuksiin eri yhteistyö- ja sopimuskumppaneiden kanssa. Nämä riskit pyritään kartoittamaan sopimusten yksityiskohtaisella läpikäynnillä, jossa tarvittaessa käytetään ulkopuolista asiantuntijaa. Yksiköt vastaavat oman alueensa operatiivisten riskien hallinnasta.

Operatiivisista riskeistä aiheutuvia tappioita pyritään vähentämään konsernissa pienentämällä riskien toteutumisen todennäköisyyttä ja vaikutusta sekä pienentämällä yhtiön haavoittuvuutta riskin toteutuessa. Taaleri-konsernin yhtiöt tekevät välittömästi ilmoituksen konsernin tase- ja riskienhallinta työryhmälle, mikäli yhtiön asiakkaille tarjotuissa palveluissa tai tietojärjestelmissä esiintyy merkittäviä häiriöitä tai virheitä. Ilmoitus tehdään myös välittömästi, mikäli havaitaan häiriöitä tai virheitä, mitkä haittaavat tai vaarantavat yhtiöryhmän yhtiöiden kykyä jatkaa liiketoimintaa tai vastata velvoitteistaan. Tase- ja riskienhallinta työryhmä tekee havainnosta välittömästi ilmoituksen Finanssivalvonnalle sekä konsernin toimitusjohtajalle.

Taaleri-konserni laskee operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksensa perusmenetelmän mukaisesti. Perusmenetelmän mukaan laskettu operatiivisen riskin osuus oli vuonna 2016 58,1 miljoonaa euroa, josta omien varojen vaatimus 4,6 miljoonaa euroa. Käytännössä tämä summa on huomattavasti suurempi kuin toteutuneet operatiivisen riskin tappiot.

Taaleri-konsernin hallituksen hyväksymässä operatiivisen riskin hallinnan periaatteissa on kuvattu tarkemmalla tasolla operatiivisen riskin hallinnan organisointi ja operatiivisen riskin arviointiin, seurantaan ja raportointiin konsernin hallitukselle sekä Finanssivalvonnalle liittyvät menetelmät.

Varainhoito-konsolidointiryhmän vakavaraisuus

Taaleri Varainhoito-konsolidointiryhmään luetaan Taaleri Oyj:n tytäryhtiö Taaleri Varainhoito Oy ja sen tytäryhtiöt, mutta ei Taaleri Oyj:tä. Tämä konsolidointiryhmä ei siten kuvaa rahoitussektorin vakavaraisuutta kokonaisuudessaan. Taaleri Varainhoito-konsolidointiryhmän vakavaraisuus oli 31.12.2016 3,6 (2,1) milj. euroa ja vakavaraisuussuhdeluku 14,9 (12,7) prosenttia. Konsolidointiryhmän omat varat sisältäen tilikauden tuloksen olivat 7,6 (5,7) milj. euroa, omien varojen vähimmäisvaatimuksen ollessa 4,1 (3,6) milj. euroa. Riskipainotetut erät olivat kokonaisuudessaan 51,7 (44,6) milj. euroa, jakautuen luottoriskiiin 8,4 (6,2) milj. euroa ja operatiiviseen riskiin 43,3 (38,3) milj. euroa.

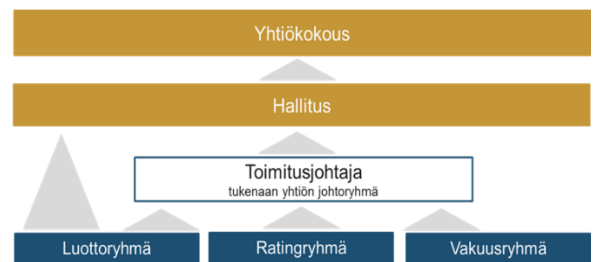
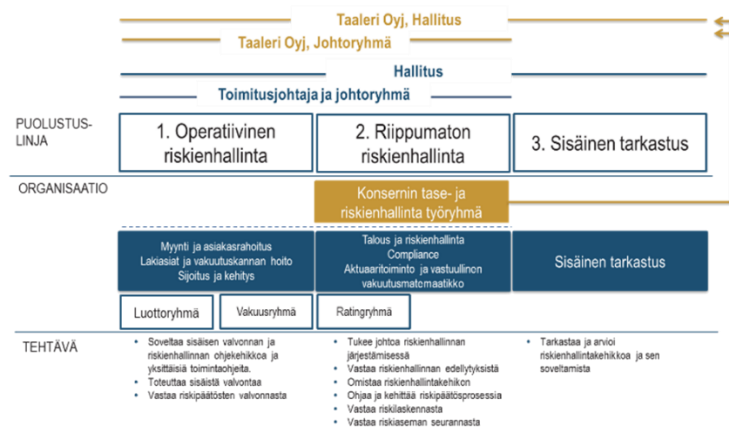
5. Rahoitussegmentin, eli Vakuutussektorin keskeiset riskit ja niiden hallinta

Garantian arvot, hyvän liiketavan periaatteet, strategia ja liiketoiminnan tavoitteet muodostavat yhtiön riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan perustan. Riskienhallinnan tarkoituksena on tukea yhtiön tavoitteiden saavuttamista tunnistamalla yhtiöön vaikuttavat uhat ja mahdollisuudet ja pitää ne riskinottohalukkuuden- ja kyvykkyyden rajoissa. Luotettavasti järjestetty sisäinen valvonta varmistaa, että yhtiön liiketoimintastrategiaa, asetettuja tavoitteita sekä riskien ja vakavaraisuudenhallintaan liittyviä periaatteita ja toimintatapoja noudatetaan.

Garantiassa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisenä tavoitteena on turvata yhtiön riskinkantokyky ja varmistaa siten toiminnan jatkuvuus. Riskienhallinta kattaa yhtiöön kohdistuvien yksittäisten riskien ja riskien yhteisvaikutuksen tunnistamisen, mittaamisen, seurannan, hallinnan ja raportoinnin. Riskien ja vakavaraisuuden hallinta on lisäksi kytketty kiinteäksi osaksi Garantian liiketoiminnan prosesseja ja toiminnan suunnittelua ja seuranta.

Riskienhallinnan organisointi, vastuut ja valvonta

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on organisoitu Garantissa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kolmen puolustuslinjan periaatteen mukaisesti. Tämän periaatteen mukaisesti tehtävät eriytetään (1) yksiköihin, jotka toiminnissaan ottavat liiketoimintariskiä, eli käsittelevät vakuutuksia, tekevät yhtiötä sitovia päätöksiä ja toimivat asiakasrajapinnassa (Operatiivinen riskienhallinta), (2) yksiköihin, jotka vastaavat riskien valvonnasta, toteuttavat riippumatonta riskien arviointia sekä valvovat yhtiön ohjeistusten, lakien ja säädösten noudattamista (Riippumaton riskienhallinta), ja (3) riippumattomaan sisäisen tarkastuksen toimintoon (Sisäinen tarkastus). Ulkoista valvontaa toteuttavat tilintarkastajat ja valvovat viranomaiset.

Kuva 1: Garantian riskienhallinnan organisointi

Kuva 2: Päätöksentekoaikajärjestelmä ja raportointisuhteet

Taaleri-konsernin tase- ja riskienhallintatyöryhmä vastaa konsernin riskienhallinnan toimivuudesta ja tehokkuudesta. Konsernin liiketoiminnasta riippumaton tase ja riskienhallintatyöryhmä tukee ja ohjaa Garantian sisäistä valvontaa sekä riskien- ja vakavaraisuudenhallintaa varmistaakseen konsernitason periaatteiden ja ohjeistusten soveltamisen myös Garantiassa. Työryhmä raportoi Taaleri-konsernin johtoryhmälle ja Taaleri Oyj:n hallitukselle.

Garantian hallitus on ylin päätöksentekoaikajärjestelmä Garantian sisäiseen valvontaan sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallintaan liittyvissä asioissa. Hallitus vahvistaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat periaatteet ja politiikat (ml. riskinoton rajoitteet) sekä organisoiminnin ja seuraa ja valvoo näiden toimivuutta ja riski- ja vakavaraisuusaseman kehitystä. Garantian toimitusjohtaja, tukenaan johtoryhmä, vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön järjestämisestä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaperiaatteiden mukaisesti.

Garantian hallitus on asettanut Luottoryhmän, Vakuusryhmän ja Ratingryhmän, jotka päättävät hallituksen vahvistaman päätöksentekojärjestelmän mukaisesti vastuulleen kuuluvista asioista. Luottoryhmän tehtävänä on takausvakuutus päätösten, korvauspäätösten ja sijoituspäätösten teko. Vakuusryhmän tehtävänä on vakuuksien arviointi ja vakuusarviointiprosessin laadun ja tehokkuuden varmistaminen. Liiketoiminnasta riippumattoman ratingryhmän tehtävänä on luottoluokitusten ("rating") vahvistaminen sekä ratingprosessin laadun ja tehokkuuden varmistaminen. Vakuusryhmä ja ratingryhmä raportoivat toiminnastaan toimitusjohtajalle ja luottoryhmä hallitukselle.

Garantian organisaation yksiköt, jotka vastaavat riskien valvonnasta, toteuttavat riippumatonta riskien arviointia sekä valvovat yhtiön ohjeistusten, lakien ja säädösten noudattamista, muodostavat ns. riippumattoman riskienhallinnan. Riippumattoman riskienhallinnan tehtävänä on avustaa hallitusta ja muita toimintoja tehokkaan riskienhallinnan varmistamiseksi, seurata riskienhallintajärjestelmän toimivuutta ja yhtiön yleistä riskiprofiilia kokonaisuutena, raportoida riskeille altistumisesta ja neuvoa hallitusta riskienhallintaa koskevissa asioissa, tunnistaa ja arvioida kehittyviä riskejä sekä huolehtia riskien mittaamisesta käytettävien riskimallien asianmukaisuudesta. Riippumaton riskienhallinta raportoi toiminnastaan Taaleri-konsernin tase- ja riskienhallintatyöryhmälle, Garantian hallitukselle ja toimitusjohtajalle.

Sisäinen tarkastus on yhtiön operatiivisista toiminnoista riippumaton arviointi-, varmistus- ja konsultointitoiminto. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on tukea yhtiön johtoa tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällinen lähestymistapa organisaation riskienhallinta-, valvonta-, sekä johtamis- ja hallintoprosessien riittävyden ja tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen. Sisäisen tarkastuksen toiminta perustuu vuosittain laadittavaan toimintasuunnitelmaan. Sisäinen tarkastus raportoi havainnoistaan, johtopäätöksistään ja suosituksistaan Taaleri Oyj:n ja Garantian hallitukselle.

Riskienhallinnan prosessi

Garantian riskienhallintaprosessi muodostuu seuraavista osa-alueista:

- Toiminnan suunnittelu;
- Pääomanhallinta;
- Riskinottohalukkuus;
- Riskien tunnistaminen ja arviointi;
- Riskien mittaaminen; ja
- Riskien valvonta ja raportointi.

Garantian toiminnan suunnittelu muodostuu pitkän aikavälin (noin 3 vuotta) strategisesta suunnittelusta ja lyhyen aikavälin (1 vuosi) vuosisuunnittelusta. Toiminnan suunnittelu perustuu toimintaympäristön, kilpailuympäristön ja oman toiminnan analyysiin sekä Taaleri-konsernin strategiaan. Yhtiön tavoitteiden, tavoitteiden saavuttamista tukevien hankkeiden sekä riskinottohalukkuuden määrittämisessä hyödynnetään tulos ja vakavaraisuusskenaarioita ja stressitestejä, riskikartoituksen tuloksia ja riski ja vakavaraisuusarviota. Aktuaari antaa vuosittain toiminnan suunnittelun tueksi vakuutusyhtiölain edellyttämät lausunnot hallitukselle. Strategian ja vuosisuunnitelman, ml. riski ja vakavaraisuusarvio, vahvistaa yhtiön hallitus ja sen valmisteluun osallistuu koko henkilöstö.

Garantian tavoitteena on olla luotettava kumppani ja yhtiö varmistaa toiminnan jatkuvuuden ja vakauden ylläpitämällä vahvaa vakavaraisuutta. Hallitus on asettanut Garantian pääomituksen tavoitetason lakisääteisen vakavaraisuuspääomavaatimuksen ja luottoluokittaja Standard & Poor's:n edellyttämän AAA-luottoluokitusta vastaavan vähimmäispääomavaatimuksen yläpuolelle, sekä 99,9 %:n luottamustasolla määritetyn taloudellisen pääoman määrän tasolle. Garantia jakaa osinkoa tai palauttaa pääomia omistajalle vain, kun A- luottoluokitus ei vaarannu. Pääomanhallinnan tarkoituksena on varmistaa ennakoivasti pääomien riittävyys myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Ensisijainen keino riskien ja todellisen pääomituksen tasapainon varmistamiseksi on liiketoiminnan kannattavuuden ylläpito ja riskien aktiivinen hallinta. Kun mahdollinen epätasapaino havaitaan, tasapaino palautetaan tuloksen ja riskiposition hallinnalla tai uuden pääoman hankinnalla.

Riskinottohalukkuudella tarkoitetaan sitä riskin määrää ja laatua, jonka yhtiö on valmis ottamaan saavuttaakseen liiketoiminnalleen asetetut tavoitteet. Garantian riskinottohalukkuus on maltillinen ja se määritellään ns. "riskinoton rajoitteilla / riskimittareilla". Hallitus vahvistaa riskinoton rajoitteet / riskimittarit vuosittain osana pääomasuunnitelmaa (vakavaraisuutta koskevat rajoitteet), luottoriskipolitiikkaa, jälleenvakuutuspolitiikka ja sijoitussuunnitelmaa.

Liiketoiminnan ja toimintaympäristön riskien jatkuva tunnistaminen ja arviointi ovat osa Garantian riskien ja vakavaraisuudenhallinnan prosessia. Garantian liiketoimintaan liittyvät keskeiset riskit ovat takausvakuuttamisesta aiheutuvat luottoriskit, vastuuvakaa kattavan omaisuuden sijoitusriskit, strategiset riskit sekä operatiiviset ja compliance riskit. Riskien tunnistamista ja arviointia on tarkasteltu riskikohtaisesti myöhemmin tässä liitetiedossa.

Garantia määrittää ja arvioi pääomavaatimustaan / mittaa liiketoimintansa riskiä kolmella erilaisella Value-at-Risk – pohjaisella riskimittarilla. Ensisijainen toiminnan ohjauksessa, riskin mittaamisessa ja pääomien riittävyden arvioinnissa käytettävä mittari on taloudellinen pääoma ("Sisäinen riskipääoma") 99.9 tai 99.5 %:n luottamustasolla. Tämän lisäksi pääomatarpeen arvioinnissa hyödynnetään Solvenssi II –standardikaavan mukaista vakavaraisuuspääomavaatimusta SCR (Solvency Capital Requirement) 99.5 %:n luottamustasolla; sekä S&P:n Insurance Capital Model:n mukaista AAA-tason luottoluokitusta vastaavaa vähimmäispääoman määrää. Garantian vakavaraisuuspääomavaatimuksen lopullinen määrä Solvenssi II-standardikaavassa on edelleen Finanssivalvonnan arvioitavana. Toimivan johdon arvio on, että Garantian vakavaraisuus Solvenssi II:n alla säilyy vahvana mahdollisesta vakuutusriskin pääomavaatimuksen

korotuksesta huolimatta. Solvenssi II -vakavaraisuussäännökset eivät olleet voimassa tilikaudella 2015, eivätkä ne kuulu 1.1.2016 voimaan tulleen vakuutusyhtiölain mukaan lakisääteisen tilintarkastuksen piiriin. Solvenssi II -vakavaraisuuslukuja ei ole tilintarkastettu. VaR-pohjaisten riskimittareiden lisäksi Garantia mittaa, seuraa ja arvioi toimintansa riskejä ja niiden kehittymistä muilla määrällisillä ja laadullisilla riskimittareilla. Riskien mittaamista on tarkasteltu riskikohtaisesti myöhemmin tässä liitetiedossa.

Garantian riski- ja vakavaraisuusaseman seuranta ja raportointi jakautuvat sisäiseen ja ulkoiseen seurantaan ja raportointiin. Ulkoisella raportoinnilla tarkoitetaan kaikille sidosryhmille julkistettavia tietoja sekä viranomaisraportointia. Garantia raportoi toiminnastaan lisäksi ulkoiselle luottoluokittajalle Standard & Poor's:lle. Sisäisellä riski- ja vakavaraisuusaseman raportoinnilla tarkoitetaan vähintään kuukausittain tehtävää raportointia Garantian johtoryhmälle ja hallitukselle, sekä neljännesvuosittaista raportointia Taaleri-konsernin tase- ja riskienhallintatyöryhmälle, ja edelleen Taaleri-konsernin hallitukselle. Sisäisen seurannan ja raportoinnin tavoitteena on varmistaa, että yhtiön riski- ja vakavaraisuusasema ovat riskinottohalukkuuden rajoissa.

Vakuutusriskit

Vakuutusriskillä tarkoitetaan riittämättömistä hinnoittelua ja vastuuvulkaa koskevista oletuksista johtuvaa tappioriskiä tai vakuutusvastuiden arvon epäedullista muutosta. Takausvakuutuksessa vakuutusriski muodostuu suurelta osin luottoriskistä eli siitä, ettei taattava suoriudu sopimuksen mukaisista taloudellisista ja/tai toiminnallisista velvoitteistaan suhteessa takauksensaajaan. Tämä voi olla seurausta taattavan maksukyvyttömyydestä (maksukyvyttömyysriski) tai siitä, että taattava epäonnistuu sopimuksen mukaisen velvoitteen toimittamisesta ajallaan (toimitusriski). Takausvakuuttamisen luottoriskin katsotaan sisältävän myös jälleenvakuuttajien tai muun vastatakauksen antajan vastapuoliriskin, joka aiheutuu jälleenvakuuttajan tai muun vastatakauksen antajan maksukyvyttömyydestä sekä vakuuksien arvonmuutosriskin, joka aiheutuu vakuuden käyvän arvon muutoksesta.

Luottoriskin hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakas- ja vastapuoliriskeistä aiheutuvat negatiiviset tulosvaikutukset hyväksyttävälle tasolle ja varmistaa, että tuotto on riittävä suhteessa otettuun riskiin. Takausvakuuttamisessa luottoriskiä vähennetään asiakasvalinnan, asiakassuhteen aktiivisen hoidon, asiakkaan toiminnassa tapahtuvien muutosten seurannan ja hajautuksen lisäksi tyypillisesti jälleenvakuuttamalla ja vakuus- ja kovenanttijärjestelyin. Takausvakuuttamisen luottoriskinhallinnassa keskeisessä asemassa on vakuutusten myöntöprosessi, jota ohjaavat hallituksen vahvistamat luottoriskipolitiikka, jälleenvakuutuspolitiikka ja päätöksentekovaltuudet sekä niitä täydentävät johtoryhmän vahvistamat luottoriskinarviointiin, hinnoitteluun sekä vakuuksiin ja kovenanteihin liittyvät prosessikuvaukset ja toimintaohjeet. Vakuuttamisprosessin toimivuutta ja laatua valvoo Riskienhallinta -toiminto. Päivittäisen vakuuttamisprosessin lisäksi luottoriskejä tunnistetaan ja arvioidaan vähintään vuosittain vuosisuunnittelun yhteydessä laadittavassa riskikartoituksessa.

Vakuutusriskin määrää mitataan taloudellisen pääoman mallilla, vakavaraisuuspääomavaatimuksen määrällä (SCR) sekä S&P:n vakuutusriskimallin pääomavaatimuksen määrällä. Vakuutusrikin taloudellisen pääoma määritetään sopimuskohtaisesti Basel 2:n mukaisella sisäisten luottoluokitusten menetelmällä, jossa huomioidaan takauksen määrä, instrumentin luottoluokitus, duraatio sekä vastavakuuksista ja jälleenvakuutuksesta riippuva tappio-osuus vahinkotilanteessa. Taloudellisen pääoman malli sisältää myös keskittymäriskin. Asiakas ja asiakaskokonaisuuskohtaista luottoriskiä arvioidaan lisäksi mm. seuraavilla mittareilla: asiakkaan rating ja sen taustamuuttajat, bruttovastuun, jälleenvakuutetun osuuden ja muiden vakuuksien määrä ja laatu, avoin positio, kovenantit ja riskiasiakas -status. Takausvakuutuskannan luottoriskiä arvioidaan puolestaan mm. seuraavilla mittareilla: bruttovastuun, jälleenvakuutetun osuuden ja muiden vakuuksien sekä avoimen position ja taloudellisen pääoman määrät tuoteryhmittäin, ratingluokittain, toimialoittain, kannan keskimaturiteetti, korvauskulut suhteessa vakuutusmaksutuottoihin ja takausvakuutuskantaan. Vakuutusriskiasemaa seurataan ja siitä raportoidaan johtoryhmälle ja hallitukselle kuukausittain.

Määrällisiä tietoja vakuutusriskistä ja vastuuvulasta esitetään liitetiedossa 42.

Vakuutusmatemaattiset oletukset

Vakuutusyhtiölain perusteella vakuutusyhtiöllä tulee olla turvaavat laskuperusteet vakuusteknisen vastuuvulan määrittämiseksi. Vastuuvulan arvon tulee olla aina riittävä siten, että yhtiö pystyy kohtuudella arvioiden vastaamaan sitoumuksistaan. Vastuuvulan laskuperusteet annetaan tiedoksi finanssivalvonnalle ennen tilikauden päättymistä.

Vakuutusmaksuvastuu määrätään ns. siirtovastuuna. Tuotteittain määritetään se osuus voimassa olevien vakuutus sopimusten maksutulosta, mikä kohdistuu tuleviin tilivuosiin. Korvausvastuu muodostuu tunnetusta ja tuntemattomasta korvausvastuusta. Yksittäiset tilinpäätöshetken jälkeen maksettavaksi tulevat korvaukset varataan vahinkokohtaisesti osaksi tunnettua korvausvastuuta. Jo sattuneiden, mutta tilinpäätöshetkellä yhtiölle tuntemattomien, vahinkojen varalle varataan kertoimella osuus yhtiön tilivuoden maksutulosta osaksi tuntemattomaa korvausvastuuta. Varsinaista vastuuvulkaa ei diskontata.

Tasoisuuden tarkoituksena on tasata vakuusteknisesti poikkeuksellisen vuosien tulosta. Tasoisuusmäärä toimii puskurina erityisesti korvauskulujen kasvua vastaan. Garantian tasoisuusmäärän laskuperusteissa tasoisuusmäärä purkautuu vuosittain tulosvaikutteisesti kauden korvauskulua vastaava määrä, kunnes tasoisuusmäärä saavuttaa tavoitemäärän. Pitkällä aikavälillä tasoisuusmäärä hakeutuu tavoitemääräänsä. Tavoitemäärän laskenta on määritetty vakuutusyhtiölaissa. Konsernin IFRS tilinpäätöksessä tasoisuusmäärä esitetään osana omaa pääomaa, mistä on vähennetty laskennallinen vero 20 prosenttia.

Sijoitusriskit

Yhtiön sijoitukset ovat vastuuvelan ja oman pääoman katteena olevaa varallisuutta ja niiden ensisijaisena tarkoituksena on turvata vakuutusliikkeen maksukyky myös poikkeuksellisen suurina vahinkovuosina. Sijoitustoiminta on luonteeltaan pitkäaikaista ja tavoitteena on ensisijaisesti pääomien turvaaminen sekä vakaa ja tasaisesti kehittyvä varallisuuden kasvu. Sijoitustoiminnan riskit muodostuvat markkina-, vastapuoli- (luottoriski) ja maksuvalmiusriskistä.

Markkinariskillä tarkoitetaan tappioriskiä tai taloudellisen aseman epäedullista muutosta, joka johtuu suoraan tai välillisesti omaisuuden, vastuiden ja rahoitusvälineiden markkinahintojen tason ja volatiliiteetin heilahteluista. Hintojen muutokset vaikuttavat sijoitusomaisuuden arvoon ja vuotuisen tuottoon. Keskeiset markkinariskit ovat osakeriski, korkoriski, valuutariski ja kiinteistöriski. Sijoitusten luottoriski muodostuu vastapuoliriskistä ja luottomarginaaliriskistä. Vastapuoliriskillä tarkoitetaan yksittäisten sopimusten sopimusvastapuoleen liittyvää maksukyvyttömyysriskiä. Luottomarginaaliriski kuvaa riskillisen korkoinstrumentin ja riskittömän korkoinstrumentin hintaeron eli luottomarginaalin muutoksesta aiheutuvaa riskiä.

Sijoitusriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa sijoittamisesta aiheutuvat negatiiviset tulosvaikutukset ja sijoitusten arvon muutokset hyväksyttävälle tasolle pitkällä aikavälillä, varmistaa, että sijoitusten tuotto on riittävä suhteessa otettuun riskiin ja turvata yhtiön likviditeetti. Sijoitustoiminnan riskejä hallitaan hajauttamalla sijoitukset mahdollisimman tehokkaasti omaisuusluokittain, sektoreittain, maantieteellisesti, luottoluokittain ja vastapuolittain sekä varmistamalla sijoitusten riittävä likvidiys. Sijoitusriskien hallinnassa keskeisessä asemassa on päivittäinen sijoitustoiminnan toteuttaminen, jota ohjaavat sijoitussuunnitelma ja päätöksentekovaltuudet. Päivittäisen sijoitustoiminnan sekä kuukausiraportoinnin lisäksi sijoitusriskejä arvioidaan vähintään vuosittain vuosisuunnittelun yhteydessä laadittavassa riskikartoituksessa.

Sijoitustoiminnan riskien pääomatarvetta mitataan taloudellisen pääoman mallilla, vakavaraisuuspääomavaatimuksen määrällä (SCR) sekä S&P:n sijoitusriskin pääomavaatimuksella. Taloudellisen pääoman mallissa sijoitusriskiä mitataan instrumenttikohtaisesti Value-at-Risk –pohjaisilla riskimalleilla osakeriskille, valuutariskille, korkoriskille ja luottoriskille. Korke- ja pääomarahastosijoitusten luottoriski määritetään Basel 2:n mukaisella sisäisten luottoluokitusten menetelmällä, jossa huomioidaan sijoituksen määrä, instrumentin luottoluokitus, tappio-osuus ja duraatio. Taloudellisen pääoman lisäksi sijoitusriskejä mitataan mm. omaisuusluokittain, maittain, luottoluokittain, vastapuolittain, modifioidulla duraatiolla, korkoherkkyydellä ja valuuttamääräisten sijoitusten määrällä. Sijoitusriskiasemaa seurataan ja siitä raportoidaan johtoryhmälle ja hallitukselle kuukausittain. Markkinariskistä esitetään herkkyyshanalyysi liitetiedossa 41.

Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappion riskiä, joka aiheutuu puutteellisista tai virheellisistä prosesseista, ihmisten tekemistä virheistä, järjestelmistä tai ulkoisista tapahtumista.

Operatiivisten riskien hallinnalla varmistetaan, että operatiivinen toiminta on järjestetty asianmukaisesti, eikä riskeistä aiheudu ennalta arvaamattomia suoria tai epäsuoria taloudellisia menetyksiä. Operatiivisten riskien hallintaan ja sisäiseen valvontaan myönteisesti suhtautuvaa yrityskulttuuria ylläpidetään ja vahvistetaan jatkuvasti kouluttamalla ja ohjeistamalla henkilöstöä.

Operatiivisten riskien hallinnassa keskeistä on riskien tunnistaminen ja arviointi, sekä kontrolli ja hallintakeinojen toimivuuden ja riittävyyden arviointi. Operatiivisten riskien hallinnan keskeiset työkalut ovat vähintään vuosittain toteutettavat yksikkökohtaiset riskikartoitukset, jatkuva operatiivisten riskien rekisteröinti, korjaavien toimenpiteiden tunnistaminen sekä näiden seuranta ja raportointi, jatkuvuussuunnitelmat, toimintaperiaatteet ulkoistuksiin, uusien tuotteiden suunnitteluun ja käyttöönottoon, asiakkaan tuntemiseen ja rahan pesun ja terrorisminrahoittamisen estämiseen sekä prosessikuvaukset ja muut työ- ja toimintaohjeet.

Operatiivisen riskin määrää mitataan vakavaraisuuspääomavaatimuksen määrällä (SCR) ja taloudellisen pääoman määrällä, joka arvioidaan vuosittain toteutettavan riskikartoituksen pohjalta. Lisäksi seurataan ja rekisteröidään toteutuneita riskitapahtumia ja läheltä piti -tilanteita, määritellään niitä koskevat korjaavat toimenpiteet ja seurataan niiden toteuttamista. Operatiivisten riskien kehityksestä raportoidaan neljännesvuosittain johtoryhmälle ja hallitukselle.

Muut riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan riskiä, joka syntyy toiminta- ja kilpailuympäristön muutoksista, hitaasta reagoinnista muutoksiin, väärän strategian tai liiketoimintamallin valinnasta tai strategian toteuttamisen epäonnistumisesta. Maineriski ja regulaatoririski ovat osa strategista riskiä. Keskeinen keino strategisten riskien hallinnassa on systemaattinen ja jatkuva toiminnan suunnittelu- ja seurantaprosessi, jonka avulla kyetään tunnistamaan ja arvioimaan potentiaalisia riskejä toiminta-, kilpailu- ja regulaatioympäristössä sekä päivittämään strategiaa ja johtamaan riskien hallitsemiseksi käynnistettyjä toimenpiteitä. Strategisia riskejä seurataan ja arvioidaan vähintään vuosittain vuosisuunnittelun yhteydessä laadittavassa riskikartoituksessa.

Compliance -riskillä tarkoitetaan oikeudellisiin tai hallinnollisiin seuraamuksiin, taloudellisiin tappioihin tai maineen menettämiseen liittyviä riskejä, jotka ovat seurausta siitä, että yhtiö on jättänyt noudattamatta sen toimintaan sovellettavia lakeja, asetuksia tai muita määräyksiä. Lainsäädännön muutoksia seurataan aktiivisesti, ja meneillään olevista hankkeista

raportoidaan säännöllisesti hallitukselle. Garantiassa vuosisuunnittelun yhteydessä toteutettava riskikartoitus sisältää myös sääntelyyn liittyvien riskien tunnistamisen ja arvioinnin sekä riskiä pienentävien kehitystoimenpiteiden määrittelyn ja seurannan. Henkilöstön ohjeistaminen ja kouluttaminen ovat keskeisessä roolissa myös compliance riskien hallinnassa.

Keskittymäriskillä tarkoitetaan kaikenlaisia riskejä, joihin liittyvät tappiot voivat olla niin suuria, että toteutuessaan ne vaarantavat vakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten vakavaraisuuden tai taloudellisen aseman. Garantian liiketoiminnan merkittävin keskittymäriski syntyy suorasta ja välillisestä luotto- ja vastapuoliriskin keskittymäriskistä takausvakuutus- ja/tai sijoitustoiminnassa. Garantian kokonaisvastuut sisältävät yksittäisiä suuria asiakaskokonaisuus ja toimialakohtaisia luottoriskikeskittymiä, minkä lisäksi Garantian takausvastuut ja sijoitukset keskittyvät Suomeen. Luottoriskin keskittymäriskin hallinnassa korostuu ennen kaikkea asiakas- ja sijoituskohteiden valinta ja asiakkaiden tilanteessa tapahtuvien muutosten jatkuva seuranta. Keskittymäriskiä mitataan ja arvioidaan taloudellisen pääoman mallissa erillisellä keskittymäriskimallilla, EU:n vakavaraisuusasetuksen mukaisella suurten asiakasriskien määrällä ja asiakaskokonaisuuskohtaisilla riskilimiiteillä.

Maksuvalmiusriskillä tarkoitetaan riskiä, että vakuutus- ja jälleenvakuutusyritykset eivät kykene muuttamaan sijoituksiaan ja muuta omaisuuttaan rahaksi täyttääkseen maksettaviksi tulevat taloudelliset velvoitteensa. Garantiassa maksuvalmiusriski on rajallinen, sillä vakuutusmaksutulo kerätään ennen korvausten maksamista ja suurimmat yksittäiset maksut muodostuvat vakuutuskorvauksista edunsaajille tai voiton jaosta / pääoman palautuksista osakkeenomistajalle, joiden maksuajankohdat tiedetään yleensä hyvissä ajoin etukäteen. Garantialla ei myöskään ole rahoitusvelkoja. Keskeiset keinot maksuvalmiusriskin hallintaan Garantiassa ovat riittävä käteisen määrä päivittäisten maksujen hoitoon ja sijoitussalkun likvidiys.

40 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN MATURITEETTIJAKAUMA

Rahoitusvarat 31.12.2016, 1 000 euroa	< 3kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	> 10v	Yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta	54 566	568	14			55 148
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	36	61	4 204	2 786		7 086
Saamistodistukset		100				100
Muut rahoitusvarat	7 297					7 297
Korot	87	138	882	195		1 303
Rahoitusvarat yhteensä	61 986	867	5 100	2 981	-	70 934

Rahoitusvelat 31.12.2016, 1 000 euroa	< 3kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	> 10v	Yhteensä
Velat luottolaitoksille		1 000	8 000			9 000
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille						-
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		10 000	55 000			65 000
Muut rahoitusvelat	9 006					9 006
Korot		3 302	8 338			11 639
Rahoitusvelat yhteensä	9 006	14 302	71 338	-	-	94 645

Rahoitusvarat 31.12.2015, 1 000 euroa	< 3kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	> 10v	Yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta	27 243	725	14			27 983
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	57	4 561	304	4 723		9 644
Saamistodistukset			1 541			1 541
Muut rahoitusvarat	7 096					7 096
Korot	154	349	1 621	293		2 417
Rahoitusvarat yhteensä	34 551	5 635	3 480	5 015	-	48 681

Rahoitusvelat 31.12.2015, 1 000 euroa	< 3kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	> 10v	Yhteensä
Velat luottolaitoksille		1 000	14 000			15 000
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille			30 250			30 250
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat			30 000			30 000
Muut rahoitusvelat	8 512					8 512
Korot	76	2 377	6 014	-		8 467
Rahoitusvelat yhteensä	8 588	3 377	80 264	-	-	92 229

Vakuutustoiminnan varojen ja velkojen maturiteettujakauma esitetään liitteissä 42 ja 43.

41 MARKKINARISKIN HERKKYYSANALYYSI

Markkinariskin herkkyyksianalyysi on laadittu konsernin merkittävien markkinariskien, korkoriskin ja hintariskin, osalta. Herkkyyksianalyysit on laadittu arvioimalla miten jokseenkin mahdolliset muutokset korkotasossa tai hinnoissa vaikuttaisivat näihin herkille oleviin tase-eriin. Vaikutus on laskettu ennen veroja. Vakuutustoiminnan varoista ja -veloista on laadittu erilliset herkkyyksianalyysit liitteissä 42 ja 43.

1 000 euroa	Riski- muuttuja	Muutos	31.12.2016		31.12.2015	
			Vaikutus tulokseen	Vaikutus omaan pääomaan	Vaikutus tulokseen	Vaikutus omaan pääomaan
Korkoriski ¹⁾	Korko	1% -yksikkö	464	464	132	132
Hintariski ²⁾						
Saamistodistukset	Käypä arvo	10 %	-	10	-	154
Osakkeet ja osuudet	Käypä arvo	10 %	323	735	4 258	4 515
Johdannaissopimukset	Käypä arvo	10 %	3	3	-	-

1) Korkoriskin herkkyyksianalyysissa on huomioitu sellaiset kauden päätöspäivänä taseessa olleet rahoitusvarat ja -velat joilla on ollut kyseisenä päivänä muuttuva korko.

2) Hintariskin herkkyyksianalyysissa on huomioitu sellaiset rahoitusinstrumentit jotka arvostetaan taseessa käypään arvoon. Hinnan muutos ei ole oletettu olevan pitkäaikainen tai merkittävä, joten myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen instrumenttien osalta käyvän arvon muutos vaikuttaa ainoastaan omaan pääomaan.

42 MÄÄRÄLLISIÄ TIETOJA VAKUUTUSRISKISTÄ JA VASTUUVELASTA

Taalerin vakuutusliiketoiminta koostuu kokonaisuudessaan Vakuutusosakeyhtiö Garantian liiketoiminnasta. Alla on esitetty Vakuutusosakeyhtiö Garantian määrällisiä tietoja vuodelta 2016 sekä vertailukausilta. Vakuutusosakeyhtiö Garantia on yhdistetty konserniin 1.4.2015 alkaen.

Korvauskulujen kehitys, 1 000 euroa	Maksetut korvaukset*	Korvausvastuun muutos*	Korvauskulut	%, takausvakuutuskaannasta	Vahinkosuhte, %
2016	-1 038	-100	-1 174	0,09 %	12,4 %
2015	-1 421	-71	-1 492	0,13 %	15,1 %
2014	-569	157	-412	0,03 %	3,7 %
2013	-2 526	121	-2 405	0,18 %	22,2 %
2012	-1 772	504	-1 268	0,09 %	11,7 %
2011	-4 827	-753	-5 580	0,44 %	50,8 %
2010	-2 098	26	-2 072	0,15 %	18,7 %

* ml. jälleenvakuuttajien osuus

Takausvakuutuskanta tuoteittain, milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Lainatakaukset	407	431
Kaupalliset takaukset	353	258
Asuntolainatakaukset	467	383
Muut takaukset	93	92
Yhteensä	1 320	1 164

Takausvakuutuskannan vakuusasema, milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Jälleenvakuutettu	219	234
Vakuusluokat 1 ja 2	93	83
Vakuusluokat 3 ja 4	60	52
Vakuudeton osa	948	795
Yhteensä	1 320	1 164

Takausvakuutuskanta luottoluokittain*, milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
AAA - BBB-	165	204
BB+ - BB-	374	327
B+ - B-	208	143
C+ tai heikompi	22	17
Yhteensä	769	690

* Takausvakuutuskanta pois lukien asuntolainatakaukset, tuleva jälleenvakuutus ja jäännösarvotakaukset.

Takausvakuutuskanta toimialoittain*, milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Rakentaminen	287	225
Teollisuus	196	224
Kone ja laitteollisuus (ml. Huolto)	49	60
Metalliteollisuus	46	30
Metsäteollisuus	39	54
Elintarviketeollisuus	36	46
Muu teollisuus	26	34
Palvelut	57	59
Kauppa	47	34
Energia	39	46
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	36	14
Muut toimialat	106	87
Yhteensä	769	690

* Takausvakuutuskanta pois lukien asuntolainatakaukset, tuleva jälleenvakuutus ja jäännösarvotakaukset. Toimialaluokitus perustuu Tilastokeskuksen toimialaluokitukseen.

Vakuutustekninen vastuvelka (FAS), 1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Vakuutusmaksuvastuu	12 925	10 985
Korvausvastuu	910	669
Tunnettu korvausvastuu	340	220
Tuntematon korvausvastuu	570	450
Tasoitusmäärä	73 615	74 789
Yhteensä	87 450	86 443

Vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun maturiteettijakauma 31.12.2016					
1 000 euroa	< 1 v	1-2 v	2-3 v	> 3v	Yhteensä
Vakuutusmaksuvastuu	5 272	2 257	1 721	3 675	12 925
Korvausvastuu	910	-	-	-	910
Yhteensä	6 182	2 257	1 721	3 675	13 835

Vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun maturiteettijakauma 31.12.2015					
1 000 euroa	< 1 v	1-2 v	2-3 v	> 3v	Yhteensä
Vakuutusmaksuvastuu	4 856	2 006	1 472	2 649	10 985
Korvausvastuu	669	-	-	-	669
Yhteensä	5 526	2 006	1 472	2 649	11 654

Vastuvelan (pl. tasoitusmäärä) kassavirtajakauman modifioitu duraatio on 2,1 vuotta (2,2).

Takausvakuutuksen herkkyyshanalyysi, 31.12.2016*

Riskimuuttuja	Kokonais- määrä, 1 000 euroa	Muutos riskimuuttujassa	Vaikutus omaan pääomaan 1 000 euroa	Vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen, %- yksikköä
Maksutuotot	9 467	kasvaa 10 %	757	+5,9 %-yksikköä
Korvauskulut	1 174	kasvaa 10 %	-	-1,24 %-yksikköä
Suurvahinko, 10 milj. euroa	-	10 milj.euroa	-	-105,63 %-yksikköä
Liikekulut	4 966	kasvaa 10 %	-397	-5,25 %-yksikköä

* Herkkyyshanalyysi perustuu Vakuutusosakeyhtiö Garantian FAS-tilinpäätökseen.

Takausvakuutuksen herkkyyshanalyysi, 31.12.2015*

Riskimuuttuja	Kokonais- määrä, 1 000 euroa	Muutos riskimuuttujassa	Vaikutus omaan pääomaan 1 000 euroa	Vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen, %- yksikköä
Maksutuotot	9 849	kasvaa 10 %	473	+5,79 %-yksikköä
Korvauskulut	1 492	kasvaa 10 %	-	-1,51 %-yksikköä
Suurvahinko, 10 milj. euroa	-	10 milj.euroa	-	-101,53 %-yksikköä
Liikekulut	4 778	kasvaa 10 %	-382	-4,85 %-yksikköä

* Herkkyyshanalyysi perustuu Vakuutusosakeyhtiö Garantian FAS-tilinpäätökseen.

43 MÄÄRÄLLISIÄ TIETOJA VAKUUTUSTOIMINNAN SIOITUSRISKEISTÄ

Taalerin vakuutusliiketoiminta koostuu kokonaisuudessaan Vakuutusosakeyhtiö Garantian liiketoiminnasta. Alla on esitetty Vakuutusosakeyhtiö Garantian määrällisiä tietoja vuodelta 2016 sekä vertailukausilta, perustuen Garantian FAS-tilinpäätöksen lukuihin. Vakuutusosakeyhtiö Garantia on yhdistetty konserniin 1.4.2015 alkaen.

Sijoitusjakauma käyvin arvoin, milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Korkosijoitukset*	101	98
Osakesijoitukset	26	21
Kiinteistösijoitukset	1	1
Muut sijoitukset	0	0
Yhteensä	127	120

* sisältää rahat ja pankkisaamiset. Korkosijoitukset muodostuvat pääosin sijoituksista suomalaisten yritysten ja pohjoismaisten luottolaitosten joukkovelkakirjalainoihin.

Sijoitustoiminnan herkkyyshanalyysi, 31.12.2016*

Sijoitusluokka	Sijoitukset käyvin arvoin,		Riskiparametri	Muutos	Vaikutus omaan pääomaan, milj. euroa
	milj. euroa				
Joukkovelkakirjalainat	98,3		Korkojen muutos	1 %	2,43
Osakkeet	23,2		Markkina-arvo	10 %	1,86
Pääomasijoitukset	3,4		Markkina-arvo	10 %	0,27

* Herkkyyshanalyysi perustuu Vakuutusosakeyhtiö Garantian FAS-tilinpäätökseen. Muutosten vaikutusten laskennassa on kuitenkin oletettu markkina-arvoistaminen ennen ja jälkeen muutoksen.

Sijoitustoiminnan herkkyyshanalyysi, 31.12.2015*

Sijoitusluokka	Sijoitukset käyvin arvoin,		Riskiparametri	Muutos	Vaikutus omaan pääomaan, milj. euroa
	milj. euroa				
Joukkovelkakirjalainat	91,7		Korkojen muutos	1 %	1,77
Osakkeet	18,6		Markkina-arvo	10 %	1,49
Pääomasijoitukset	5,7		Markkina-arvo	10 %	0,45

* Herkkyyshanalyysi perustuu Vakuutusosakeyhtiö Garantian FAS-tilinpäätökseen. Muutosten vaikutusten laskennassa on kuitenkin oletettu markkina-arvoistaminen ennen ja jälkeen muutoksen.

Korkosijoitusten (pl. korkorahastot) maturiteetti* ja luottoluokitusjakauma** 31.12.2016

milj. euroa	< 1 v	1-3 v	3-5 v	> 5v	Yhteensä	%
AAA - AA-	2	5	-	10	17	18 %
A+ - A-	0	13	-	-	13	14 %
BBB+ - BBB-	3	15	11	10	38	39 %
BB+ tai alle	2	11	12	5	29	29 %
Ei luok.	0	-	-	-	0	0 %
Yhteensä	7	44	23	24	98	100 %

Korkosijoitusten (pl. korkorahastot) maturiteetti* ja luottoluokitusjakauma** 31.12.2015

milj. euroa	< 1 v	1-3 v	3-5 v	> 5v	Yhteensä	%
AAA - AA-	3	23	0	-	27	28 %
A+ - A-	3	16	3	-	22	23 %
BBB+ - BBB-	-	6	17	2	25	26 %
BB+ tai alle	-	10	12	-	21	22 %
Ei luok.	0	-	-	-	-	0 %
Yhteensä	7	55	32	2	95	100 %

* Maturiteetti on ilmoitettu juoksuajan loppuun. Jos arvopaperilla on Call-mahdollisuus, maturiteetti on ilmoitettu ensimmäiseen mahdolliseen Call-päivään saakka.

** Luottoluokitus perustuu 1. Garantian sisäiseen luottoluokitukseen, 2. Ulkoisen luottoluokituslaitoksen luottoluokitukseen ja 3. Pankkien "Shadow ratingiin".

44 RAHOITUS- JA VAKUUTUSRYHMITYMÄN VALVONNASTA ANNETUN LAIN MUKAINEN VAKAVARAISUUS

Taaleri on sijoituspalvelutoimintaa harjoittava konserni, johon kuuluu Vakuutusosakeyhtiö Garantia 31.3.2015 alkaen. Finanssivalvonta vahvisti 23.10.2015, että Taaleri-konserni on rahoitus- ja vakuutusryhmittymä (RAVA-ryhmittymä) ja se kuuluu siten rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain piiriin.

Taaleri-konserni julkaisee RAVA-ryhmittymän omat varat ja vakavaraisuuden rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuussääntöjen mukaisesti. Taalerin RAVA-ryhmittymän omat varat 31.12.2016 olivat 84,7 (86,9) miljoonaa euroa omien varojen vähimmäisvaatimuksen ollessa 31,5 (33,5) miljoonaa euroa. Ryhmittymän vakavaraisuus on 53,2 (53,4) miljoonaa euroa ja vakavaraisuussuhdeluku 268,9 (259,2) prosenttia vähimmäisvaatimuksen ollessa 100 prosenttia. Alla olevassa taulukossa on myös esitetty Solvenssi I:n mukaan laskettuna RAVA-ryhmittymän vakavaraisuusvaatimus per 31.12.2015, mikä oli voimassa 31.12.2015.

	Solvenssi II	Solvenssi II	Solvenssi I (voimassa 31.12.2015)
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2015
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuus, 1 000 euroa			
Taaleri-konsernin oma pääoma	93 850	97 060	97 060
Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	-2 513	-2 368	-2 368
Tasoitusbilanssi	-	-	-18 716
Vähemmistöosuus	-354	-2 119	-2 119
Suunniteltu varojenjako	-6 237	-5 670	-5 670
Ryhmittymän omat varat yhteensä	84 746	86 903	68 187
Rahoitusliiketoiminnan omien varojen vaade	7 163	10 844	10 844
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade	24 357	22 678	3 700
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	31 520	33 522	14 544
Ryhmittymän vakavaraisuus	53 226	53 381	53 643
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde	268,9 %	259,2 %	468,8 %

MUUT LIITETIEDOT

45 HENKILÖSTÖÄ JA JOHTOA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä	2016		2015	
	Keskim. lkm	Muutos	Keskim. lkm	Muutos
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	167	4	163	23
Määräaikainen osa-aikainen henkilöstö	12	-1	13	0
Yhteensä	179	3	176	23

Palkitseminen, 1 000 euroa

2016	Varainhoito	Rahoitus	Energia	Muu
Muuttuva käteisenä maksettava osuus				
Palkat	3 118	457	37	232
Henkilösivukulut	187	21	2	14
Eläkekulut	530	71	6	39
Lykätty osuus	156	647		
Synteettisinä optioina maksettavat	868	23		168
Saajien lukumäärä	122	22	8	12

2015	Varainhoito	Rahoitus	Muu
Muuttuva käteisenä maksettava osuus			
Palkat	2 172	228	210
Henkilösivukulut	196	21	19
Eläkekulut	326	34	31
Lykätty osuus	27		
Synteettisinä optioina maksettavat	735		152
Saajien lukumäärä	114	24	13

Ylimmän johdon ja riskinottajien palkat ja palkkiot, 1 000 euroa	2016	2015
Käteisenä maksettava osuus		
Hallitusten jäsenet	359	269
Toimiva johto	1 905	1 405
Riskinottajat	4 908	1 990
- josta kertaluonteiset palkkiot	49	-
Lykätty osuus		
Toimiva johto ja riskinottajat	666	573
Yhteensä	7 838	4 236
Saajien lukumäärä		
Toimiva johto	8	7
Riskinottajat	35	19

Konserni ei ollut myöntänyt hallitusten jäsenille tai toimitusjohtajille ja varatoimitusjohtajille luottoja tai takauksia 31.12.2016 eikä 31.12.2015. Yhtiön johdolle on lakisääteisten eläkevakuutusten lisäksi otettu vapaaehtoinen lisäeläkevakuutus (maksupohjainen järjestely), josta on vuonna 2016 maksettu 86.950 euroa vuoden 2015 palkitsemisen osalta (267.200 euroa vuonna maksettu vuonna 2015) mitkä sisältyvät y.o. palkkioihin. Konsernilla ei ole muita hallituksen jäseniä tai toimitusjohtajia ja varatoimitusjohtajia koskevia eläkesitoumuksia 31.12.2016.

Avainhenkilöiden optiojärjestelmät

Optio-ohjelma 2013

Taaleri Oyj:n hallitus päätti 4.12.2013 konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä.

Kannustinjärjestelmässä avainhenkilöille annetaan synteettisiä optio-oikeuksia ja mahdollinen palkkio maksetaan vuosina 2017–2018 osittain yhtiön B-osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta avainhenkilölle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Mikäli avainhenkilön työ- tai toimisuhte päättyy ennen vuotta 2017, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta. Palkkiona maksettuja osakkeita ei saa luovuttaa osakkeille asetetun yhden vuoden mittaisena odotusaikana. Kannustinjärjestelmän perusteella maksettavat palkkiot vastasivat myöntöhetkellä yhteensä enintään noin 200.000 Taaleri Oyj:n B-osakkeen arvonnousuun perustuvaa oikeutta sisältäen myös rahana maksettavan osuuden. Kannustinjärjestelmän aiheuttama dilutaatio yhtiön osakkeelle on enimmillään 3,08 %. Osakkeen lähtöarvoksi määriteltiin 13,00 euroa, jota alennetaan jaetuilla osingoilla ja pääomapalautuksilla. Osakkeen loppuarvo on synteettisen optio-oikeuden käyttöpäivää edeltävän 20 kaupankäyntipäivän aikana päätettyjen kauppohen kaupankäyntimäärillä painotettu keskimurssi First North Finland –markkinapaikalla.

Taaleri Oyj:n hallitus päätti 19.2.2015, että synteettisen optio-ohjelman osakemäärissä huomioidaan 12.2.2015 ylimääräisen yhtiökokouksen päättämän osakeannin vaikutus yhtiön osakemäärään siten, ettei sillä ole vaikutusta synteettisen optio-oikeuksien arvoon. Vuonna 2016 huomioitiin tekniset muutokset osakkeen siirtymisestä Helsingin Pörssin päämarkkinalle. Näin ollen voidaan myöntää korkeintaan 800.000 uutta Taalerin osakkeen arvonnousuun perustuvaa oikeutta sisältäen rahana maksettavan osuuden ja osakkeen loppuarvo määräytyy kaupankäyntimäärillä painotettuun keskimurssiin Helsingin Pörssin päälistalla.

Option käyväksi arvoksi määriteltiin myöntämispäivällä 4.12.2013 1,17 (ennen splittiä: 4,69) euroa, 22.10.2014 2,69 (ennen splittiä: 10,74) euroa ja 12.1.2015 3,35 (ennen splittiä: 13,39) euroa. Koska optionsaaja ei ole oikeutettu saamaan osinkoja tai pääomanpalautuksia ansaintajakson aikana, on odotettavissa olevat osingot vähennetty myöntämispäivän osakekurssista käypää arvoa määritettäessä.

Käteisenä selvitettävien maksuosuuksien käypää arvoa arvioidaan uudelleen jokaisena raportointipäivänä ansaintajakson päättymiseen saakka ja velan käypä arvo muuttuu täten Taalerin osakehinnan mukaisesti.

Ulkona olevat optiot (optioiden määrä)	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Kauden alussa ulkona olleet	584 000	141 000
Osakeannin vaikutus	-	468 000
Kaudella myönnettyt	-	15 000
Kaudella palautetut	-	-40 000
Kaudella toteutetut	-	-
Kaudella rauenneet	-	-
Kauden lopussa ulkona olevat	584 000	584 000
Kauden lopussa toteutettavissa olevat	-	-

Optio-ohjelma 2015

Taaleri Oyj:n hallitus päätti 28.10.2015 konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä.

Kannustinjärjestelmässä avainhenkilöille annetaan synteettisiä optio-oikeuksia ja mahdollinen palkkio maksetaan vuosina 2019—2020 rahana. Yhtiön hallitus voi velvoittaa avainhenkilön hankkimaan yhtiön osakkeita enintään 50 %:lla palkkion määrästä. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta avainhenkilölle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Mikäli avainhenkilön työ- tai toimisuhte päättyy ennen vuotta 2018, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta. Hallitus voi velvoittaa henkilöä ostamaan Taalerin osakkeita ja määrätä osakkeille mahdollisen vuoden rajoitusjakson. Kannustinjärjestelmän perusteella maksettavat palkkiot vastaavat myöntöhetkellä yhteensä enintään noin 800.000 Taaleri Oyj:n osakkeen arvonnousuun perustuvaa oikeutta sisältäen myös rahana maksettavan osuuden. Osakkeen lähtöarvoksi määriteltiin 9,00 euroa, jota alennetaan jaetuilla osingoilla ja pääomapalautuksilla ennen käyttöpäivää. Osakkeen loppuarvo on synteettisen optio-oikeuden käyttöpäivää edeltävän 20 kaupankäyntipäivän aikana päätettyjen kauppojen kaupankäyntimäärillä painotettu Taalerin keskikurssi.

Option käyväksi arvoksi määriteltiin myöntämispäivällä 25.2.2016 1,77 euroa, 12.5.2016 2,07 euroa, 22.6.2016 1,80 euroa ja 16.12.2016 1,36 euroa. Koska optionsaaja ei ole oikeutettu saamaan osinkoja tai pääomanpalautuksia ansaintajakson aikana, on odotettavissa olevat osingot vähennetty myöntämispäivän osakekursista käypää arvoa määritettäessä.

Käteisenä selvitettävien maksuosuuksien käypää arvoa arvioidaan uudelleen jokaisena raportointipäivänä ansaintajakson päättymiseen saakka ja velan käypä arvo muuttuu täten Taalerin osakehinnan mukaisesti.

Ulkona olevat optiot (optioiden määrä)	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Kauden alussa ulkona olleet	0	-
Kaudella myönnetty	600 000	-
Kaudella palautetut	-	-
Kaudella toteutetut	-	-
Kaudella rauenneet	-	-
Kauden lopussa ulkona olevat	600 000	0
Kauden lopussa toteutettavissa olevat	-	-

Käyvän arvon määrittäminen

Konserni käyttää käyvän arvon määrittämiseksi Black-Scholes-mallia sellaisissa optiojärjestelyissä, joissa ei ole erityisiä oikeuden syntymisehtoja. Odotettavissa oleva volatilitteetti on määritetty emoyrityksen osakkeen toteutuneen kurssikehityksen perusteella ottaen huomioon optioiden jäljellä olevan voimassaoloajan. Osakkeiden käypä arvo niissä optiojärjestelyissä, joiden perusteella myönnetään osakkeita, on perustunut noteerattuun osakehintaan. Osakeoptioista kirjattiin henkilöstökuluihin 1.1.-31.12.2016 yhteensä 1,1 miljoonaa euroa ja 1.1.-31.12.2015 yhteensä 0,9 miljoonaa euroa.

Optio-ohjelma 2013, käytetyt oletukset ¹⁾	1/2015 myönnetyt	10/2014 myönnetyt	12/2013 myönnetyt
B-osakkeen painotettu osakekurssi myöntämispäivänä, euroa	6,30	5,72	4,13
Osakkeen osakekurssi 31.12.2016	8,24	8,24	8,24
B-osakkeen osakekurssi 31.12.2015	8,38	8,38	8,38
Alkuperäinen merkintähinta, euroa	3,25	3,25	3,25
Osinko-oikaistu merkintähinta, euroa (osakeannin jälkeen)	3,05	3,05	3,05
Odotettu volatilitteetti, %	27,42	27,42	27,42
Voimassaoloaika myöntämispäivänä, vuotta	4,0	4,2	5,1
Riskitön korko, %	-0,229	-0,229	-0,229
Option käypä arvo myöntöhetkellä, euroa	3,35	2,69	1,17
Option käypä arvo 31.12.2016, euroa	5,39	5,39	5,39
Option käypä arvo 31.12.2015, euroa	5,32	5,32	5,32

¹⁾ Kaikki osake- ja optiokohtaiset oletukset on oikaistu maaliskuussa 2015 toteutetun maksuttoman osakeannin (1:3) suhteen.

Optio-ohjelma 2015, käytetyt oletukset	2/2016 myönnetyt	5/2016 myönnetyt	6/2016 myönnetyt	12/2016 myönnetyt
Osakkeen painotettu osakekurssi myöntämispäivänä,	8,76	9,18	8,78	8,31
Osakkeen osakekurssi 31.12.2016	8,24	8,24	8,24	8,24
Alkuperäinen merkintähinta, euroa	9,00	9,00	9,00	9,00
Osinko-oikaistu merkintähinta, euroa	8,80	8,80	8,80	8,80
Odotettu volatilitteetti, %	24,38	24,38	24,38	24,38
Voimassaoloaika myöntämispäivänä, vuotta	4,9	4,6	4,5	4,0
Riskitön korko, %	-0,52	-0,52	-0,52	-0,52
Option käypä arvo myöntöhetkellä, euroa	1,77	2,07	1,80	1,36
Option käypä arvo 31.12.2016, euroa	1,31	1,31	1,31	1,31

46 SIJOITUKSET TYTÄRYRITYKSIIN

Muutokset tytäryritysomistuksissa 2016

Konserni on 30.3.2016 ostanut tytäryrityksensä Taaleri Pääomarahastot Oy:n 25 prosentin määräysvallattomien omistajien osuuden 12 miljoonan euron kauppahinnalla. Kauppahinnan perustana on ulkopuolinen arvonnäyttö. Kaupan jälkeen Taaleri Oyj omistaa 100 prosenttia Taaleri Pääomarahastot Oy:stä. Kaupan seurauksena konsernin oma pääoma pieneni 11,2 miljoonalla eurolla.

Heinäkuussa 2016 Turkissa olevaa tytäryhtiötä Taaleri Portföy Yönetimi A.Ş. pääomitettiin 373 tuhannella Turkin liiralla (116 tuhatta euroa). Konsernin omistusosuus väheni pääomituksen yhteydessä 84 prosentista 83 prosenttiin.

Tilikauden aikana ei ollut muita muutoksia tytäryhtiöomistuksissa, jotka olisivat johtaneet määräysvallan menettämisen. Kaikki määräysvallattomien omistajien kanssa toteutuneiden liiketoimien vaikutukset emoyrityksen omistajille kuuluvaan omaan pääomaan on esitetty alla taulukkomuodossa.

Konserni on 29.4.2016 toteutuneessa kaupassa myynyt koko omistuksensa Metsärahassto II Ky:ssä. Kauppaan liittyen kirjattiin 8,5 miljoonan euron voitto, jota esitetään erässä "Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot". Taalerilla on lisäksi optio lisäkauppahintaan, mikä perustuu Finsilva Oyj:n liikevoittoon vuosina 2021-2022, liiketoiminnan muut tuotot siitä vähentäen. Optiolla ei ollut arvoa 31.12.2016.

Maaliskuussa sekä lokakuussa 2016 tytäryhtiötä Bonus Solutions Oy:ta pääomitettiin yhteensä 300 tuhannella eurolla. Konsernin omistusosuus ei muuttunut pääomituksen yhteydessä.

Heinäkuussa on perustettu kaksi uutta yhtiötä, Taaleri Energia Oy ja Taaleri Kapitaali Oy.

Lisäksi konserni on tilikauden aikana lopettanut, perustanut sekä hankkinut osuuksia erinäisissä pienemmissä yrityksissä, pääasiassa pääomarahasto-toimintaan liittyen. Kaikki konserniyhtiöt on listattu sivulla 107.

Muutokset tytäryritysomistuksissa 2015

Konserni on tilikauden 2015 aikana hankkinut Vakuutusosakeyhtiö Garantian koko osakekannan. Liiketoimintakaupasta on lisätietoja liitteessä 3 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot.

Huhtikuussa 2015 Turkissa olevaa tytäryhtiötä Taaleri Portföy Yönetimi A.Ş. pääomitettiin 2 275 tuhannella Turkin liiralla (817 tuhatta euroa). Konsernin omistusosuus oli tämän jälkeen 84 %. Tilikauden aikana ei ollut muita muutoksia tytäryhtiöomistuksissa, jotka olisivat johtaneet määräysvallan muutokseen. Kaikki määräysvallattomien omistajien kanssa toteutuneiden liiketoimien vaikutukset emoyrityksen omistajille kuuluvaan omaan pääomaan on esitetty alla taulukkomuodossa.

Konserni myi toukokuussa 2015 tytäryritys Lainaamo Oy:n koko osakekannan. Myynnistä kirjattiin 527 tuhannen euron myyntitappio, joka sisältyy tuloslaskelman erään "Tulos lopetetuista toiminnoista". Lisätietoja liitteessä 3 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot.

Konserni myi marraskuussa 2015 50,1 % Vakuutusvahti Oy:n osakkeista, minkä jälkeen konsernin omistusosuus on 19,9 %. Myynnistä kirjattiin 217 tuhannen euron myyntivoitto, joka sisältyy tuloslaskelman erään "Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista".

Lisäksi konserni on tilikauden aikana lopettanut, perustanut, sekä hankkinut osuuksia erinäisissä pienemmissä yhtiöissä, pääasiassa pääomarahasto-toimintaan liittyen.

Määräysvallattomien omistajien kanssa toteutuneiden liiketoimien vaikutus emoyrityksen omistajille kuuluvaan omaan pääomaan, 1 000 euroa

	2016	2015
Tytäryrityksestä omistetun osuuden lisäyksestä	-11 226	-61
Tytäryrityksestä omistetun osuuden pienenemisestä ilman määräysvallan menettämistä	-7	-
Nettovaikutus omaan pääomaan	-11 232	-61

Merkittävät harkintaan perustuvat ratkaisut ja oletukset

Konserni on 29.4.2016 toteutuneessa kaupassa myynyt koko omistuksensa Metsärahassto II Ky:ssä. Kauppaan liittyen kirjattiin 8,5 miljoonan euron voitto, jota esitetään erässä "Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot". Taaleri Oyj:llä oli 29.4.2016 asti IFRS 10:n mukainen määräysvalta Metsärahassto II Ky:ssä. Tämä perustui siihen, että Taaleri Oyj altistui täysimääräisesti Metsärahassto II Ky:stä saatavalle muuttuvalle tuotolle ja pystyi vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä valtaansa Metsärahassto II Ky:ssä. Näin ollen Metsärahassto II Ky oli IFRS 10:n mukaan Taaleri Oyj:n tytäryritys ja yhdisteltiin Taaleri –konsernin tilinpäätökseen.

Olellaisten määräysvallattomien omistajien osuudet konsernissa, 1 000 euroa

	Kotipaikka	Määräysvallattomien omistajien omistusosuus		Määräysvallattomien omistajien osuus voitosta/tappiosta		Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta	
		2016	2015	2016	2015	2016	2015
Yhtiö							
Taaleri Pääomarahastot Oy	Helsinki	0 %	25 %	-	928	-	1 144
Muut tytäryritykset, joissa on määräysvallattomien omistajien osuuksia, mutta jotka eivät yksittäin ole merkittäviä				110	704	354	975
Yhteensä				110	1 632	354	2 119

Taloudellisen informaation yhteenveto tytäryrityksistä, joissa on olellainen määräysvallattomien omistajien osuus

1 000 euroa	Taaleri Pääomarahastot Oy	
	2016	2015
Varat	5 774	7 190
Velat	1 949	2 616
Oma pääoma	3 826	4 574
Liikevaihto	12 191	11 592
Voitto/Tappio	3 713	3 713
Emoyrityksen omistajien osuus voitosta/tappiosta	3 713	2 785
Määräysvallattomien omistajien osuus voitosta/tappiosta	-	928
Määräysvallattomille omistajille maksetut osingot	1 112	950

Taloudellisen informaation yhteenvedossa on esitetty erillisyyhtiön luvut, vähentämättä konsernin sisäisiä eriä.

47 SIIJOITUKSET OSAKKUUSYRITYKSIIN

Konserni on 31.5.2016 hankkinut 40 prosentin omistuksen Inderes Oy:stä, joka siitä lähtien on yhdistelty konserniin osakkuusyrityksenä. Konserni on myynyt koko osuutensa Havuz Holding Oy:ssä 29.6.2016, joka ennen sitä yhdisteltiin konserniin osakkuusyrityksenä. Konsernilla on siten kaksi osakkuusyritystä per 31.12.2016, Fellow Finance Oyj ja Inderes Oy, joista kumpikaan ei johdon näkemyksen mukaan ole konsernin kannalta olennaisia. Kyseiset osakkuusyritykset on yhdistelty konserniin pääomaosuusmenetelmällä. Osakkuusyritysten jatkuvien toimintojen voitosta on yhdistelty konserniin kaiken kaikkiaan 169 tuhatta euroa, joka esitetään erässä "Osuus osakkuusyritysten tuloksesta". Osakkuusyrityksillä ei ole lopetettuja toimintoja, eikä laajan tuloksen eriä joita olisi yhdistelty konserniin.

26.5.2015 asti konsernin osakkuusyrityksiin kuului myös Finsilva Oyj, joka käsiteltiin konsernissa finanssisijoituksena IAS 39 mukaisesti ja luokiteltiin käypään arvoon tulosvaikutteiseksi arvostettavaksi rahoitusvaraksi. Finsilva hankinta tehtiin kesäkuussa 2014. Finsilva Oyj omistuksesta on luovuttu kokonaan 29.4.2016, jolloin Metsäraho II Ky, jonka ainoa omaisuus oli noin 19,77 prosentin omistusosuus Finsilva Oyj:n osakkeista, myytiin.

48 EHDOLLISET VELAT JA VASTUUSITOUKSET

Taseen ulkopuoliset sitoumukset, 1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Vakuutustoiminnan kokonaisvastuu	1 319 746	1 164 466
Takaukset	219	219
Sijoitussitoumukset	1 649	3 920
Pantatut arvopaperit	15 000	64 653
Luottolimiitit (käyttämättä)	10 000	10 000
Yhteensä	1 346 614	1 243 258

Garantia on saanut 30.12.2011 ilmoituksen mahdollisesta vakuutustapahtumasta ja siitä johtuvan 5 000 000 euron korvausvaatimuksen. Garantia katsoo, että esitetty korvausvaatimus on perusteeton eikä ole kirjannut sitä tunnettujen vahinkojen varaukseen. Asiassa ei ole vuoden 2016 aikana tapahtunut oleellista muutosta ja asian käsittelyä jatketaan edelleen.

49 ELÄKEVASTUUT

Yhtiön henkilöstön ja johdon lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksilla. Yhtiön johdolle on otettu vapaaehtoinen lisäeläkevakuutus. Yhtiöllä ei ole kirjaamattomia eläkevastuita. Konsernin kaikki eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia.

50 MUUT VUOKRASOPIMUKSET

Konserni on vuokrannut käyttämänsä toimistotilat. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat vuodesta kolmeen vuoteen ja normaalisti niihin sisältyy mahdollisuus jatkaa sopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen. Lisäksi konsernin eräät yritykset ovat vuokranneet leasingopimuksin autoja ja konttorikoneita. Edellä mainituista eristä on liiketoiminnan muihin kuluihin kirjattu vuokratuloja 2,0 miljoonaa euroa vuonna 2016 (1,8 miljoonaa euroa 2015).

Ei-purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat 1 000 euroa	31.12.2016	31.12.2015
Yhden vuoden kuluessa	1 400	1 517
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	505	1 576
Yhteensä	1 905	3 870

51 LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyhtiö sekä tytär että osakkuusyhtiöt. Lähipiiriin luetaan myös hallituksen ja johtoryhmän jäsenet sekä näiden lähipiiri.

Yhtiön lähipiiriin kuuluvat seuraavat:

- 1) Se, jolla omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla on tai voi olla vähintään 20 prosenttia yhtiön osakkeista tai osuuksista tai niiden tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta konserniin kuuluvassa yhteisössä taikka yhtiössä määräysvaltaa käyttävässä yhteisössä, jollei omistuksen kohteena olevan yhtiön merkitys koko konsernin kannalta ole vähäinen.
- 2) hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen, sekä vastaavassa asemassa 1 kohdassa tarkoitettussa yrityksessä oleva henkilö.
- 3) Kohdassa 2 tarkoitetun henkilön lapset sekä aviopuoliso tai henkilöön avioliitonomaisessa suhteessa oleva henkilö.
- 4) Yhteisö ja säätiö, jossa edellä tarkoitetulla henkilöllä yksin tai yhdessä toisen kanssa on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta.

Yhtiön ja sen konserniin kuuluvien yhtiöiden kanssa tehdyt liiketoimet on toteutettu normaalien liikeloudellisten periaatteiden mukaisesti. Konserniin kuuluvat yhtiöt eritellään sivulla 107. Taaleri Oyj hankki 30.3.2016 omistukseensa tytäryhtiönsä Taaleri Pääomarahastot Oy:n 25 prosentin määräysvallattomien omistajien osuuden ja omistaa Taaleri Pääomarahastot Oy:stä täten 100 prosenttia. Tytäryhtiön vähemmistöosakkaina ovat olleet Taaleri Oyj:n toimitusjohtaja Juhani Elomaa ja toimitusjohtajan sijainen Karri Haaparinne ja transaktio on esitetty alla olevassa taulukossa. Lisätietoa transaktiosta liitteessä 46. Yhtiö irtautui vuoden 2015 aikana tytäryhtiö Lainaamo Oy:stä ja sijoitti Fellow Finance Oyj:hin, minkä tytäryhtiöksi Lainaamo Oy tuli. Transaktio on kuvattu tarkemmin liitteessä 3.

Hallituksen jäsenet Peter Fagernäs ja Pertti Laine kuuluvat omistamiensa yhtiöiden kautta yhtiön kymmenen suurimman omistajan joukkoon. Yhtiön toimitusjohtaja Juhani Elomaa ja toimitusjohtajan sijainen Karri Haaparinne sekä johtoryhmän jäsen Petri Lampinen kuuluvat yhtiön kymmenen suurimman osakkeenomistajan joukkoon.

Lähipiiritapahtumat osakkuusyhtiöiden ja lähipiirin kanssa, 1 000 euroa

2016	Myynnit	Ostot	Saamiset	Velat
Osakkuusyrietykset	667	32	4 065	-
Muut lähipiiriin kuuluvat osapuolet	885	10 135	4 528	-
2015	Myynnit	Ostot	Saamiset	Velat
Osakkuusyrietykset	367	-	8 650	-
Muut lähipiiriin kuuluvat osapuolet	535	73	-	-

Garantia on normaalin liiketoimintansa puitteissa myöntänyt konsernin lähipiirille 10 milj. euron takauksen.

MAR säännösten voimaan tulon yhteydessä 3.7.2016 olemme tarkistaneet lähipiiriämme ja sen johdosta oikaisseet vertailutietoja.

Johdon omistukset

Yhtiön hallituksen ja johtoryhmän jäsenet omistavat vuoden 2016 lopussa yhteensä 9 820 720 yhtiön osaketta, joka vastaa noin 34,6 prosenttia osakkeista ja kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä osakesarjojen yhdistämisen jälkeen 28.1.2016. Yhtiön hallituksen ja johtoryhmän jäsenten osakeomistukset yhtiössä, mukaan lukien lähipiiriomistukset:

Nimi	Asema	Osakkeiden lukumäärä
Peter Fagernäs ¹⁾	Hallituksen puheenjohtaja	2 503 128
Pertti Laine ²⁾	Hallituksen jäsen	2 430 694
Juhani Elomaa ³⁾	Toimitusjohtaja	2 087 006
Karri Haaparinne ⁴⁾	Toimitusjohtajan sijainen	1 848 314
Petri Lampinen	Taaleri Varainhoito Oy, toimitusjohtaja	525 858
Vesa Puttonen ⁵⁾	Hallituksen jäsen	182 224
Esa Kiiskinen ⁶⁾	Hallituksen jäsen	232 496
Jorma Alanne ⁷⁾	Johtaja, Varainhoito	1 000
Janne Koikkalainen	Lakiasiaintohtaja	10 000
Yhteensä		9 820 720
Yhteensä osakekannasta, %		34,6 %

¹⁾ Peter Fagernäs in omistus koostuu 2 503 128 Osakkeesta, jotka omistaa hänen määräysvallassaan oleva Oy Hermitage Ab.

²⁾ Pertti Laineen omistus koostuu 2 430 694 Osakkeesta, jotka omistaa hänen määräysvallassaan oleva Veikko Laine Oy.

³⁾ Juhani Elomaan omistus koostuu 2 087 006 Osakkeesta, joista 266 656 Osaketta omistaa hänen määräysvallassaan oleva E-Capital Oy ja 16 175 Osaketta hänen muu lähipiirinsä.

⁴⁾ Karri Haaparinte on omistus koostuu 1 848 314 Osakkeesta, joista hänen määräysvallassaan oleva Xabis Oy omistaa 167 683 Osaketta ja hänen muu lähipiirinsä 178 539 Osaketta.

⁵⁾ Vesa Puttosen omistus koostuu 182 224 Osakkeesta, joista hänen määräysvallassaan oleva Enabla Oy omistaa 182 224 Osaketta.

⁶⁾ Esa Kiiskisen omistus koostuu 232 496 Osakkeesta, joista hänen määräysvallassaan oleva Saija ja Esa Kiiskinen Oy omistaa 78 891 Osaketta ja Saija Kiiskinen Oy 74 714 Osaketta.

⁷⁾ Jorma Alannen omistus koostuu 1 000 Osakkeesta, joista hänen määräysvallassaan oleva Alanne Capital Oy omistaa 1 000 Osaketta.

Ylimmän johdon työsuhde-etuudet

Ylin johto koostuu hallituksesta ja johtoryhmästä ¹⁾. Heille työsuoritukselta maksettu tai maksettava kompensatio koostuu seuraavista eristä:

1 000 euroa	2016	2015
Palkat, palkkiot ja muut työsuhde-etuudet	1 959	1 427
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	596	498
Yhteensä	2 555	1 925

1) Taalerin johtoryhmän kokoonpano on muuttunut tilikausien 2015 ja 2016 aikana. Johtoryhmästä pois jääneiden etuudet sisältyvät taulukkoon siltä ajalta, kun he kuuluivat johtoryhmään.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

euroa	Liite	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot		6 540,75	-398,74
Arvopaperikaupan nettotuotot	2	6 540,75	-398,74
Valuuttatoiminnan nettotuotot			
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	3	6 335 625,00	2 185 922,01
Korkotuotot	4	382 558,94	1 004 475,12
Liiketoiminnan muut tuotot	5	4 219 022,40	3 276 713,00
SIJOITUSPALVELUTOIMINNAN TUOTOT		10 943 747,09	6 466 711,39
Palkkiokulut	6	-46 411,20	-35 283,85
Korkokulut	7	-2 069 947,66	-1 900 735,73
Hallintokulut			
Henkilöstökulut	8		
Palkat ja palkkiot		-2 335 101,47	-2 168 921,70
Henkilösivukulut		-485 284,87	-460 366,84
Eläkekulut		-368 679,03	-388 707,67
Muut henkilösivukulut		-116 605,84	-71 659,17
Henkilöstökulut yhteensä		-2 820 386,34	-2 629 288,54
Muut hallintokulut	9	-1 456 818,47	-1 738 746,96
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	10	-14 309,46	-2 384,91
Liiketoiminnan muut kulut	11	-1 163 242,37	-998 940,85
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		3 372 631,59	-838 669,45
Tilinpäätössiirrot	12	3 000 000,00	3 150 000,00
Tuloverot	13	-7 805,41	-2 186,31
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN		6 364 826,18	2 309 144,24

EMOYHTIÖN TASE

Vastaavaa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
Saamiset luottolaitoksilta	14, 24, 25, 26	33 013 392,42	11 193 153,08
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	15, 24, 25, 26	4 000 000,00	8 500 000,00
Osakkeet ja osuudet	16, 24, 25	19 696,24	16 362,94
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä	16, 24, 25	2 380 012,00	2 380 012,00
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	16, 24, 25	77 883 946,42	64 977 599,99
Aineettomat hyödykkeet	17, 24	40 543,46	54 852,92
Muut varat	18, 24	106 483,75	396 087,10
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	19, 24	832 351,53	1 822 227,09
		118 276 425,82	89 340 295,12

Vastattavaa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
VIERAS PÄÄOMA		75 375 511,24	47 143 082,72
Velat luottolaitoksille	20, 24, 25, 26	9 000 000,00	15 000 000,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	21, 24, 25, 26	65 000 000,00	30 000 000,00
Muut velat	22, 24	153 592,17	905 801,74
Siirtovelat ja saadut ennakot	23, 24	1 221 919,07	1 237 280,98
OMA PÄÄOMA	27	42 900 914,58	42 197 212,40
Osakepääoma		125 000,00	125 000,00
Vapaat rahastot		36 139 665,20	37 838 002,40
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		36 139 665,20	37 838 002,40
Edellisten tilikausien voitto(tappio)		271 423,20	1 925 065,76
Tilikauden voitto (tappio)		6 364 826,18	2 309 144,24
		118 276 425,82	89 340 295,12

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirta:		
Liikevoitto (tappio)	3 372 631,59	-838 669,45
Suunnitelman mukaiset poistot	14 309,46	2 384,91
Tilinpäätössiirrot	3 000 000,00	3 150 000,00
Muut oikaisut		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien sijoitusten käyvän arvon muutos	-3 333,30	398,74
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	6 383 607,75	2 314 114,20
Käyttöpääoman muutos		
Lainasaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	4 500 000,00	11 872 807,81
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	1 296 581,46	-623 386,12
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	-766 638,87	-16 420,43
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	11 413 550,34	13 547 115,46
Maksetut välittömät verot (-)	-25 840,57	-
Liiketoiminnan rahavirta (A)	11 387 709,77	13 547 115,46
Investointien rahavirta:		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-	-57 237,83
Investoinnit tytä- ja osakkuusyrityksiin	-12 906 346,43	-62 769 032,06
Investoinnit muihin sijoituksiin	-	-4 234,71
Investointien rahavirta (B)	-12 906 346,43	-62 830 504,60
Rahoituksen rahavirta:		
Maksulliset oman pääoman muutokset	-	23 200 000,00
Omien osakkeiden hankkiminen	-	-195 433,68
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	35 000 000,00	-
Pitkäaikaisten lainojen lisäys(+)/vähennys(-)	-6 000 000,00	15 000 000,00
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-5 661 124,00	-2 263 555,80
Rahoituksen rahavirta (C)	23 338 876,00	35 741 010,52
Rahavarojen lisäys/vähennys (A+B+C)	21 820 239,34	-13 542 378,62
Rahavarat tilikauden alussa	11 193 153,08	24 735 531,70
Rahavarat tilikauden lopussa	33 013 392,42	11 193 153,08
Rahavarojen erotus	21 820 239,34	-13 542 378,62

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1	Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	95
---	--	----

Tuloslaskelman liitetiedot

2	Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	97
3	Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	97
4	Korkotuotot	97
5	Liiketoiminnan muut tuotot	97
6	Palkkiokulut	97
7	Korkokulut	97
8	Henkilöstökulut	98
9	Muut hallintokulut	98
10	Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	98
11	Liiketoiminnan muut kulut	98
12	Tilinpäätössiirrot	98
13	Verot	98

Taseen liitetiedot

14	Saamiset luottolaitoksilta	99
15	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	99
16	Osakkeet ja osuudet	99
17	Aineettomat hyödykkeet	100
18	Muut varat	100
19	Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	100
20	Velat luottolaitoksille	101
21	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	101
22	Muut velat	101
23	Siirtovelat ja saadut ennakot	101
24	Koti- ja ulkomaan rahan määräiset erät sekä konsernierät	102
25	Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia	103
26	Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma	104
27	Oman pääoman lisäykset ja vähennykset tilikauden aikana	104

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

28	Vakuudet ja vastuusitoumukset	105
29	Eläkevastuut	105
30	Leasing- ja muut vuokravastuut	105

Luettelo käytetyistä kirjanpitoKirjoista

106

Tytäryhtiöt ja osakkuusyhtiöt

107

1. EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Taaleri Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolainsäädännön periaatteiden mukaisesti ja sijoituspalvelulain, valtiovarainministeriön sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä koskevan asetuksen, kirjanpitolain ja Finanssivalvonnan rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Tilinpäätös on laadittu 12 kuukauden ajalta tilikaudelta 1.1. – 31.12.2016.

Tuloutusperiaatteet

Arvopaperikaupan nettotuottoihin on kirjattu luovutusvoitot ja – tappiot sekä arvomuutokset osakkeista ja osuuksista.

Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista-ryhmään kirjataan pääsääntöisesti osinkotuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista sekä luovutusvoitot/-tappiot osakkuus- ja konserniyrityksistä, sekä myytävissä olevista rahoitusvaroista. Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt osingonjakopäätöksen.

Korkotuotot – ja kulut kirjataan suoriteperusteisesti korollisista omaisuus- ja velkaeristä.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Ulkomaan rahan määräiset tapahtumat on kirjattu tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoimena olevat ulkomaan rahan määräiset saatavat ja velat on arvostettu tilinpäätöspäivän kurssiin. Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kursivoitot ja -tappiot on kirjattu tuloslaskelmassa valuuttatoiminnan nettotuottoihin.

Verot

Verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja aikaisempien tilikausien verosta.

Rahoitusinstrumentit

Rahoitusvarat luokitellaan eräpäivään asti pidettäviin, kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin, myytävissä oleviin sekä lainoihin ja muihin saamisiin. Käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista ja -veloista sekä käyvän arvon rahastoon kun rahoitusinstrumentti on luokiteltu myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Lainat ja muut saamiset on arvostettu mahdollisella arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintamenuon. Kaupankäyntitarkoituksessa ja myytävissä olevat rahoitusinstrumentit arvostetaan niiden käypiin arvoihin.

Rahoitusinstrumenttien osto- ja myyntisopimuksia kirjattaessa on käytetty kaupantekopäivää kirjaamisperusteena.

Rahoitusvarojen arvonalentumistappioiden tarpeellisuutta, muille kuin niille jotka arvostetaan käypään arvoon, arvioidaan vähintään jokaisena tilinpäätöspäivänä. Mikäli on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että lainoihin ja muihin saamisiin kuuluvan erän tai erien ryhmän arvo on alentunut, alennetaan omaisuuserän kirjanpitoarvoa. Tappion määrä kirjataan tulosvaikutteisesti.

Saamiset luottolaitoksilta –erään luetaan saamiset luottolaitoksen toiminnasta annetussa laissa tarkoitetuille luottolaitoksille ja niitä vastaaville ulkomaisille luottolaitoksille annetut luotot, niihin tehdyt talletukset sekä takausten ja muiden taseen ulkopuolisten sitoumusten perusteella velkojille maksetut määrät.

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä –erään luetaan muille kuin luottolaitoksille ja keskuspankeille annetut luotot, muut sellaiset saamiset sekä takausten ja muiden taseen ulkopuolisten sitoumusten perusteella velkojille maksetut määrät.

Osakkeet, sijoitusosuudet ja muut sellaiset osuudet, lukuun ottamatta tytär- ja osakkuusyrittösoakkeita, jotka tuottavat oikeuden yhteisön omaan pääomaan on merkitty tase-erään ”Osakkeet ja osuudet”.

Velat luottolaitoksille –erään luetaan velat luottolaitoksille ja keskuspankeille. Velkaa pidetään vaadittaessa maksettavana, jos se voidaan irtisanoa päättyväksi heti tai enintään yhden pankkipäivän kuluttua.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille –erään luetaan velat muille kuin luottolaitoksille ja keskuspankeille.

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat –erään luetaan Taaleri Oyj:n vuosina 2014-2016 liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat. Lainojen korko- ja transaktiomenot on jaksotettu lainojen juoksuajalle.

Transaktiomenot veloista luottolaitoksille ja yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista on esitetty tuloslaskelman erässä korkokulut.

Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet kirjataan taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu mm. tilikauden aikana toteutetut IT-hanke ja järjestelmäkulut. Aineelliset hyödykkeet kirjataan taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Mikäli aineettomien tai aineellisten hyödykkeiden todennäköisen tulevaisuudessa kerryttämän tulon todetaan tilikauden päättyessä olevan olennaisesti ja pysyvästi alempi kuin niiden kirjanpitoarvo, erotus kirjataan arvonalentumistappiona kuluksi.

Poistosuunnitelma on seuraavanlainen:

ATK-ohjelmistot - tasapoisto, 4 vuotta

Muut aineettomat oikeudet - tasapoisto, 3 vuotta

Muut pitkävaikutteiset kulut - tasapoisto, 3 vuotta

Koneet ja kalusto - tasapoisto 4 vuotta

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

2 ARVOPAPERIKAUPAN JA VALUUTTATOIMINNAN NETTOTUOTOT

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Osakkeista ja -osuuksista	3 207,45	-
Käyvän arvon muutos	3 333,30	-398,74
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	6 540,75	-398,74

3 TUOTOT OMAN PÄÄOMAN EHTOISISTA SIOITUKSISTA

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä		
Osinkotuotot	6 335 625,00	2 850 000,00
Luovutustappiot tytäryhtiöosuuksista	-	-664 077,99
Yhteensä	6 335 625,00	2 185 922,01

4 KORKOTUOTOT

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Saamisista luottolaitoksilta	-	1 925,57
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	353 490,44	462 561,63
Muut korkotuotot	224,66	12,42
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	28 843,84	539 975,50
Yhteensä	382 558,94	1 004 475,12

5 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Muut tuotot konsernin sisäinen	4 219 022,40	3 276 713,00
Yhteensä	4 219 022,40	3 276 713,00

6 PALKKIOKULUT

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Muusta toiminnasta	46 411,20	35 283,85
Yhteensä	46 411,20	35 283,85

7 KORKOKULUT

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Veloista luottolaitoksille	423 173,17	319 930,12
Liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	1 633 622,89	1 580 533,76
Muut korkokulut	132,42	271,85
Samaan konserniin kuuluville yrityksille	13 019,18	0,00
Yhteensä	2 069 947,66	1 900 735,73

8 HENKILÖSTÖKULUT

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Palkat ja palkkiot	2 335 101,47	2 168 921,70
Eläkekulut	368 679,03	388 707,67
Muut henkilösivukulut	116 605,84	71 659,17
Yhteensä	2 820 386,34	2 629 288,54

Hallitukselle, toimitusjohtajalle ja varatoimitusjohtajalle on tilikauden 2016 aikana maksettu palkkaa ja palkkioita sis. vapaaehtoisen eläkevakuutuksen yhteensä 835,8 (911,6) tuhatta euroa. Emoyhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 19 toimihenkilöä (24).

Yhtiön toimitusjohtajalle vuonna 2016 maksetut palkat ja palkkiot sisältäen luontoisedut ja eläkevakuutuksen olivat yhteensä 408 tuhatta euroa. Toimitusjohtaja on oikeutettu irtisanomistilanteessa kuuden kuukauden palkkaan vastaavaan irtisanomiskorvaukseen yhtiön irtisanoessa työ- tai toimitusjohtajasopimuksen. Toimitusjohtajalla on oikeus lakisääteiseen eläkkeeseen ja eläkeikä määräytyy lakisääteisen työeläkejärjestelmän puitteissa. Yhtiön toimitusjohtaja on oikeutettu yhtiön kustantamaan lisäeläkevakuutukseen, jonka kustannus oli 50 tuhatta euroa vuonna 2016.

9 MUUT HALLINTOKULUT

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Vapaaehtoiset henkilöstökulut	148 524,97	420 807,73
Markkinointi ja viestintäkulut	336 086,98	497 325,40
Konsernilta ostetut hallintopalvelut	782 052,00	558 582,00
Muut kulut	190 154,52	262 031,83
Yhteensä	1 456 818,47	1 738 746,96

10 POISTOT JA ARVONALENTUMISET AINEELLISISTA JA AINEETTOMISTA HYÖDYKKEISTÄ

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Aineettomat hyödykkeet		
Suunnitelman mukaiset poistot	14 309,46	2 384,91
Yhteensä	14 309,46	2 384,91

11 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Toimitila- ja muut vuokratulot	12 422,50	22 896,32
Laitevuokrat ja leasing	95 730,13	87 549,46
Yhtiön tilintarkastajille maksetut palkkiot	207 242,84	150 438,20
Tilintarkastuspalkkiot	102 709,20	64 471,60
Muut	104 533,64	85 966,60
Muut kulut	847 846,90	738 056,87
Yhteensä	1 163 242,37	998 940,85

12 TILINPÄÄTÖSSIIRROT

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Saadut konserniavustukset	3 000 000,00	3 150 000,00
Yhteensä	3 000 000,00	3 150 000,00

13 VEROT

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Tilikauden tuloksesta	8 738,02	2 186,31
Aikaisempien kausien verot	-932,61	-
Yhteensä	7 805,41	2 186,31

TASEEN LIITETIEDOT

14 SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA

	31.12.2016	31.12.2015
Vaadittaessa maksettavat		
Kotimaisilta luottolaitoksilta	33 013 392,42	11 193 153,08
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	<u>33 013 392,42</u>	<u>11 193 153,08</u>

15 SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ

	31.12.2016	31.12.2015
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Konserni **)	-	-
Muut yitykset	4 000 000,00	8 500 000,00
Yhteensä	<u>4 000 000,00</u>	<u>8 500 000,00</u>

Saamisten yhteismäärä, joilla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla veloilla:

*) Yritykset ja asuntoyhteistöt

***) Konsernin sisäiset

-	-
-	-

16 OSAKKEET JA OSUUDET

	31.12.2016	31.12.2015
Osakkeet ja osuudet	19 696,24	16 362,94
Kaupankäyntitarkoituksessa olevat	15 461,53	12 128,23
- josta julkisesti noteeratut	15 461,53	12 128,23
- josta luottolaitoksissa	-	-
Myytavissä olevat	4 234,71	4 234,71
- josta julkisesti noteeratut	-	-
- josta luottolaitoksissa	-	-
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyryyksissä	2 380 012,00	2 380 012,00
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	77 883 946,42	64 977 599,99
Kirjanpitoarvo yhteensä	80 283 654,66	67 373 974,93
- joista hankintameroon	80 268 193,13	67 361 846,70

17 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

2016	IT järjestelmät	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	57 237,83	57 237,83
Lisäykset	-	-
Hankintameno 31.12.	57 237,83	57 237,83
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	2 384,91	2 384,91
Tilikauden poistot	14 309,46	14 309,46
Kertyneet poistot 31.12.	16 694,37	16 694,37
Kirjanpitoarvo 1.1.	54 852,92	54 852,92
Kirjanpitoarvo 31.12.	40 543,46	40 543,46

2015	IT järjestelmät	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	-	-
Lisäykset	57 237,83	57 237,83
Hankintameno 31.12.	57 237,83	57 237,83
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-	-
Tilikauden poistot	2 384,91	2 384,91
Kertyneet poistot 31.12.	2 384,91	2 384,91
Kirjanpitoarvo 1.1.	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	54 852,92	54 852,92

18 MUUT VARAT

	31.12.2016	31.12.2015
Saamiset konserniyrityksiltä	21 694,39	385 590,59
ALV saamiset	79 888,70	-
Muut	4 900,66	10 496,51
Yhteensä	106 483,75	396 087,10

19 SIIRTOSAAMISET JA MAKSETUT ENNAKOT

	31.12.2016	31.12.2015
Konsernisiirtosaamiset	249 383,83	1 418 680,40
Korkosaamiset	379 693,65	292 541,51
Versaamiset	17 102,55	-
Muut siirtosaamiset	186 171,50	111 005,18
Yhteensä	832 351,53	1 822 227,09

20 VELAT LUOTTOLAITOKSILLE

	31.12.2016	31.12.2015
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	9 000 000,00	15 000 000,00
Yhteensä	9 000 000,00	15 000 000,00

21 YLEISEEN LIIKKEESEEN LASKETUT VELKAKIRJAT

	31.12.2016	31.12.2015
Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat	65 000 000,00	30 000 000,00
Yhteensä	65 000 000,00	30 000 000,00

Taaleri Oyj on liikkeellelaskenut yhden joukkovelkakirjalainan vuonna 2016 ja kaksi vuonna 2014. Vuonna 2016 liikkeellelaskettu joukkovelkakirjalaina on listattu Nasdaq HEL Corporate Bonds -listalla ja vuonna 2014 liikkeellelasketut on listattu Nasdaq First North Bond Market Finland -markkinapaikalla. Katso konsernin liite 34 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat.

22 MUUT VELAT

	31.12.2016	31.12.2015
Ostovelat	57 176,25	129 235,39
Verotilivelat	-	637 720,80
Muut velat	26 015,33	127 914,69
Konsernin muut velat	70 400,59	10 930,86
Yhteensä	153 592,17	905 801,74

23 SIIRTOVELAT JA SAADUT ENNAKOT

	31.12.2016	31.12.2015
Konsernin siirtovelat	19 905,80	47 204,75
Lomapalkkavelka	251 690,68	247 885,65
Korkovelat	701 855,65	650 107,60
Verojaksotus	-	2 186,31
Muut siirtovelat	248 466,94	289 896,67
Yhteensä	1 221 919,07	1 237 280,98

24 KOTI- JA ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT SEKÄ KONSERNIERÄT

2016	EUR	Muu kuin EUR	Yhteensä	Samaan konserniin kuuluvalta
Saamiset luottolaitoksilta	33 013 392,42	-	33 013 392,42	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4 000 000,00	-	4 000 000,00	
Osakkeet ja osuudet	80 283 654,66	-	80 283 654,66	77 883 946,42
Muu omaisuus	979 378,74	-	979 378,74	271 078,22
Yhteensä	118 276 425,82	-	118 276 425,82	78 155 024,64
Velat luottolaitoksille	9 000 000,00	-	9 000 000,00	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	65 000 000,00	-	65 000 000,00	
Muut velat	1 375 511,24	-	1 375 511,24	318 867,53
Yhteensä	75 375 511,24	-	75 375 511,24	318 867,53

2015	EUR	Muu kuin EUR	Yhteensä	Samaan konserniin kuuluvalta
Saamiset luottolaitoksilta	11 193 153,08	-	11 193 153,08	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8 500 000,00	-	8 500 000,00	
Osakkeet ja osuudet	67 373 974,93	-	67 373 974,93	64 977 599,99
Muu omaisuus	2 273 167,11	-	2 273 167,11	1 804 270,99
Yhteensä	89 340 295,12	-	89 340 295,12	66 781 870,98
Velat luottolaitoksille	15 000 000,00	-	15 000 000,00	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	30 000 000,00	-	30 000 000,00	
Muut velat	2 143 082,72	-	2 143 082,72	58 135,61
Yhteensä	47 143 082,72	-	47 143 082,72	58 135,61

25 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT JA KIRJANPITOARVOT SEKÄ KÄYPIEN ARVOJEN HIERARKIA

2016	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat		
Saamiset luottolaitoksilta	33 013 392,42	33 013 392,42
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4 000 000,00	4 000 000,00
Osakkeet ja osuudet	2 399 708,24	2 399 708,24
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	77 883 946,42	77 883 946,42
Yhteensä	117 297 047,08	117 297 047,08
Rahoitusvelat		
Velat luottolaitoksille	9 000 000,00	9 000 000,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	65 000 000,00	67 084 332,20
Yhteensä	74 000 000,00	76 084 332,20

2015	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat		
Saamiset luottolaitoksilta	11 193 153,08	11 193 153,08
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8 500 000,00	8 500 000,00
Osakkeet ja osuudet	2 396 374,94	2 396 374,94
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	64 977 599,99	64 977 599,99
Yhteensä	87 067 128,01	87 067 128,01
Rahoitusvelat		
Velat luottolaitoksille	15 000 000,00	15 000 000,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	30 000 000,00	31 713 989,07
Yhteensä	30 000 000,00	31 713 989,07

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit

2016	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet				
- Kaupankäyntitarkoituksessa olevat	15 461,53			15 461,53
- Myytävissä olevat			4 234,71	4 234,71
Yhteensä	15 461,53	-	4 234,71	19 696,24

2015	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet				
- Kaupankäyntitarkoituksessa olevat	12 128,23			12 128,23
- Myytävissä olevat			4 234,71	4 234,71
Yhteensä	12 128,23	-	4 234,71	16 362,94

Hierarkiatasot

Taso 1: Käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten omaisuuserien tai velkojen noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla.

Taso 2: Käyvät arvot perustuvat muihin tietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle on todennettavissa joko suoraan (ts. hinnoista) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina). Näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä Taaleri-konserni käyttää yleisesti hyväksytyjä arvostusmalleja, joiden tiedot perustuvat merkittävilta osin todennettaviin markkinatietoihin.

Taso 3: Käyvät arvot perustuvat omaisuuserää tai velkaa koskeviin tietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon. Pääosin tason 3 omaisuuserät on arvostettu ulkopuoliselta taholta saatua hintaa tai, ellei luotettavaa käypää arvoa ole saatavilla/määritettävissä, hankintahintaan.

26 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN MATURITEETTIJAKAUMA

31.12.2016	Saamiset luottolaitoksilta	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Velat luottolaitoksille	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
alle 3 kuukautta	33 013 392,42	-	-	-
3-12 kuukautta	-	-	1 000 000,00	10 000 000,00
1-5 vuotta	-	4 000 000,00	8 000 000,00	55 000 000,00
5-10 vuotta	-	-	-	-
yli 10 vuotta	-	-	-	-
Yhteensä	33 013 392,42	4 000 000,00	9 000 000,00	65 000 000,00

31.12.2015	Saamiset luottolaitoksilta	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Velat luottolaitoksille	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
alle 3 kuukautta	11 193 153,08	-	-	-
3-12 kuukautta	-	4 500 000,00	1 000 000,00	-
1-5 vuotta	-	-	14 000 000,00	30 000 000,00
5-10 vuotta	-	4 000 000,00	-	-
yli 10 vuotta	-	-	-	-
Yhteensä	11 193 153,08	8 500 000,00	15 000 000,00	30 000 000,00

27 OMAN PÄÄOMAN LISÄYKSET JA VÄHENNYKSET TILIKAUDEN AIKANA

	1.1.2016	Lisäys	Vähennys	31.12.2016
Osakepääoma	125 000,00			125 000,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	37 838 002,40		1 698 337,20	36 139 665,20
Edellisten tilikausien tulos	4 234 210,00		3 962 786,80	271 423,20
Tilikauden tulos	0,00	6 364 826,18		6 364 826,18
Yhteensä	42 197 212,40	6 364 826,18	5 661 124,00	42 900 914,58

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2016 42 775 914,58

	1.1.2015	Lisäys	Vähennys	31.12.2015
Osakepääoma	125 000,00			125 000,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	14 638 002,40	23 200 000,00		37 838 002,40
Edellisten tilikausien tulos	4 384 055,24		2 458 989,48	1 925 065,76
Tilikauden tulos	0,00	2 309 144,24		2 309 144,24
Yhteensä	19 147 057,64	25 509 144,24	2 458 989,48	42 197 212,40

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2015 42 072 212,40

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

28 VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET

Taseen ulkopuoliset sitoumukset	31.12.2016	31.12.2015
Pantatut arvopaperit	15 000 000,00	25 200 000,00
Luottolimitit (käyttämättä)	5 000 000,00	5 000 000,00
Yhteensä	20 000 000,00	30 200 000,00

29 ELÄKEVASTUUT

Yhtiön henkilöstön ja johdon lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksilla. Yhtiön johdolle on otettu vapaaehtoinen lisäeläkevakuutus. Yhtiöllä ei ole kirjaamattomia eläkevastuita.

30 LEASING- JA MUUT VUOKRAVASTUUT

31.12.2016	< 1 v.	1-5 v.
Leasingmaksut	117 873,25	137 837,09
Yhteensä	117 873,25	137 837,09
31.12.2015	< 1 v.	1-5 v.
Leasingmaksut	86 514,43	92 022,48
Yhteensä	86 514,43	92 022,48

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

Tuloslaskelma	Paperitulosteena
Tase	Paperitulosteena
Päiväkirja	Paperitulosteena
Pääkirja	Paperitulosteena
Ostoreskontra	Digitaalisena tallenteena
Palkkakirjanpito	Ulkoistettu

TOSITELAJIT JA SÄILYTYSTAPA

TITO	Tiliotetositteet	paperitositteina
NRD	Nordea tiliotetositteet	paperitositteina
DANSKE	Danske Bank tiliotetositteet	paperitositteina
MUTI	Muut tiliotteet	paperitositteina
EL	Sähköiset ostolaskut	sähköinen arkistointi
M2	Matka- ja kululaskutosite	sähköinen arkistointi
PT	Pääkirjatositteet	paperitositteina
MT	Muistiotositteet	paperitositteina

Kaikki kirjanpitoaineisto säilytetään yhtiön omissa tiloissa lain edellyttämällä tavalla.

TYTÄRYHTIÖT JA OSAKKUUSYHTIÖT

Emoyhtiö	Kotipaikka	Y-tunnus	Konsernin omistus	
Taaleri Oyj	Helsinki	2234823-5		
Emoyhtiön suorat omistukset				
Emoyhtiön suorat omistukset	Kotipaikka	Y-tunnus	Konsernin omistus	
Taaleri Energia Oy ¹⁾	Helsinki	2772984-6	100,00 %	uusi
Taaleri Pääomarahastot Oy	Helsinki	2264327-7	100,00 %	
Taaleri Sijoitus Oy	Helsinki	2432616-0	100,00 %	
Taaleri Varainhoito Oy	Helsinki	2080113-9	100,00 %	
Vakuutusosakeyhtiö Garantia	Helsinki	0944524-1	100,00 %	
Muut konserniyhtiöt				
Muut konserniyhtiöt	Kotipaikka	Y-tunnus	Konsernin omistus	
Kultataaleri Oy	Helsinki	2436455-4	100,00 %	
Taaleri Aurinkotuuli GP Oy	Helsinki	2787459-2	100,00 %	uusi
Taaleri Energia Operations Oy	Helsinki	2710646-2	100,00 %	
Taaleri Kapitaali Oy	Helsinki	2772994-2	70,00 %	uusi
Taaleri Portföy Yönetim A.S.	Istanbul, Turkki	844753	82,84 %	
Taaleri Veropalvelut Oy	Helsinki	2504066-6	75,00 %	
Taaleri Rahastoyhtiö Oy	Helsinki	2062840-1	100,00 %	
Bonus Solutions Oy	Turku	2714418-6	75,00 %	
Taaleri Afrikka Rahaston hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2606112-7	100,00 %	
Taaleri Afrikka Rahasto II GP Oy	Helsinki	2772992-6	100,00 %	uusi
Taaleritehtaan Asuntorahaston hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2300464-5	100,00 %	
Taaleri Porin Asuntorahaston hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2364138-8	100,00 %	
Taaleritehtaan Asuntorahasto III hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2298024-9	100,00 %	
Taaleri Rauman Asuntorahaston hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2373394-4	100,00 %	
Taaleri Asuntorahasto VI hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2481017-1	100,00 %	
Taaleri Kiertotalous GP Oy	Helsinki	2745010-8	100,00 %	uusi
Taaleri Kiinteistökehitysrahaston hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2689264-1	100,00 %	
Taaleri Linnainmaankulman hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2413559-1	100,00 %	
Taaleri Biotehtaan hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2459599-3	100,00 %	
Taaleri Merenkulku GP Oy	Helsinki	2766357-6	100,00 %	uusi
Taaleri Metsärahaoston hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2512332-2	100,00 %	
Metsärahaosto II hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2723035-9	100,00 %	
Taaleri Metsärahaosto III hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2652535-8	100,00 %	
Taaleri Oaktree Syöttörahaoston hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2442491-6	100,00 %	
Taaleri Ovitehtaan hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2577306-9	100,00 %	
Taaleri Telakka GP Oy	Helsinki	2743458-9	100,00 %	
Taaleri Tonttirahaston hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2669135-6	100,00 %	
Taaleri Tonttirahasto II GP Oy	Helsinki	2781839-8	100,00 %	uusi
Taaleri Tuulitehtaan hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2382657-7	80,00 %	
Taaleri Tuulitehdas II hallinnointiyhtiö Oy	Helsinki	2623494-8	100,00 %	
Taaleri Tuulitehdas III GP Oy	Helsinki	2748305-7	100,00 %	uusi
Taaleri Vuokrakoti GP Oy	Helsinki	2787453-3	100,00 %	uusi
TT Syöttörahaosto GP Oy	Helsinki	2504070-3	100,00 %	
TT Syöttörahaosto II GP Oy	Helsinki	2677052-1	100,00 %	
TT Syöttörahaosto III GP Oy	Helsinki	2637390-5	100,00 %	
Osakkuusyhtiönä yhdistelty				
Osakkuusyhtiönä yhdistelty	Kotipaikka	Y-tunnus	Konsernin omistus	
Fellow Finance Oyj	Helsinki	2568782-2	38,43 %	
Inderes Oy	Helsinki	2277600-2	40,00 %	uusi

1) Poikkeava tilikausi, ensimmäinen tilikausi lyhennetty/pidennetty

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

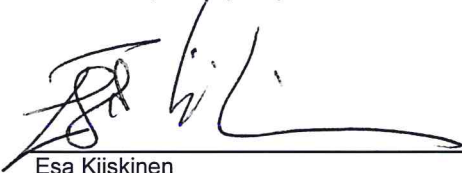
Helsingissä 27. päivänä helmikuuta 2017

Peter Fagermäk
hallituksen puheenjohtaja

Juha Laaksonen
hallituksen varapuheenjohtaja

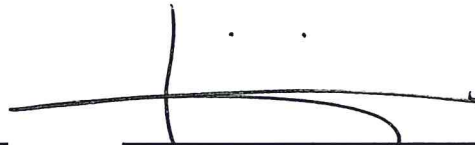
Esa Kiiskinen
hallituksen jäsen

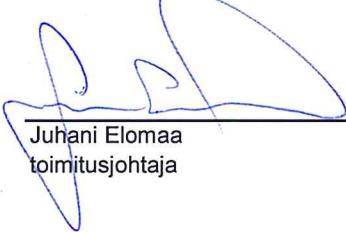
Pertti Laine
hallituksen jäsen

Vesa Puttonen
hallituksen jäsen

Hanna Maria Sievinen
hallituksen jäsen

Juhani Elomaa
toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 27. päivänä helmikuuta 2017

Ernst & Young Oy
Tilintarkastusyhteisö

Ulla Nykky
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Taaleri Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Taaleri Oyj:n (y-tunnus 2234823-5) (entinen Taaleritehdas Oyj) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1. – 31.12.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenvedo merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätöksen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme täyttäneet kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa* kuvatut velvollisuutemme tilinpäätöksen tilintarkastuksessa mukaan lukien näihin seikkoihin liittyvät velvoitteemme. Tämän mukaisesti suoritimme suunnittelemaamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat arviomme mukaisesti riskeihin, jotka voivat johtaa tilinpäätöksen olennaiseen virheellisyyteen. Suorittamamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat myös alla mainittuihin seikkoihin, ovat olleet perustana oheista tilinpäätöstä koskevalle lausunnillemme.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessa huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

Palkkiotuottojen tulouttaminen

Viittaamme Yhteenvedon merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja liitetietoon 4.

Palkkiotuottojen määrä konsernitilinpäätöksessä oli 33.2 m€. Palkkiotuotot perustuvat esimerkiksi rahasto-osuuksiin, omaisuudenhoitoon, arvopaperivälitykseen ja arvopapereiden liikkeeseenlaskuun. Osa palkkioista on tuottosidonnaisia. Palkkiotuottojen tuloutus on määritelty riskiksi palkkioiden oikea-aikaisen ja oikeamääräisen tuloutuksen kannalta.

Tarkastustoimenpiteisiin kuului muun muassa konsernin laskentaperiaatteissa olevien tuloutusperiaatteiden arviointi sovellettaviin tilinpäätösstandardeihin nähden. Tunnistimme ja testasimme myös tuloutuksiin liittyviä kontrolleja.

Arvioimme myynnin jaksotusta analyttisiä menetelmiä hyväksikäyttäen. Lisäksi testasimme yksityiskohtaisilla tapahtumatason testauksilla, että palkkiotulot on kirjattu oikealle kaudelle ja että ne vastaavat sopimuksia. Arvioimme myös konsernin palkkiotuottoihin liittyvien liitetietojen riittävyden.

Vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun arvostus

Viittaamme Yhteenvedoon merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja liitetietoon 25.

Tilinpäätöspäivänä konsernin taseeseen sisältyi vakuutustoiminnan velkoja 15,0 m€. Summa sisältää konsernissa harjoitettavaan takausvakuutustoimintaan liittyvän vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun. Vastuiden määrittelyyn sisältyy johdon tekemiä oletuksia ja arvioita tuleviin korvausmääriin ja vielä tuntemattomiin vakuutustapahtumiin liittyen.

Tarkastustoimenpiteisiin kuului muun muassa konsernin vastuiden tunnistamiseen ja laskentaan liittyvän prosessin arviointi sekä keskeisten kontrollien tunnistaminen. Tarkastuksen yhteydessä arvioimme myös käytettyjä menetelmiä ja tehtyjä oletuksia. Tarkastukseen osallistui asiantuntijana oma aktuaarimme, joka avusti meitä käytettyjen arvioiden arvioinnissa. Arvioimme myös konsernin vakuutustoimintojen velkoihin liittyvien liitetietojen riittävyden.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnitellamme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

Building a better
working world

- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaan tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksen. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttööme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttööme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastuksessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

EY

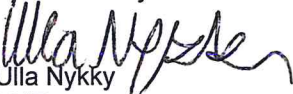
Building a better
working world

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme toimintakertomukseen sisältyvään informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 27. helmikuuta 2017

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

Ulla Nykky
KHT